

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem. — w niedzielę i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 386

Poznań, czwartek dnia 22 sierpnia 1929

Rok XXIV

Państwo, rząd i samorząd

Samorząd jest jedną z form organizacji narodu. Ponieważ zaś naczelną taką formą jest państwo, przeto działalność samorządu musi być skoordynowana z działalnością państwa. Cel ten uzyskuje się przez ścisłe oznaczenie kompetencji samorządu i ograniczenie jego działalności do spraw lokalnych, oraz przez nadzór państwa nad samorządem. Samorząd wykonywa część administracji państwowej, jako władza państwowa, wyłoniona bezpośrednio ze społeczeństwa w drodze wyboru. Wybór taki powinien podlegać zatwierdzeniu nadzorczych władz państwowych.

W tych trzech zasadniczych punktach program obozu narodowego różni się wyraźnie od programów stronnictw radykalnych, pieczętujących się nieco hulaśliwie hasłem demokracji. Stronnictwa te dążą do rozszerzenia kompetencji samorządu na sprawy ogólnopolityczne; tendencje takie zdradzają szczególnie mniejszości narodowe, mając na celu osłabienie wewnętrznej spójności państwowej. W imię fałszywej demokracji lewica i mniejszości sprzeciwiają się nadzorowi państwa nad samorządem, oraz zatwierdzeniu wyborów władz samorządowych.

Obóz rządzący obecnie teoretycznie stoi na tym samym stanowisku, co my. Faktycznie jednak popełnia on — zupełnie świadomie — zasadniczy błąd, który przekreśla zupełnie znaczenie samorządu, oraz przez wyraźne nadużycia usposabia społeczeństwo na korzyść stanowiska stronnictw radykalnych.

Błędem tym, tak charakterystycznym dla naszej „sanacji”, jest utożsamianie państwa z rządem, nie z rządem wogóle, jako pojęciem prawnopolitycznym, lecz specjalnie z rządem obecnym. Konstruuje się fałszywy, a dla państwa wielce szkodliwy podział społeczeństwa na dwie grupy: państwową, czyli „sanacyjną”, i antypaństwową, czyli opozycję.

Faktycznie sprawa przedstawia się nieco inaczej. Elementami antypaństwowymi są te, które zmierzają do rozbicia narodu, do podzielenia państwa autonomicznymi, do obalenia przemocą jego praw, które niszczą podstawy moralne, na których naród i państwo się opiera. Nie jest natomiast czynnikiem antypaństwowym opozycja, która ma za cel polityczny wielkość i potęgę państwa narodowego, która państwu chce dać dobry rząd, która kontroluje i prostuje kroki rządu, która domaga się poszanowania praw. Taka opozycja jest konieczna w każdym państwie, jest czynnikiem twórczym i państwowym, co najmniej w takim samym stopniu, jak rząd. Nawet p. Bartel w chwili szczerości, żegnając się z dziennikarzami po ustąpieniu z rządu, wskazał na ten twórczy w znaczeniu państwowym i pożyteczny charakter opozycji.

Przeniesienie koncepcji „sanacyjnej” na teren samorządu wydaje jak najgorsze rezultaty. W zakresie spraw lokalnych, ustawowo samorządowi przydzielonych, musi on posiadać swobodę decyzji i nie może być ograniczony do roli bezwolnego wykonawcy poleceń rządu, a raczej jego urzędników. Również nad-

Z konferencji mocarstw w Hadze

Sytuacja znów się zaostrzyła

Haga, 22. 8. (PAT.). Na konferencji 6 państw zapraszających, odbytej wczoraj wieczorem doszło do wymiany zdań, która nie tylko nie posunęła sprawy naprzód, lecz wykazała silną rozbieżność, a nawet doprowadziła do dalszego zaostrzenia się sytuacji. Ze strony francuskiej i belgijskiej poczynione już były poprzednio znaczne ustępstwa, natomiast delegacja włoska nie tylko nie chciała poczynić najmniejszych ustępstw na rzecz Anglii, lecz nadal stała twardo na gruncie swych praw, wypływających z planu Younga. Stopień dramatycznego napięcia sytuacji na posiedzeniu charakteryzuje fakt, iż Stresemann po przeczytaniu swego pismem exposé postawił sprawę odpowiedzialności w razie rozbicia się konferencji. W toku dyskusji Henderson nie odstąpił ani na krok od stanowiska, zajętego przez Snowdena, nieugięcie i energicznie podtrzymywał dotychczasowe stanowisko delegacji angielskiej.

Prasa angielska unika starć z Francją

London, 22. 8. (Pat.) Dziś rano prasa londyńska podaje obszerny sprawozdanie z wczorajszych obrad w Hadze, polemizując ze stanowiskiem delegacji włoskiej i starając się wyraźnie zrzucić na Włochy odpowiedzialność za ewentualne rozbicie się konferencji.

Charakterystyczną rzeczą jest, że prasa angielska stara się podkreślić dziś solidarność stanowiska angielskiego z francuskim i wyraźnie unika starć z Francją. Ogólne jednak wrażenie dzisiejsze skłania się do te-

Oczywiście nie jest jeszcze wykluczone, iż konferencja może doprowadzić do jakiegoś pozytywnego rezultatu, jeżeli już nie szczegółowego, to przynajmniej zasadniczego, lecz szanse takiego wyniku należy uważać za minimalne, zwłaszcza wobec faktu, iż onegdaj po raz pierwszy udało się A. datciemu doprowadzić do specjalnego spotkania między Briandem a Snowdenem, którzy nie wyrównali widocznie przeciwieństw, skoro na wczorajszym posiedzeniu 6 państw przeciwieństwa tak wyraźnie się zaznaczyły. Jako objaw bardzo poważny należy zanotować fakt, że z kół niemieckich rochodzi się wersja, że o ile Stresemann nie uzyska prowizorycznego układu w sprawie odroczenia płatności raty, przewidzianej w planie Dawesa na 1 września, to Niemcy bez względu na prawne argumenty płacić będą raty tylko według planu Younga.

go, że konferencja haska nie da rezultatów i że w najlepszym razie zostanie odłożona aż do czasu po Genewie. Prasa londyńska pociesza się wobec tego pomyslnymi wiadomościami o przebiegu rokowań angielsko-amerykańskich, podając dziś sensacyjną wiadomość o oświadczeniu Hoovera, że o ile zawarcie porozumienia, morskiego z udziałem Francji i Włoch okaże się niemożliwe, to Ameryka gotowa jest zawrzeć trójprzymierze morskie amerykańsko-angielsko-japońskie.

O rozwój polskiego wybrzeża morskiego

Obrady komisji ministerjalnej w Gdyni

Gdynia 22. 8. (AW) Wczoraj obradowała w Gdyni pod przewodnictwem naczelnika Łęgowskiego stała komisja międzyministerjalna. Komisja wysłuchała wyczerpującego referatu starosty morskiego Lipskiego o budowie dróg na wybrzeżu polskim. Referent przedstawił przedewszystkiem plan budowy trzech wielkich bulwarów nadmorskich, a mianowicie: Wejherowo—Jastrzębia Góra, Hallerowo—Hel i Gdynia - Puck, oraz budowy sieci dróg, łączących okolice z głównymi arterjami. Następnie wygłosił referat dyrektor Związku zdrowisk polskich Szczerbiński, na temat potrzeb zdrowiskowych w kąpieliskach morskich.

Po dyskusji komisja uchwaliła szereg rezolucyj, stwierdzających konieczność uznania Kamienniej Góry, Helu, Orłowa, Jastrzębiej Góry i Hallerowa za zdrowiska o charakterze użyteczności publicznej. Dalej komisja w szeregu wniosków wskazała na konieczność, jaknajszybszego przeprowadzenia inwestycji higienicznych, oraz

stworzenia instytucji sanitarno-lekarskich w kąpieliskach wybrzeża. Komisja wypowiedziała się za odpowiednią polityką taryfową i transportową, ułatwiającą zaopatrzenie w żywność kąpielisk. Komisja oświadczyła się również za przekształceniem istniejącej w Gdyni agencji Banku Rolnego na samodzielny oddział, któryby m. in. finansował akcję aprowizacyjną na wybrzeżu. Stwierdzono również konieczność jaknajrychlejszego uruchomienia w Gdyni mleczarni spółdzielczej. Zdaniem komisji kąpieliska winny korzystać z długoterminowych kredytów amortyzacyjnych państwowych i półprywatnych instytucji ubezpieczeniowych.

Następne posiedzenie komisji zapowiedziano na wrzesień, względnie listopad, przyczem głównym tematem obrad będą wnioski związku zdrowisk polskich w kwestii usprawnienia komunikacji kolejowej, łączącej wybrzeże z całą Polską.

zór państwowy powinien być wykonywany wyłącznie pod kątem praworządności i interesu państwa, a nie stronnictwa, które popiera rząd, będący — jak każdy rząd — rzeczą przejściową. To samo odnosi się do zatwierdzania wybranych władz samorządowych i pomocy państwa dla samorządu.

Polityka wobec samorządu, wypływająca z fałszywej koncepcji utożsamiania rządu z państwem, godzi w samą istotę samorządu i jego znaczenie dla państwa, albowiem paraliżuje te siły, które samorząd może państwu dać dla jego umocnienia. Konsekwentne przeprowadzenie tej koncepcji prowadzi-

by do zupełnej likwidacji samorządu, który stałby się niepotrzebną a kosztowną zabawką. Lepiej byłoby otwarcie znieść samorząd i wprowadzić urzędników zamiast partyjnych komisarzy lub urobionych na partyjną modłę manekinów rządowych.

Celem powyższych uwag było sprośowanie fałszu, jakim partja rządowa operuje często na terenie samorządu, zwłaszcza w okresie wyborów, a którego echa będą zapewne rozlegały się często podczas wyborów miejskich w Wielkopolsce i na Pomorzu.

M. Kozłowski.

Rozdwojenie II. międzynarodówki

P. Snowden doprowadził w Hadze nie tylko do rozbicia, a w każdym razie osłabienia przyjaźni francusko-angielskiej, nie tylko skomplikował stosunki polityczne w Europie, ale również rozdzielił międzynarodówkę socjalistyczną. Przypuszczamy, że to ostatnie zadanie nie jest, jak wykazuje praktyka, zbyt trudne. Mamy tu raczej nowy dowód, jak wygląda w rzeczywistości solidarność socjalistyczna.

Dojście do władzy rządu Mac Donalda powitała prasa socjalistyczna wszystkich krajów zgodnym chórem entuzjazmu. Twierdziła, że jest to świt nowej ery, uzyskanie wpływów przez socjalizm na stosunki w całym świecie, początek końca rządów „burżuazyjnych”...

I co się teraz okazuje. P. Snowden wystąpił w Hadze nie jak socjalista, lecz jak Anglik. Obojętny na „pacyfikację” Europy, na wszystkie „duchy” genewskie, czy locarneńskie, bronił zaciekle praw Anglii do... 48 milionów marek rocznie. Uczynił to z premydatacją, by pokazać narodowi angielskiemu, jak umie walczyć o ich prawa socjalista, i jak ustepliwy i nierozumiejący „egolistycznych” interesów narodowych był konserwatywa sir Austen Chamberlain, który niewątpliwie zgodziłby się na plan Younga.

Międzynarodówka socjalistyczna znalazła się w kłopotach. Gdyby p. Snowden był p. Churchilllem rzuciłaby się na niego z furją, jako na imperialistę. Teraz musi milczeć. Dopiero w ostatnim czasie odezwał się miękko przywódca socjalizmu francuskiego, Leon Blum, z pokornym zapytaniem, czy p. Snowden trochę się nie zagalopował. Dopiero w ostatniej chwili zaniepokoił się arcykapłan międzynarodówki b. belgijski minister Vandervelde, który słusznie zaznaczył, że stanowisko p. Snowdena nie licuje z uchwałami międzynarodowych kongresów socjalistycznych.

Natomiast socjaliści niemieccy są p. Snowdenem zachwyceni. „Vorwärts” serdecznie mu gratulował, że tak skutecznie walczy z „hegemonją francuską”. Oburzyło to srodze „Tempsa”, który słusznie zauważa, że stanowisko takie demaskuje rzekomych „demokratycznych” zwolenników w Niemczech zbliżenia francusko-niemieckiego. Istotnie w tem świetle widać, na jak kruchych podstawach opiera się w Niemczech idea porozumienia z Francją. Nawet socjaliści niemieccy gotowi ją zdradzić przy najbliższej sposobności.

Z tego wszystkiego wynika jednak, że międzynarodówka socjalistyczna jest rozbita. Z jednej strony są socjaliści angielscy i niemieccy, z drugiej socjaliści francuscy i belgijscy. Gdzie są socjaliści polscy — nie wiemy, bo milczą. Witali oni hucznie Mac Donalda, a zarazem są zwolennikami przyjaźni francusko-niemieckiej.

Powtarza się stara historia. Socjaliści angielscy i niemieccy służą przede wszystkim swemu krajowi. Socjaliści innych krajów padają ofiarą swej utopijnej doktryny, a często towarzyszy im z Anglii i Niemiec. Widzieliśmy to w chwili wybuchu wojny, kiedy socjaliści francuscy, uwierzywszy w zapewnienia socjalistów niemieckich, byli przekonani, że do wojny nie dojdzie i nie chcieli dać kredytów na wojsko. Później widzieli, jak socjaliści niemieccy walczyli w pierwszym szeregu armji Hindenburga.

Doświadczenie to winno wyleczyć doktrynerów z opierania pokoju między innymi na solidarności socjalizmu. Jest to utopia, tumaniająca warstwy robotnicze i przynosząca szkodę robotnikom krajów słabych i samym tym krajom. W krajach wyrobionych, ambitnych interes narodowy stoi na pierwszym miejscu nawet dla socjalisty.

Co Anglicy myślą o Gdyni?

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

London, w sierpniu.
Recenzja „korytarza polskiego” w „Times Literary Supplement” zaczyna się od przypomnienia, że to już trzecia publikacja sir Roberta Donalda w tym samym duchu. Dwie poprzednie głosiły konieczność ewakuacji obszaru Saary i rewizji granic belgijskich. Określa po tem obraz stosunków, które stworzył na północnym wschodzie Europy traktat wersalski, i wynikających z nich tarć jako trafny. Zarzuca jednak autorowi, że ten nie podaje dowodzących środków zaradczych.
„...chyba — i to, zdaje się, jest prawdziwy sens moralny książki — że poprostu oddałby Niemcom wszystko, co im zabrano. Wtedy dopiero doznalibyśmy satysfakcji i zadowolenia”.

Rzecz znamienna, że autor recenzji odziewa zawsze to, co ma do powiedzenia na korzyść Polski w szatę lekkiej ironji pod adresem Donalda. Wygląda to, jakby wstydzili się takich poglądów. Najwidoczniej obawia się być niemodnym. Woli też polemizować z Donaldem o Klajpedę, niż o Pomorze. Ale konkluduje tę politykę słusznie — chociaż znowu w tonie nieśmiałej ironji:

„Czuje się na każdym kroku, że dla autora wszelka strata, czy niedogodność, jakichby doznała Polska, czy Litwa, jest rzeczą podrzędną, strata czy niedogodność, jakichby doznały Niemcy poważną. Jest to punkt widzenia dość powszechny i można powiedzieć w jego obronie, że ponieważ Niemcy są o wiele większe i potężniejsze, niż Polska i Litwa, pokój da się à la longue najlepiej zapewnić przez oddanie tego, czego chcą, bez względu na słuszność”.

A może to nie ironja, tylko cynizm! Jak zaraz zobaczymy, recenzent jest zwolennikiem traktatu wersalskiego. W każdym razie ujmuje doskonale angielskie nastroje doby obecnej i powinniśmy mu być wdzięczni, że w tej, czy innej intencji otwiera nam oczy na zastraszające objawy z tego terenu.

W dalszym ciągu recenzji następuje dla odmiany wycieczka przeciw

Polsce. Tu już niema ironji, ani dwuznaczników, wszystko jest ujęte jasno i dobitnie. Słyszymy o naszym szwiniźmie, o złem traktowaniu Gdańska, ale za najcięższy grzech poczytuje nam recenzent zgodnie z sir Robertem budowę portu gdyńskiego. Cytuje z „Korytarza polskiego” słowa:

„Gdynia jest wspaniała; jest to śmiały wyraz nacjonalizmu polskiego; jest to demonstracja z zakresu niezawisłości ekonomicznej; jest to haracz, złożony ambicji nowego państwa — ale jest to opiakanie kiepski interes”.

Recenzent dodaje komentarz, który naprawdę może rozczulić naiwnością: Gdynia wedle niego „jest czemś więcej, gdyż istnienie nowego portu musi być fatalną przeszkodą przy każdej propozycji ponownego rozważenia i rewizji traktatu”.

Zwracam uwagę, że pisze to Anglik, pragnący zachować bezstronność, czy też uchodzić za bezstronnego. Tymczasem ani spostrzega się, jak staje na stanowisku czysto niemieckim. Rewizja traktatu wersalskiego jest przecież właśnie tą krzywdą i zbrodnią, której Polska chce i musi za wszelką cenę zapobiec, i gdyby port gdyński nie istniał, taki argument mógłby chyba nas skłonić do jego jak najszybszego budowania.

Teraz następują znowu uwagi ujemne o książce. Recenzent wytyka Donaldowi pewne niedokładności statystyczne co do Gdańska, zarzuca mu, że „przesadza krzywdę, jaką wyrządza Frusom Wschodnim istnienie korytarza”, wreszcie nieśmiało przypomina, że przed niewiele więcej, niż stu laty, Prusy Zachodnie i Wschodnie miały rządy osobne i wrogie, a wtedy trudności komunikacyjne były o wiele większe, niż dzisiaj. Tu recenzent dotyka głównej wady książki, która ustawicznie powołuje się na dzieje wieku XIX i XX, ale dalej nie sięga w przeszłość. Czyni to jednak tylko ubocznie i mimochodem. Krytykowi, który zarzut ten ujął silnie i uczciwie, poświęć następującą korespondencję.

Dr. Władysław Tarnawski.

Fabry w izbie deputowanych, a p. Millerand w senacie. Czy p. W. G. to wszystko lekceważy bardziej niż p. Zaleski, niż p. Briand, niż p. Millerand, niż p. Chamberlain?

Z wywodów p. Giełżyńskiego wynika (gdy mówi: bo jeżeli z powodu małej Serbji, dotkniętej na honorze, rozgorzała wielka wojna), że za... poruszenie tej sprawy będzie uważał... pochod wojsk niemieckich poprzec granice. Ale niech się nie dziwi, że inni oczekują tego... naturalnego biegu rzeczy z mniej-

szą pogodą ducha i poświęcają nieco uwagi już czynnościom... przygotowanym. Jedną z takich czynności przygotowawczych jest uwolnienie się przez Niemcy z okupacji Nadrenji bez dania Europie na to miejsce innych rękoi bezpieczeństwa i stad... trochę troski dzisiaj niektórych Polaków może nie tak bardzo znowu niepoczytalnych, do których i ja pragnąłbym być zaliczony, a myślę, że w gruncie rzeczy i p. Giełżyński.

St. Stroński.

Duchy

W tych dniach, gdy ustawicznie się czyta, że narady w Hadze mają być zwrotem w dziejach lub czemś koło tego, dobrze jest uzbroić się w jakieś puklerze, broniące przed przesadą, a w szczególności przed brakiem miary w przecenianiu wrażeń chwilowych w zestawieniu z dorobkami powolnymi i trwałymi.

Jeżeli ośrodkiem głównym tych nowoczesnych nastrojów jest Genewa, warto zwrócić uwagę na książkę p. Roberta de Traz, Genewczyka p. t. „L'Esprit de Geneve”, której przeczytanie wywołuje uwagę, że duch Genewy jest sam przez się, przez stulecia miejscowego rozwoju i życia duchowego, którego nie tyle twórcami, ile przejawami byli m. in. Calvin w 16-tym wieku, a J. J. Rousseau w 18-tym, czemś mocno postawionem, długotrwałem, żywym, czego nie może ani przyćmić ani pochłonąć duch Ligi Narodów w Genewie od lat dziesięciu tam się unoszący:

„Prawdę mówiąc, duch Genewy nie jest wynalazkiem najnowszym. Przed wojną i przed Ligą Narodów istniał on już niewątpliwie. W owych czasach, gdy Europa nie uważała jeszcze tego starego grodu za miejsce stałych spotkań, podziwiano w nim nie tylko to połączenie ponurości i malowniczości w krajobrazie i przyrodzie oraz w zmienności jeziora raz gwałtownego, raz pogodnego, ale także coś głębszego, co związane było z kamieniami, z deszczami i z wodami tego miasta. Duch Genewy, o którym si dziś mówi, nie jest noworodkiem wojennym, ale nabrał on poprostu nowego zabarwienia w ostatnich latach dziesięciu...”

Słowem, Genewa jest Genewą, czyli jedną z siedzib powolnej twórczości trudu pokoleń, a nie tylko i nie przede wszystkim siedzibą Ligi Narodów dzisiejszej.

Równocześnie p. René Jolivet zajął do innego miejsca duchów współczesnych do Thoiry, gdzie jesienią r. 1926 spotkali się p. Briand i p. Stresemann, aby dodać duchowi z Locarna skrzydeł, a wrażenia swe opisuje w „L'Europeen” w sposób następujący:

„Ogląda się szare mury hoteli i duma się o tem, że dały one schronienie pp.

„Sciana płaczu”

W pismach żydowskich toczy się od tygodnia ożywiona dyskusja na temat znieważenia przez Arabów w Jerozolimie t. zw. „Sciany płaczu” i napadu na modlących się Żydów. „Sytuacja — jak donosi żydowski „Nowy Dziennik” staje się naprężona i może w skutkach swych doprowadzić do niebezpiecznych konfliktów”.

Rząd palestyński zezwolił muftiemu muzulmańskiemu rozebrać część historycznego muru t. zw. „Sciany płaczu”, pod którą Żydzi zwykli odprawiać od wczesnego ranka do późnej nocy swe modły. Częściowe usunięcie muru umożliwiło zbudowanie drogi do muzulmańskiego meczetu Omara. Skomplikowany ustrój administracyjny w Palestynie i Jerozolimie, zmierzający do pogodzenia interesów żydowskich i arabskich przez naczelnych mandatariuszy Palestyny, Anglików okazał w tym wypadku, jak w wielu innych, swą niedoskonałość. Dozło do zatargów o „Scianę płaczu” i przyległą drogę do meczetu, a następnie do starć między Żydami i Arabami. Młodzież żydowska utworzyła „Komitet obrony Sciany płaczu” i zaczęła demonstrować przeciw — jak pisze „Nowy Dziennik” — „krzywdzie, wyrządzonej żydostwu całego świata”.

Na czem ta krzywda polegała? Oto według relacji prasy żydowskiej — „Arabowie rozpoczęli przechadzać się wśród modlących Żydów, prowadzić tamtędy zwierzęta juczne z towarami i zachowywać się prowokacyjnie”. W dniu urodzin Mahometa po nabożeństwie w meczecie Omara zniszczyli Arabowie modlitwieni żydowskie pod „Scianą płaczu” i wśród bijatyki dwóch Żydów odniosło cięższe rany.

Powstało w Jerozolimie wielkie zamieszanie. Żydzi zaczęli wołać na cały świat — gwałt! — apelując do władz lokalnych do Londynu, do komisji mandatowej w Lidze Narodów, wzywając na pomoc organizacje sjonistyczne całej kuli ziemskiej.

Dwóch Żydów jest lekko rannych (ilu Arabów jest przez Żydów poturbowanych — o tem żargonówki milczą), kilkadziesiąt modlitwieników podarto — i oto awantura wszechświatowa! Żydzi umieją doskonale wyolbrzymiać i reklamować własne „krzywdy”. Lecz kiedy nie ciemny tłum mulników arabskich, lecz oświecona młodzież żydowska z wyższych klas gimnazjalnych wyszła złośliwie i bluźni katolickiej procesji we Lwowie — to jest oczywiście „wybryk małych dzieci”, nad którym powinno się przejść do porządku dziennego z uśmiechem pobłażliwości! Oto dwa systemy, dwie miary etyki żydowskiej i polityki „narodu wybranego”.

Komitet żydowski palestyński, który wystąpił w obronie świętości „Sciany płaczu” uchodzi za bohaterów i pertraktuje z mandatariuszami angielskimi — młodzież polska, która skarciła prowokację szajgesów lwowskich poszła do aresztu a teraz czeka ją ciężka rozprawa sądowa. Za „Scianą płaczu” uśmiecha się chytrze obłuda żydowska.

Sowiecka misja handlowa w Łodzi

Łódź 22. 8. (Tel. wł.) Do Łodzi przybył przedstawiciel misji handlowej Sowietów Mendelstein i podjął pertraktacje z przemysłowcami łódzkimi o zakup towarów włókienniczych za sumę miliona dolarów. Jest nadzieja, że pertraktacje dojdą do skutku.

Nieporozumienie

Pragnąłbym, jeśli wolno, wtrącić się do sporu, który, przeciw rozważaniom p. St. Kozickiego w „Gazecie Warszawskiej” z 11 bm., wszczął p. Witold Giełżyński w „Epoce” z 14 bm.

Poglądy p. Kozickiego przedstawia swym czytelnikom p. Giełżyński jako bardzo daleko idące w zdaniach takich:

„Trudno pojąć, że z zimną krwią to samo przewiduje publicysta polski i upatruje w tej kolejności wypadków, od ewakuacji Nadrenji do rozbioru Polski, zupełny naturalny bieg rzeczy, czyniąc to w jedynym celu podważania słuszności obecnej polityki zagranicznej Polski... Każdy Polak ma obowiązek zasadę tę (nienaruszalności traktatów i granic) głosić wszędzie, niedopuszczając nawet myśli o możliwości „rozbioru Polski”... Tylko zupełna niepoczytalność polityczna może nakazać osławianie społeczeństwa z taką ewentualnością i podawanie jej za logiczny wynik rozwoju historycznego...”

Pouczenia te o obowiązkach Polaka są dość podstawowe, a określenia o niepoczytalności dość stanowcze. Nic dziwnego zatem, że się trochę zdziwił, a zarazem zapytał, czy to możliwe, by mój przyjaciel Kozicki uważał rozbiór Polski, t. j. oderwanie części ziem naszych, za... naturalny bieg rzeczy, oraz za... logiczny wynik rozwoju historycznego.

Biorę tedy ponownie przed oczy uwagi Kozickiego z 11 bm. i czytam:

„Utrzymanie całości i niepodległości państwa polskiego jest możliwe tylko przeciw woli Niemiec. Dopóki Polska będzie istniała w obecnych granicach, dopóty nie rozbroją się Niemcy ani moralnie, ani materialnie, dopóty nie może być mowy o pacyfikacji Europy, o rozbrojeniu, o federacji itd. Powiedzmy sobie odważnie: logicznie myślący i konsekwentny pacyfista europejski, czy pozaeuropejski musi dojść do wniosku, że niepodobna urządzić „nowej Europy” tak długo, jak Polska będzie miała Pomorze i Śląsk. Jedni mówią to już i piszą wyraźnie, inni myślą to samo po cichu. Niemcy zaś pracują bez wytchnienia nad tem, by opinię podobną utrwalić i rozszerzyć. Od wniosków p. Sokala i paktów Kellogga idzie się prostą drogą do rozbioru Polski. Oto dlaczego jest p. Stresemann pierwszym dziś w świecie pacyfistą”.

Nie mogę zarzucać p. Giełżyńskiemu, jakoby czytał uwagi Kozickiego zbyt pobieżnie i nie zauważył tego, co tam jest,

gdyż p. Giełżyński właśnie ten ustęp (bez dwu pierwszych zdań i dwu ostatnich) przytacza z wywodów p. Kozickiego jako podstawę swych zarzutów.

Ale przesunięcie pojęć jest grube. Czy p. Kozicki uważa rozbiór Polski po ewakuacji Nadrenji za... naturalny bieg rzeczy oraz za... logiczny wynik rozwoju... historycznego. Nie, p. Kozicki uważa wysunięcie sprawy granic Polski po ewakuacji Nadrenji za... logiczny dalszy ciąg rozwoju... pacyfistycznej polityki urządzania nowej Europy, wedle tego pacyfizmu, którego pierwszym pacyfistą w świecie, nagrodzonym nawet za to nagrodą Nobla, jest p. Stresemann. Przypuszczam, że mogę nie zajmować się już tem przesunięciem pojęć, które jest chyba samo przez się aż nadto jasne.

Ponieważ zaś tu tkwi cały zarzut p. Giełżyńskiego, nie wątpię, że uzna on swe uwagi o obowiązkach każdego Polaka oraz o niepoczytalności za pewien skok w... naturalnym biegu... logicznego rozumowania, a zarazem uciechy się, że więcej jest, niż myślał, Polaków, nie uwłaczających swym obowiązkom i nie dotkniętym niepoczytalnością.

Jeszcze jedno zdanie p. Giełżyńskiego nasuwa mi trochę namysłu:

„Sprawa granic Polski, ustalonych traktatem wersalskim, jest poza wszelką dyskusją. Samo poruszenie jej zakwestjonowałoby pokój Europy...”

Jeżeli p. Giełżyński nie zauważył, że sprawa ta jest poruszana, muszę powiedzieć, że jest bardzo wymagający. Przecież nie tylko niema tygodnia, a bodaj niema dnia, aby w pismach niemieckich nie mówiono o konieczności zmiany granic Niemiec z Polską, ale znane są dokładnie wszystkim urzędowe oświadczenia czy to kanclerzy Rzeszy, czy to ministrów spraw zagranicznych Rzeszy o konieczności tej zmiany granicy. Przecież także minister spraw zagranicznych państwa polskiego p. Zaleski w osobnej mowie z dn. 9 stycznia 1927 r. musiał wystąpić przeciw tym ustawicznym oświadczeniom Niemiec, a także niejednokrotnie potem je odierać. Przecież przeciw wysuwaniu się tej sprawy musieli się w znanych mowach zastrzeżać czy to p. Briand, czy to p. Chamberlain, a jeszcze w lipcu b. r. pos.

Stanowisko Polski w sprawie odszkodowań wojennych

Informacje delegacji polskiej w Hadze

Haga, 22. 8. (PAT). O stanowisku Polski w sprawie odszkodowań korespondent P. A. T. otrzymał z kół delegacji polskiej informacje, dające się sformułować w następujący sposób:

„Sytuacja Polski w sprawie odszkodowań jest zupełnie specjalna i odmienna od sytuacji innych państw, albowiem Polska ma prawo do odszkodowań za straty, które poniosła jako część dawnego cesarstwa rosyjskiego, z drugiej zaś strony przyjęła w traktatach pokojowych różne zobowiązania, jako to zapłaty za mienie państwowe na terytorjach, scedowanych przez Niemcy i Austro-Węgry, za część długu niemieckiego i pruskiego, za t. zw. dług wyzwolenia i t. p. Rząd polski uważa, że te jego zobowiązania pokrywają się z odszkodowaniami, chociaż poniesione straty przewyższają, oczywiście, sumę zobowiązań; poza tem Polsce służy prawo do otrzymania zwrotu w naturze przedmiotów, wywiezionych przez Niemcy z terytorjum polskiego, t. zn. prawo restytucji, które zostało zamienione na pewną sumę ryczałtową, jaką Polska otrzymuje stopniowo z rat rocznych przewidzianych w planie Dawesa, wreszcie Polska ma należności specjalne, oparte bądź na przepisach traktatu, bądź na umowach z Niemcami zawartych. Z należności tych jedne są już ściśle określone co do cyfry, niektóre są zasadzone wyrokami Międzynarodowego Trybunału Rozjemczego polsko-niemieckiego na rzecz osób prywatnych, inne są w stadium ustalenia cyfry, są to np. rezerwy ubezpieczeń górnośląskich, pensje wojskowe i cy-

wilne. Należności te powinny być pokryte z rat, płaconych przez Niemcy.

Plan Younga proponuje wydzielenie na rzecz Polski sumy 500.000 marek złotych rocznie w ciągu 37 lat, co właściwie odpowiada naszej należności restytucyjnej i formuluje pewne zalecenia, których wykonanie doprowadziłoby do skrócenia zobowiązań traktatowych Polski; nadto eksperti państw wierzycielskich wysunęli konieczność zrzeczenia się przez Niemcy wszelkich pretensyj z tytułu jakichkolwiek minionych operacji. Ponieważ Niemcy mają rozmaite pretensje do Polski, takie ich zrzeczenie się mogłoby skompensować nasze należności specjalne.

W celu organizacji spłaty rat przez Niemcy i rozdzielenia między państwa wierzycielskie plan Younga projektuje stworzenie specjalnego banku wypłat międzynarodowych i zakreśla mu bardzo szerokie pole działania, szczególnie w dziedzinie operacji walutowych. Ze względu na taki zakres kompetencji nowego banku winny należeć do niego wszystkie banki emisyjne państw o ustalonej walucie. Bank Polski powinienby przeto przyjąć udział w subskrypcji kapitału zakładowego banku i w jego zarządzie. Konferencja obecna ma za zadanie uregulowanie spraw finansowych z Niemcami, daje ona przecież okazję do uregulowania między dawnymi aliantami całego szeregu kwestyj finansowych, wynikających z traktatów, zawartych z Austrią, Węgrami i Bułgarią.

Ruch strajkowy w zagłębiu węglowym

Sosnowiec 22. 8. (AW) Strajk, jaki wybuchł onegdaj na terenie kopalni Zagłębia Dąbrowskiego został już prawie zlikwidowany. Jedynie na terenie dwu kopalń robotnicy jeszcze nie stawili się do pracy. Strajk chcieli wykorzystać komunisty dla swych celów. Na terenie kopalni „Czeladź” pojawili się posłowie komunistyczni Rosiak i Kieruzalski, usiłując zwołać wiec. Policja jednak rozprędziła nieliczne zresztą zebranie.

Katowice, 22. 8. (AW). W związku ze strajkiem robotników na kopal-

ni „Biały Szarlej” odbyła się konferencja przedstawicieli dyrekcji Sp. Akc. Giesche z robotnikami, przy udziale okręgowego inspektora pracy inż. Gallota, w wyniku której robotnicy wczoraj powrócili do pracy. Obrady na temat spornej interpretacji orzeczenia komisji arbitrażowej i pojednawczej w sprawie podwyższenia zarobków akordowych toczyć się będą w dalszym ciągu. Strajk, trwający 24 godziny, objął kopalnię, płuczkę, natomiast zakłady tlenku cynku pracowały normalnie.

Wpływy żydowskie na Litwie

Kowno, 22. 8. (AW) W obecnej chwili bawi w Kownie delegacja Żydów amerykańskich. Celem przybycia delegacji jest zapoznanie się z sytuacją Żydów na Litwie. M. in. delegacja zainteresowała się sprawą ostatnich pogromów.

Berlin, 22. 8. (AW) Vossische Ztg. w depeszy z Kowna donosi, że interwencja kół żydowskich w sprawie ostatnich ekscesów przeciwżydowskich o charakterze pogromowym, któ-

rych dopuścili się faszysty litewscy odniosła pomyślny skutek. Wobec stwierdzonej całkowitej bierności policji litewskiej w czasie powyższych ekscesów Woldemaras, na skutek interwencji żydowskiej, zwolnił szereg wyższych urzędników policji kowieńskiej z zajmowanego stanowiska, m. in. dyrektora departamentu politycznego w litewskim ministerstwie spraw wewnętrznych.

porowano mu 11-letniego syna, przeszmuglowano go przez granicę polsko-gdańską, i umieszczono w osadzie Łądek w pow. słupskim. Porwania dokonał niejaki Lejzor Tejtelbaum przy pomocy współpracownika Landaua. Pomimo błagań ojca o zwrot dziecka, Tejtelbaum żąda okupu w wysokości 50 tys. zł. Jak wynika w dalszym ciągu ze skargi Landaua, władze powiatowe w Słupcach mimo wielokrotnych interwencji zrozpaczonego ojca nie przedsięwzięły do tej pory żadnych kroków, celem ukarania szantażysty Tejtelbauma. Szantażem popelnionym na osobie Landaua zainteresowały się żywo władze bezpieczeństwa. Komisarjat Generalny Rzplitej po otrzymaniu listu interwenjował u władz centralnych.

Wykrycie olbrzymiego przemytu

Katowice 22. 8. (AW) Śląska straż graniczna dokonała onegdaj w Łodzi w sklepie Majera i Salamona Rozenblumów rewizji przy ul. Andrzejka nr. 4, która dała sensacyjne wyniki. Straż graniczna wykryła 10 skrzyń sztucznego jedwabiu, pochodzącego z przemytu z Niemiec wartości przeszło 50.000 zł. Towar skonfiskowano, a braci Rozenblumów oddano w ręce policji.

Uprowadzenie dziecka

Gdańsk, 22. 8. (AW) Na ręce komisarza generalnego Rzplitej w Gdańsku wpłynęło pismo obywatela polskiego Zygmunta Landaua o sensacyjnej treści. Landau komunikuje, że

Zostaną oni pociągnięci do odpowiedzialności karnej i będą musieli zapłacić grzywnę w wysokości 300.000 zł.

Napad na posterunkowego

Warszawa, 22. 8. (Tel. wł.) Wczoraj posterunkowy Zdzisław Świerczewski, pełniąc obowiązki na Woli został napadnięty przez pewnego pijanego mężczyznę. Pijany mężczyzna rzucił się z nożem na posterunkowego. Policjant dał mu postrach 2 strzały. Gdy to nie pomogło a pijany nadal atakował, policjant dał trzeci strzał, który trafił pijanego. Do tej pory niewiadomo, jakie jest nazwisko pijanego. (w)

Poszukiwania za zaginionym samolotem

Waszyngton, 22. 8. (Tel. wł.) W dalszym ciągu brak wiadomości o samolocie „Młoda Szwajcaria”, który podjął lot przez Atlantyk. Okręty rozpoczęły poszukiwania za zaginionym samolotem. (w)

Nowy lot przez ocean

Paryż, 22. 8. (Radio wł.) Francuski lotnik Costes ukończy dzisiaj swe przygotowania do transoceanicznego lotu do Nowego Jorku i zamierza w ciągu dnia wystartować. (Jak wiadomo, Costes wystartował był już raz, i to w dniu odlotu Idzikowskiego i Kubali, lecz z nad oceanu zawrócił.)

Znów „pasażer na gapę” na Zeppelinie

Tokio, 22. 8. (PAT). Załoga sterowca niemieckiego odkryła wczoraj w kabinie bagażowej sterowca ukrywającego się tam Japończyka, chcącego potajemnie odbyć lot. Był on napół zaczadzony. Po udzieleniu pomocy lekarskiej nielegalnego pasażera oddano w ręce władz.

Olbrzymi pożar wsi

Łódź, 22. 8. (AW) W Zadzinie, pow. sieradzkiego, wybuchł pożar, który strawił 15 gospodarstw i część kościoła. Wskutek ogromnego żaru stopiły się dwa wielkie dzwony i sygnaturka. Szkody wynoszą 200 tys. zł.

Pożar na okręcie

Paryż, 22. 8. (AW) Według doniesień z Brestu, parowiec niemiecki „Delia”, znajdujący się na pełnym morzu, donosi, iż na pokładzie jego wybuchł pożar, który objął dotychczas jedynie przód okrętu. Pasażerowie statku przeniesieni zostali na statek „Arfried”. Płonący statek pragnie dopłynąć do najbliższego portu.

Potentaci mody radzą

Paryż, 22. 8. (AW) Odbyła się tu wielka tajna konferencja największych krawców paryskich. Potentaci mody po uprzednim porozumieniu się z syndykatem krawców postanowili przeprowadzić gruntowną zmianę w dotychczasowej modzie. Uchwalono, by nowe modele były bardzo skomplikowane i wymagały dużo ręcznej pracy. W ten sposób krawcy paryscy mają nadzieję zapobiec bezrobociu, jakie dotknęło szerokie masy krawców na całym świecie z powodu obecnej mody, przy której suknie można robić sobie samemu.

Wypadek w Alpach

Genewa, 22. 8. (PAT.) Grupa genewskich alpinistów, która wybrała się z wycieczką na szczyt Mont-Blanc, została zaskoczona w górach przez burzę, przyczem piorun uderzył w idących. ranicę ciężko jednego z nich; drugi spadł w przepaść, ponosząc śmierć na miejscu.

Znów zniknięcie oficera?

Brak wszelkich wyjaśnień urzędowych „Wiadomości Warszawskie” podają informację o tajemniczym zniknięciu kapitana Kazimierza Bolesławskiego z 37-go pułku piechoty, stacjonowanego w Kutnie. Kapitan Bolesławski, pełniący obowiązki adjutanta dowódcy batalionu 37-go pułku, dnia 5 maja r. b. o godz. 6-tej wieczorem, opuścił swoje prywatne mieszkanie w Kutnie i od tej pory wszelki ślad o nim zaginął.

Mineło już trzy i pół miesiąca, sprawę sensacyjnego zniknięcia oficera pokryła głucho cisza i głęboka tajemnica. Dotychczas w tej sprawie niema żadnego oficjalnego wyjaśnienia czy zaprzeczenia.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn. w dewizach — 211,97 zł, gotówką — 211,54 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,50 zł, gotówką — 172,16 zł.

Kurs złotego. Dział rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 2/5 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,913 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 22 sierpnia 1929. Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego nie wykazał większej zmiany w kursach.

Z papierów procentowych poszukiwano w dalszym ciągu 8 proc. listy dolarowe po 95 proc., również płacono za 6 proc. listy żytnie 24,25 (za 1 ctr. metr.), 4 proc. pożycz. handlowano po 118,50 w transakcjach. Natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwert. po 41 proc. oraz 5 proc. prem. dolarowe po 62,—. Mniejsza ilość 5 proc. pożycz. handlowano po 46,50 proc. bez kursu.

Z akcji bankowych handlowano Bank Związku po 87,50 w transakcjach. Bank Polski poszukiwano po 167,— i wyżej bez transakcji. Poza tem płacono z akcji przemysłowych Herzfelda po 45,—

Cedula urzędowa z dnia 22 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt. 95% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 41% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 24,25 P.
5% Pożyczka premijowa serja II 62,— O.
4% Prem. Pożyczka Inwestycyjna 118,50 ₰

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Bank Zw. Spółek Zarob. I em. zł. 78,50 ₰

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Herzfeld-Viktorius I em. zł. 45,— P.

Tendencja: Utrzymana.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Bertin. dnia 22 sierpnia 1929

Pszenica march od st. zał.	238,00—241,00
Tendencja słaba.	
Zyto march od st. zał.	190,00—195,00
Tendencja niejednolita.	
Owies march od st. zał.	168,00—174,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	215,00—230,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień past. i przemysł.	167,00—188,00
Tendencja spokojna.	
Kukurudza loco Berlin	215,00—217,00
Tendencja spokojna.	
Maka pszenna	29,50—35,00
Tendencja słabsza.	
Ospa pszenna	11,50—12,25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	11,50—11,75
Tendencja spokojna.	
Rzepak	000,00—340,00
Tendencja mocna.	
Groch Victoria	40,00—48,00
Groch dr. jad.	28,00—34,00
Groch past.	21,00—23,00
Wyka	28,00—32,00
Makuchy rzepakowe	18,50—19,00
Makuchy niane	24,00—24,30
Włókno suche	11,50—11,60
Srut Soja	19,80—20,30
Płatki ziemniaczane	17,30—17,70
Ziemi. jadr. białe i wczesne czerw.	2,40—2,70
Ziemiaki jadalne nerkowe i wczesne	3,70—4,00
Ziemiaki jadr. inne żółte	2,60—3,00
Ogólna tendencja słabsza.	

Notowania złotego w Berlinie z dnia 22 sierpnia 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,975—47,175
Noty wielkie: 46,90—47,30

Giełda warszawska

dnia 22 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86
Dewizy:
Belgja tr. 000,00 sp. 000,00 kup. 000,00
Kopenhaga " 237,43 " 238,03 " 236,83
Londyn " 043,23 " 043,84 " 043,13
Paryż " 084,91 " 085,00 " 084,82
Praga " 026,39 " 026,45 " 026,33
Szwajcaria " 171,66 " 172,26 " 171,06
Wiedeń " 125,57 " 125,88 " 125,26
Włochy " 046,67 " 046,78 " 046,56

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. inwest.	118,50	117,50	118,00
5% pożycz. premj. dol.	000,00	000,00	062,50
6% pożycz. dol.	000,00	000,00	083,00
10% pożycz. kol.	000,00	000,00	102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	166,00—166,50
Bank Zachodni	000,00—073,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	00,00—078,50
Firley	000,00—051,00
Cegielski	000,00—039,00
Lilpop	000,00—030,50
Norblin	136,00—138,00
Rudzki	00,00—032,00
Starachowice	027,25—027,00

Pierwsze wyjście papieża...

Wielką chwilę pierwszego wyjścia Papieża z Watykanu od r. 1870, w procesji na Placu św. Piotra 25 lipca 1929 r. o 6 wieczorem, opisuje malowniczo pisarz włoski, podpisujący się Tantalò, w „Corriero della Sera” z 6 bież. m.

Słońce ma się ku schyłkowi... Promienie jego oświetlają wszędzie tkwiące głowy ludzkie... Wspaniała nieruchomość architektury drży spojrzaniem i ruchami ludzkimi... Tutaj, na tarasie, ambasadorowie, panie, posłowie, swoi i cudzoziemcy... Na okrągłym placu od obelisku do obwołu kolumn, panuje jakby geometria: naokoło długim kręgiem geste szpale-ry karabinierów, bersaljerów szarzielonych-białych marynarzy i dalej różnobarwne szeregi... Tłum wzdłuż cienia portyków, obelisku, studzien bez wody, jest jak trawnik ruchomy.

Bije godzina 6 i z kościoła św. Piotra, z poza jedwabnej zasłony szkarlatnej wzniesionej na tle baldachimu aksamitnego wynurza się oddział straży papieskiej, a za nim zaczyna się procesja. Naprzód zakony jałmużnicze, od Kapucynów do Karmelitów, potem zakony mnisze od Cystersów do Benedyktynów, poza nagiami krzyżami i sztafarami biało-zielonymi. Potem tłum seminarzystów w białych okryciach, którzy śpiewają: Pange lingua, z pochodniami wzniesionymi, a głosów dobywają młodzieńczych i przenikliwych, za każdym oddechem z pełnych piersi, jakby pieśnią tę napelnili chcieli olbrzymi plac i cały świat. Gdy przejdą dalej, mógłbyś zamknąć oczy, a będziesz widział, gdzie są w tej chwili ci śpiewacy. Póki są na stopniach, głos idzie ku nam pełny i dźwięczny, odbijający się od murów bazyliki verbum caro, panem verum. Gdy zaś doszli na równe miejsce, rozprzestrzenia się i gubi ten głos jak fala z rzeki wpadająca w morze... Gdy płomyki świec przebliskują w cieniach w lesie kolumn korytarza wzniesionego przez Berniniego, a pochód biały, szary, czarny zajmuje cały portyk na prawo, jasna się staje myśl twórcy tej budowli: nietyle wzniesie monumentalne okolenie placu, ile stworzyć nieprzerwany baldachim z kamienia dla procesji papieskiej, którego podporami są kolumny.

Słońce zanika w chwili, gdy oddział straży papieskiej, skończywszy okrążenie placu, zjawia się znowu po lewej stronie i staje przed karabinierami włoskimi. A wówczas w jasnym i równym świetle wynurza się dwór papieski. Już od półtorę godziny szły pochodem tysiące mnichów, bracisz-ków, kleryków, księży, kanoników, które poprzedzały to zjawienie się. Ale to jeszcze nie koniec, bo oto idą do-wódcy oddziałów uzbrojonych papieskich, potem szambelanowie di cappa e spada w mantylach czarnych a z szerokim kołnierzem białym na sposób hiszpański, potem prokuratorowie jeneralni różnych zakonów w tuni-

kach szeroko fałdowanych, ogoleni lub z zarostem, przewodzący tysięcy ludzi rozproszonych po całej ziemi, czy to w najspanialszych kościołach czy to w najuboższych misjach po lasach i pustyniach. I to jeszcze nie koniec: idą ochmistrze w jedwabiu różowym, szambelanowie tajni w jedwabiu fioleto- wym, penitencjarjusze w bieli, po- przedzani przez kleryków, którzy po- ruszają długie laski rozgrzeszenia owinięte kwiatami, potem opaci, bi- skupi, arcybiskupi w ornatach, z bia- łymi mitrami w ręku, u boku zaś każ- dego z nich czarno odziany ksiądz, wreszcie kardynałowie.

Wtedy milczenie i długa przestrzeń próżna. Rzekłbyś od nieba do ziemi, bladeś bez tchu. Tylko suchy trzask stali na drzewcu: to nasi żołnierze prezentują broń.

Pod białym baldachimem, w oko- leniu białego ornatu, człowiek na ko- lanach, mała nieruchoma postać, z od- krytą głową i pochyloną, z rękoma na monstrancji, jakoby przykuty do niej tak, jak modlący się do stóp krzyża: Papież.

A wówczas przestrzeń pusta ku niebu napelnia się dźwiękiem dzwo- nów dalekich, które wydają się gło- smi, oraz bliższych, które huczą jak grzmoty. Jak przed godziną drgało światło, tak teraz blade niebo tęni dźwiękami. A serca przepelniają się, jak muszle wonią morza. Ten dźwięk na wysokościach potężniejszy był niż śpiew. Przedtem nawet w tłumie każ- dy był sobą. Teraz wszystko jest rzę- szą jedną i zgodną, Rzymianie, Włosi, cudzoziemcy, wierzący i wątpiący na kolanach, jak łąka pochylona wia- trem.

Staruszka jakaś koło mnie szemrze do sąsiadki:

— Jak zeszczupłał...

Staram się dojrzeć między podpo- ramami baldachimu Ojca świętego. Stało się istotnie w napięciu tej chwili bar- dziej kościste i jakby czworograniaste od skroni do brody, z ustami rozchy- lonemi jakby spiekotą. Porusza wą- skimi wargami w modlitwie, podnosi na mgnienie oka powieki by spojrzeć na ten widok ogromny, ale natych- miast je przemyka, by odnaleźć w so- bie Tego, który nigdy niczego nowego nie ogląda.

Zrobiła się noc. Zarysy bazyliki zajaśniały lekkiem światłem, które im daje wygląd alabastru. Z tłumu widać już tylko różowe plamy twarzy wzniesionych ku bazylicie.

Papież wrócił ku kościołowi... Zszedł z lektyki... Śpiewacy Kaplicy Sykstyńskiej zaintonowali Te Deum... Nagle znowu chwila ciszy, a z tej ci- szy słaby głos drży w powietrzu: to papież odmawia swe oremus... Trąby srebrne brzmią, wielki dzwon św. Pio- tra zaczyna grzmieć nanowo, blisko ołtarza dźwięczy dzwonek kleryka. Pius XI, sam jeden stojąc, wśród klę- czących, podnosi trzy razy monstran- cję i błogosławi lud.

2. poinformować inteligencję w społeczeństwie, a więc nauczycielstwo, panie ziemianki, panie z inteligencji miejskiej o konieczności i sposobie współpracy z nową organizacją w pa- tronatach.

3. wyszkolić zarządy przez kursy związkowe i okólniki do celowej pra- cy.

4. urabiać wśród druhen idologię organizacyjną przez abonament po- wszechny nowego czasopisma „Młoda Polka” redagowanego w początku przez sekretarkę Związku p. Zofję Ozdowską.

5. stworzyć dla nowej młodej orga- nizacji podstawy materialne przez za- prowadzenie stałej składki związkow- ej od każdej druhen, oraz przez otwarcie źródeł dochodów nadzwyczajnych w imprezach stow. i zwią-zkowych oraz subwencjach poważniej- szych firm i osób.

Powstały więc stow. w Poznaniu i na prowincji, które łączyły do pracy nad sobą i siostrami dziewczęta w o- kresie między 17—25 r. życia w czasie którym u dziewcząt z fizycznym rozwojem, budzi się myśl i wola, wąt- pliwosć i pokusa, ustala się zasada, cnota, charakter.

W chwili, kiedy dziewczęta opu- szczają ławę szkolną, często bez nale- żytej opieki idą za pracą między ludzi, nieraz oczami i uszami wchłaniać muszą do wrażliwej duszy ohydę i wzywy niewiary i zepsucia, — pra- gnie się nimi zaopiekować Stowarzy- szenie, dać im zdrowe otoczenie, tro- skliwość wychowawców, pracę i roz- rywkę aby się wyrobiły na światłych,

John Gilbert — Renne Adoree

w głośnym filmie

Miłość Kozaka

według powieści Lwa Tolstoja „Kozacy” wkrótce na ekranie.

Pw 46 3/4-84,10⁰/8

DOSKONALE POLSKIE PERFUMY MAJOLA

Pw 10 887 62 481

Proces o zniewagę

Prezes powiatowy „sanacji moral- nej” w Śremie prof. Welter stanął przed parą dniami przed sądem o zniewagę p. Władysława Sałacińskiego z Śremu. Po rozpatrzeniu sprawy i wysłuchaniu świadków sąd wydał wyrok, mocą którego oskarżony prof. Welter skazany został na 6 dni wię- zienia z § 185 k. k. i ponoszenie kosztów procesu.

Jednocześnie przyznano p. Sałaciń- skiemu prawo publikowania wyroku w gazetach. Natomiast sąd oddalił na koszt p. Weltera skargę jego w tej sa- mej sprawie.

Przed sądem zastępował p. Sała- cińskiego p. mec. Lompa z Poznania.

Mimo chodem

Wekselki

Minęły już te piękne czasy, kiedy roz- mowy w salonach obracały się dokoła niezwykle interesującego tematu — po- gody.

Dzisiaj nikogo nie obchodzi takie, czy inne ugrupowanie chmur na horyzoncie, chyba fabrykanta parasoli. Teraz poważ- nie myśli i mówi się o jednym — o wekslach.

Mówią, że Edison, czy Marconi są wielkimi wynalazcami. Śmieszne. Czemu- że są oni wobec nieznanego wynalazcy wekslu! Nie ma się pieniędzy, jedno machnięcie pióra, tego - owego, i po chwili brzęczą w kieszeni pieniążki.

Potem ktoś protestuje, zakłada veto, czy jak się to nazywa, ale nie trzeba się zbytnio wzruszać. Przecież weksel moż- na jeszcze przewrócić... (Co za cudowne sposoby!)

— Ale wracajmy do rzeczy.
— Czy pan, panie Stasiu, uważa Iksa za pewnego zyranta? — pyta kunsztown- ie wypastelowana dama swego towa- rzysza na five'o'clock'u u Igrków.

W tramwaju czy w autobusie krąży rozmówki, jak muchy.

— Tak, jutro termin płatności.

— A kto akceptant.

— Dobrze, a czy ma pan przy sobie blankiet?

— Zdyskontuję w Banku Polskim.

— To jest za male żyro...
I tak bez końca.

Spotykam znajomego. Ma częściowo sparalizowane nogi. Widzę go i nie wie- rzę oczom. Stupieję. Ten człowiek, któ- ry poruszał się jedynie w wózku, biegnie jak Nurmi, roztrzającą przechodniów.

Cud?

Nie, goni tylko za wekslem, który przed pięciu minutami poszedł do pro- testu.

D i g a m m a.

Czy słyszysz nogi błagalny głos? Kup sobie CO WIECZOR Medikol

nr 2450

KARMEŁKI MIETANKOWE
IE. WIEDIE IL.

Aspirin
TABLETKI BAYER

niezbędno również podczas lata jako środek usmierzający bóla.

Co nabycia w aptekach.

Z działalności

Młodych Polek

Na uroczystym posiedzeniu Młodych Polek w sali reprezentacyjnej P. W. K. wygłosił sekretarz jeneralny Związku ks. kan. Schulz referat o 10 letniej działalności Związku. Z cieka- wego tego referatu podajemy naj- ważniejsze fragmenty:

Z chwilą odrodzenia Polski pier- wszy śp. ks. kardynał Dalbor dał im- puls do zajęcia się młodzieżą. On to biskupów polskich forsował i przepro- wadzał plan systematycznego organi- zowania młodzieży. Swoim kosztem kształci na kursach społecznych w r. 1919 r. — 60 kapłanów na sekretarzy jeneralnych. Za jego inicjatywą po- wstają w każdej diecezji utrzymywane przez Episkopat centrale związków ze specjalnymi duszpasterzami spo- łecznikami na czele, oraz stowarzysze- nia w parafjach. Dzięki więc jego po- parciu powstał m. i. w roku 1919 ja- ko pierwszy Związek Stow. Młodych Polek w Poznaniu, później nazwany Związkiem Młodych Polek, który przy założeniu liczył 7 Stow. z 450 członków, uchwalono dla Związ- ku i Stow. normalną ustawę, utworzo- no należyście organizowany sekretariat jeneralny. W pierwszych latach wytknął sobie tenże Związek wzgl. sek- retariat jen. następujące zadania:

1. zachęcić księży zapomocą arty- kulów w prasie, odezwy, koresponden- cyj i referatów na konferencjach de- kanalnych — do zorganizowania mło- dzieży żeńskiej.

dzielnym i czynnym członków spo- łeczeństwa, przejętych duchem katolickim i polskim. Celem jedynym stow- arzyszeń jest gruntowne wychowa- nie dziewczęcia, tej przyszłej żony, matki, oywatelki, na pełnowartości- owego człowieka o zasadach katolic- kich i narodowych. Praca stowarzy- szenia obejmuje wszystkie potrzeby i zagadnienia dziewczęcia, odnoszące się do jego ciała, duszy, życia prywat- nego, rodzinnego i publicznego. Ist- nieją więc w stowarzyszeniu działy wykształcenia i wychowania religijnego oraz moralnego z uwzględnieniem specyficznych zagadnień posłannictwa kobiecego — budzenia zamiłowania do wiedzy ogólnej przez działalność kulturalno-oświatową, dział wyrabia- nia społeczno-obywatelskiego w du- chu katolickim i narodowym.

Serdeczny stosunek kierowniczek, prelegentów, pań z patronatu do dziewcząt, wzajemne oddziaływanie najlepszych jednostek przy nauce, pracy, rozrywce, przy ćwiczeniach, praktykach religijnych, zdrowa swo- boda i wesoła atmosfera w „Ognisku”, na sali zebrań, na boisku, na wyciecz- ce, własna gazetka, dobra i dobrana książka z własnej biblioteki, ustosun- kowanie się do własnych władz, praw i programów, oddziałuje bardzo do- brze na budującą się do życia i czynu młodzież żeńską, dając jej pole do pra- cy, ćwiczeń i popisów. (z)

II. Kongres Unji Związków Spółdzielczych w Polsce

odbędzie się w poniedziałek 26 i we wtorek 27 sierpnia 1929 r. w Poznaniu w auli Uniwersytetu.

W poniedziałek, 26 sierpnia o godz. 9-ej rano zostanie odprawiona msza św. w Złotej Kaplicy Katedry Poznań- skiej.

O godz. 11 rozpocznie się zebranie plenarne w auli Uniwersytetu z nast. porządkiem obrad:

1. Zagajenie Kongresu i powołanie prezydium.
2. Sprawozdanie pełnomocnictw delegatów.
3. Wybór komisji statutowej.
4. Referat pt. „Polozenie finansowe Polski i rola banku emisyjnego” p. dyr. Naczelnego Banku Polskiego dr. Władysława Mieczkowskiego.
5. Referat pt. „Rozwój i przemiany międzynarodowego ruchu spółdziel- czego” — p. Patrona dr. Włodzimierza Seydlitz, wiceprezesa U. Z. S.
6. Referat pt. „Ruch Spółdzielczy w Polsce oraz znaczenie i zadania U. Z. S.” — ks. prałata Stanisława Adam- skiego, prezesa U. Z. S.

We wtorek, 27 sierpnia o godzinie 10-ej rano w auli Uniwersytetu roz- poczyna się obrady drugiego dnia:

1. Referat pt. „Sprawozdanie z działalności i rozwoju U. Z. S.” p. Wi- tolda Kuczewskiego, sekretarza gene- ralnego U. Z. S.
2. Referat pt. „Centrale gospodarcze w ruchu spółdzielczym” p. Tadeusza Brzeskiego, dyrektora Banku Związku Spółek Zarobkowych.
3. Referat pt. „Samodzielność ru- chu spółdzielczego i stosunek do pań- stwa i jego instytucyj”, p. dr. Jana Dębskiego, prezesa Związku Rewizyj- nego Spółdzielni Kółek Rolniczych.
4. Zmiany statutu U. Z. S. referuje p. Antoni Kleniewski, wiceprezes U. Z. S.

O godz. 20-ej wieczorem odbędzie się dla uczestników Kongresu raut.

Bem zbiegł do Bolszewji?

Od kilku dni obiega niespraw- dzona pogłoska, że znany wicherznie- komunistyczny na gruncie poznań- skim Alfred Bem, zbiegł do Bolszewji. Prawdopodobieństwo tej wersji jest duże, gdyż Bem był urlopowany z wię- zienia na dłuższy czas z powodu su- chot gardłanych, a w ostatnich cza- sach przebywał w Gdańsku. O przy- jeździe Bema do Rosji/Sowieckiej do- nosiły dzienniki bolszewickie. Bem więc, zasądzony za wicherzenia anty- państwowe na dłuższe więzienie, za- żywał „urlopu” tak długo, aż się nada- rzyla sposobność ucieczki. (k)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Sytuacja handlu w Polsce

Opinia „Epokowego” ekonomisty, pana Sok. o kupiectwie polskim, której streszczenie podaliśmy w ostatnim „Dziale Gospodarczym”, da się sprostować do 2 tez: 1) handlu, w właściwym tego słowa znaczeniu, nie mamy, 2) organizacje kupieckie, a w szczególności Stowarzyszenie Kupców Polskich są nic nie warte, gdyż rola ich ogranicza się do reprezentacji interesów kupiectwa, najważniejszej zaś, zdaniem pana Sok., funkcji, jaką jest działalność racjonalizacji metod wymiany, nie spełnia.

Musimy sobie na wstępie uświadomić, że przed wojną istniały, szczególnie na terenie b. Królestwa, przedsiębiorstwa handlowe bardzo poważne. One to właśnie założyły Stowarzyszenie Kupców Polskich, którego działalność tak niemilosiernie krytykuje w swoim socyjalnym artykule pan Sok. Coś więc musiało się zmienić na niekorzyść kupiectwa, skoro sytuacja handlu w Polsce takiemu uległa pogorszeniu.

Zmieniły się warunki pracy kupiectwa. „Planowa i trwała akcja w kierunku poprawienia handlu w Polsce, — mówi w swej replice poseł Brun, — można będzie podjąć i celowo prowadzić dopiero w miarę dokonywanej zmiany dotychczasowych elementarnych warunków pracy naszego kupiectwa, a to dlatego, że nie można w szerszym zakresie myśleć o racjonalizacji handlu, gdy dotychczasowy nasz system podatkowy, a szczególnie podatek obrotowy, wyraźnie uprzywilejowuje nieprowadzących książki, tej jedynej podstawy racjonalizacji, nadmiernym swym ciężarem, rozłożonym na solidniejsze jednostki, podrywając byt tychże i dając jednocześnie możliwość rozwoju konkurencji mniej solidnej, z których skarb państwa znacznie mniejszy ma pożytek”.

Otóż to właśnie! Będzie można mówić o racjonalizacji metod wymiany, gdy procesowi uszlachetnienia tej gałęzi produkcyjnej, jaką niewątpliwie jest handel, sprzyjać będą warunki, gdy wreszcie kupiectwo spotka się ze zrozumieniem swych zadań, gdy przyjdzie mu się z pomocą. Kupiectwo rozumie potrzebę racjonalizacji, co przejawia się m. i. w jego stosunku do akcji kartelizacyjnej przemysłu. Jeżeli kupiectwo zwalcza czasami kartele, to tylko te, które starają się eliminować kupca, wzgl. które, korzystając ze swego silnego stanowiska, przykładają mu poprostu nóż do gardła!

Również stosunek kupiectwa do spółdzielczości został w artykule pana Sok. przedstawiony w sposób z prawdą niezgodny, nie można bowiem wnioskować z tego, że kupiectwo zwalcza przywileje podatkowe i inne spółdzielniom wrogi!

Ręce czlowiekowi opadają, gdy się widzi, jak po tylu, tylu latach tworzenia się polskiej myśli gospodarczej znajdują się „ekonomiści” w rodzaju „Epokowego” pana Sok., którzy wykazują tak kompletny brak zrozumienia dla trudności, z którymi walczy handel w Polsce!

Krótkie informacje gospodarcze

— Centrala czechosłowackich izb handlowych zażądała zniesienia ministerstwa aprobowacji, którego działalność jest dzisiaj już całkowicie iluzoryczną.

— Między Francją a władzami rumuńskimi zawarto umowę, mocą której 10,000 robotników rumuńskich znajdzie niebawem pracę we Francji.

— Naskutek wzrostu eksportu do Turcji obowiązuje znanej fabryki Bata, fabryka ta ma zamiar otworzyć w Turcji dwa oddziały.

— Prasa donosi, że wkrótce nastąpi fuzja konsorcjów „Standard Oil Co of Indjana” i „Pan-American Petroleum and Transport Co”. Połączony majątek obu towarzystw wynosić będzie przeszło 755 milionów dolarów. Do sprawy tej jeszcze powrócimy.

— Strejk 500 tys. robotników w przemyśle włókienniczym został po 3 tygodniach zlikwidowany. Strejk kosztował wszystkie 3 syndykaty robotnicze 250 tys. funtów szterlingów wypłacanych jako gaże strejkowe robotnikom.

— Ostatni raport ministerstwa handlu U. S. A. dowodzi, iż flota angielska za transport pasażerów amerykańskich pohiera rocznie około 150 milionów dolarów, sumę równoznaczną mniej więcej rocznym splatom angielskim do skarbu amerykańskiego z tytułu regulacji długów wojennych.

O podniesienie krajowej produkcji wełny

Intensyfikacja gospodarstw wielkich spowodowała u nas m. i. redukcję chowu owcy cienkorunnej. Natomiast zapotrzebowanie wełny w kraju rośnie, import wyrobów bawełnianych i wełny zagranicznej uszczupla saldo dodatnie naszego bilansu handlowego. Wreszcie, pomijając kwestję bilansu handlowego, staje przed nami zagadnienie samowystarczalności, ubierania armji z własnych zasobów, a nie zagranicznych i dostosowanie owczarstwa do współczesnej formy gospodarstwa rolnego.

Widzimy, że zagranica, znana z intensyfikacji gospodarstw rolnych, podnosi owczarstwo stale, jeśli nie ilościowo, to jakościowo. W Danji, Niemczech, Francji, a zwłaszcza w Anglii znacznie więcej wypada owiec na głowę ludności niż w Polsce, w dodatku owiec, stojących jakościowo na wysokim poziomie.

Stanęliśmy dzisiaj wobec podstawowych zagadnień, jaką drogą zaspokoić choć w części wymogi kraju, jaką drogą poprawić upadającą z roku na rok hodowlę owiec, by choć w znikomej części zmniejszyć głód wełny, zmniejszyć import wyrwywający z bilansu handlowego co rok dziesiątki, a nawet setki milionów złotych. Trzeba mieć na uwadze, że produkcja krajowa wełny nie wystarcza nawet na pokrycie zapotrzebowania wełny przez armję, a gdzie pozostaje ludność cywilna? Bezmiała 95 proc. wełny sprostowadza nasz przemysł włókienniczy z zagranicy! Wspomnę tu o poufnym piśmie, które otrzymała ówczesna jeszcze pruska Izba Rolnicza w Poznaniu, a w którym zwracał Reichswehrant w Berlinie uwagę na konieczność utrzymania hodowli owiec ze względu na brak wełny. W piśmie tem powiedziano, że gdyby Niemcy nie zdobyli w r. 1915 Antwerpji z jej olbrzymimi zapasami wełny, musieliby wojnę co najmniej rok wcześniej zakończyć. Innymi słowy, — owca może nawet decydować o takim lub innym zakoń-

czeniu wojny. Dlatego też podniesienie hodowli owiec jest koniecznością państwową, temwięcej, że nie posiadamy kolonij zapewniających nam wełnę, bawełnę itd., że wskutek niezbyt szczęśliwych granic możemy być w razie wojny odcięci od zagranicy dostarczającej nam surowiec do naszych fabryk włókienniczych.

Ponieważ wełnę cienkorunną dostarczyć nam mogą jedynie owce szlachetne — merynosowe, a te utrzymać się mogą jedynie w stadach, a nie pojedynczo, w związku z powyższym wiąże się kwestja utrzymania większych arealów, na których stada te mogłyby się utrzymać. Nie mam zamiaru i nie jest moim celem zajmować się kwestją celowości naszej reformy rolnej, jednak uważam, że względny ogólny - państwowe powinny stać poza wszystkim i z uwagi na obronę naszego państwa powinno się te nieliczne majątki, które produkują wełnę, utrzymać. Zwróć tu uwagę na Sowjety, które wybiły „burżuazyjne” szlachetne owce, by importować obecnie owczego burżuazja pochodzenia niemieckiego.

W ostatnich czasach ministerstwo spraw wojskowych i ministerstwo rolnictwa żywo zainteresowały się tą bądz — co bądz — niezmiernie ważną kwestją, jednak środki do podniesienia hodowli owiec stosowane przez te ministerstwa są zbyt nikłe. Należy zapytać się, dlaczego w planie aprowizacji wojska nie jest uwzględniona skopowina, dlaczego wojsko sprostowadza za setki tysięcy złotych śledzie z zagranicy, zamiast karmić żołnierzy produktami krajowymi? I ta akcja nie wystarczy do podniesienia hodowli owiec. Konsumcja skopowiny w kraju musi się podnieść, tembardziej, że mięso owcze jest pożywniejsze od innego. Tu z pomocą musi przyszyć całe społeczeństwo, któremu dobro kraju powinno leżeć na sercu.

Dr. T. K.

Z rynków nabiału

Mimo znacznego zmniejszenia się niemieckiej produkcji masła, rynek masła w Niemczech nie ożywił się w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym, a przeciwnie ogólnie stwierdzono nawet dalsze pogorszenie się sytuacji. Przyczyną tego leżą niewątpliwie w poważnym obniżeniu się konsumpcji, a z drugiej strony ogólnego zastoju jaki panował na światowych rynkach masłańskich. Oficjalne notowania berlińskie utrzymane na dotychczasowym poziomie a mianowicie:

Za I gatunek 163. — Rmk. per 50 kg. loco stacja odbiorcza, za II gatunek 150. — Rmk. per 50 kg. loco stacja odbiorcza, za III gatunek 134. — Rmk. per 50 kg. loco stacja odbiorcza przy czem tendencję określono jako wyciekającą.

Dowozy masła polskiego nadechdzą w poważnych ilościach, zbyt znajdują jednakże tylko wyszukane gatunki wyborowe po cenach od 160 do 163 Rmk. per 50 kg. franko stacja odbiorcza. Słabsze gatunki nie znalazły nabywców i zamagazynowane być musiały w chłodniach.

Lekkie ożywienie wykazał w ubiegłym tygodniu sprawozdawczym rynek angielski, przy czem notowania się nieco podwyższyły. Masło polskie w doborowych gatunkach znajduje zbyt po cenach od 151—154 sh.

Na rynku wewnętrznym dowozy w zupełności pokrywają zapotrzebowanie. (Informacje związku gospodarczego spółdzielni mleczarskich w Poznaniu.)

Umorzenie długów hipotecznych

w niemieckich zakładach ubezpieczeń

Min. skarbu (Państw. Urząd Kontroli Ubezpieczeń) zawiadamia, iż celem umożliwienia polskim dłużnikom hipotecznym uzyskania wykreslenia z ksiąg hipotecznych długów hipotecznych, ciężących na ich nieruchomościach na rzecz niemieckich zakładów ubezpieczeń w wypadkach, kiedy odnośny niemiecki zakład zgodzi się na spłatę długów, wykreslenie a tem samem umorzenie długu hipotecznego

może nastąpić na następujących warunkach:

1. Interesowany polski dłużnik wnień w tym celu wniesić podanie do centrali Banku Gospodarstwa Krajowego w Warszawie.

2. Bank Gospodarstwa Krajowego zarządzi przeszacowanie długu hipotecznego według obowiązujących przepisów o przerachowaniu zobowiązań prywatno-prawnych i zwróci się do niemieckiego zakładu ubezpieczeń z zapytaniem, czy ten zgodzi się na spłatę swojej wierzytelności hipotecznej przez polskiego dłużnika w kwocie ustalonej przez Bank w ten sposób, że uzyskana od dłużnika z przerachowania kwota zostanie wypłacona do B. G. K. na rachunek niemieckiego zakładu ubezpieczeń i zawinkulowana na rzecz Państw. Urzędu Kontroli Ubezpieczeń z tym skutkiem, że niemiecki zakład ubezpieczeń nie będzie mógł dysponować ani sumami pozostającymi na tym rachunku, ani też procentami od nich bez zgody min. skarbu.

3. Po uzyskaniu zgody zakładu Bank wezwie polskiego dłużnika do wpłacenia przerachowanego długu do Banku i wpłaconą przez niego kwotę na rachunek niemieckiego zakładu zawinkuluje na rzecz min. skarbu (P. U. K. U.) w sposób wyżej wskazany. Jednocześnie Bank zawiadomi niemiecki zakład ubezpieczeń o dokonanej wpłacie i zażąda nadesłania deklaracji (kwitu mazalnego), zezwalającej na wykreslenie odnośnej hipoteki z ksiąg gruntowych.

4. Po dokonaniu tej winkulacji min. skarbu (P. U. K. U.) na zasadzie odnośnego zaświadczenia Banku udzieli przewidzianego w § 2 rozporządzenia rady ministrów z dnia 17 września 1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 84 poz. 752) zezwolenia na umorzenie długu hipotecznego, poczem będzie mogło nastąpić samo umorzenie długu i wykreslenie hipoteki.

Równocześnie min. skarbu (P. U. K. U.) przypomina, że na mocy postanowień § 2 wspomnianego rozporządzenia rady ministrów wierzytelności hipoteczne prywatnych niemieckich towarzystw ubezpieczeniowych nie mogą być jednak umarzone, obciążane i przelane na inne osoby bez zgody rządu polskiego, wobec czego oso-

by wpłacające swoje długi hipoteczne bezpośrednio niemieckim zakładom ubezpieczeń, względnie osoby nabywające od nich wierzytelności hipoteczne, zabezpieczone na nieruchomościach w Polsce, bez wspomnianego wyżej zezwolenia narażają się na poważne straty, ponieważ do czasu uregulowania zobowiązań ubezpieczeniowych niemieckich zakładów ubezpieczeń, nawet spłacone już wierzytelności hipoteczne nie będą mogły być wykreslone z ksiąg hipotecznych i będą zatrzymane na zabezpieczenie zobowiązań ubezpieczeniowych niemieckich zakładów ubezpieczeń.

PODATKI I OPŁATY

(p) Uwolnienie od opłat stemplowych niewykończonego budynku. Okólnikiem L. DV 10511/628 min. skarbu wyjaśnia, że zaświadczenie władzy sprawującej nadzór nad budownictwem, która stwierdza, że na nieruchomości, będącej przedmiotem kontraktu sprzedaży, rozpoczęto roboty techniczne, celem położenia fundamentów przed dniem sporządzenia pisma, stwierdzającego umowę, jest dostatecznym dowodem, że zachodzą warunki uwolnienia od opłat stemplowych. Wrazie przedstawienia takiego zaświadczenia zbędne jest stwierdzenie, jak daleko budowa postąpiła. (c)

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Ulgi przejazdowe dla uczestników Targów Wschodnich na kolejach polskich. Na podstawie zezwolenia ministerstwa komunikacji, korzystać będą i w roku bieżącym, jak zawsze, na kolejach polskich wszyscy zamiejscowi uczestnicy IX. Targów Wschodnich, zarówno wystawcy jak i zwiedzający, ze specjalnych zniżek w wysokości 50 proc. od normalnej ceny biletów jazdy. Bilety ulgowe wydawane będą w drodze powrotnej ze Lwowa do pierwotnej jstacji wyjazdu, tak dla jazdy w pociągach osobowych, jak i w pociągach, za okazaniem stałej, imiennej karty wstępu na Targi Wschodnie, zaopatrzonej w fotografię i poświadczenie pobytu na Targach. Za przejazd pierwotny na Targi do Lwowa uiszczają się ma opłatę normalną. Wycieczki, złożone conajmniej z 25 osób dla zwiedzenia Targów Wschodnich, korzystać będą w drodze powrotnej ze specjalnej ulgi 50 proc. na podstawie zaświadczenia wydanego przez zawiadowców stacji wyjazdu.

(k) Widoki przemysłu samochodowego w Polsce. Powodem niewielkiego stosunku rozwoju automobilizmu w Polsce są wyłącznie wysokie ceny wozów. Dlatego też coraz bardziej naglącą staje się sprawa naszej produkcji krajowej. O możliwościach zaś zarobkowych w tym przemyśle świadczą najlepiej dane, dotyczące kosztów cła i przewozu poszczególnych samochodów. Poniżej podajemy ceny najpopularniejszych modeli w Polsce, zaznaczając w nawiasie oryginalne ceny tych wozów loco fabryka zagraniczna (ceny w dolarach za najbardziej kupną karę czteruosobową): Renault 1320 (700), Ford 1340 (625), Chevrolet 1550 (675), Whippet 1550 (615), Rugby 1580 (625), Essex 1595 (850), Chrysler 2,000 (695). Zestawienie to wykazuje, jak ogromne koszty pochłania cło i transport. Jeszcze bardziej jaskrawie przedstawiają się te nieistotne koszty, które klient polski musi nadpłacić, gdy podamy je w procentach w stosunku do faktycznej ceny wozu: Renault 89 proc., Essex 98 proc., Ford 114 proc., Chevrolet 129 proc., Whippet 152 proc., Rugby 153 proc. Chrysler 188 proc. Gdyby więc samochód polski nie mógł być tak tania produkowany, jak np. w Ameryce (choć tania siła robocza u nas odgrywała by pierwszorzędną rolę), to zważywszy wysokie koszty cła i transportu, polski przemysł samochodowy miałby ogromne widoki rozwoju.

Z ZAGRANICY

(z) Przed utworzeniem międzynarodowego kartelu wagonów kolejowych. Już od dłuższego czasu prowadzone są pertraktacje pomiędzy zrzeszeniami producentów wagonów kolejowych Francji, Belgii, Niemiec, Włoch, Austrii, Czechosłowacji i Szwecji w sprawie utworzenia kartelu. Pertraktacje doprowadziły już do ustalenia szeregu wytycznych i uzgodnienia punktów spornych, tak, że już w niezbyt długim czasie oczekiwać można utworzenia kartelu. W związku z tocącymi się układami angielski przemysł budowy wagonów, który do tej pory nie był zrzeszony, prowadzi żywą akcję koncentracyjną. W maju roku bieżącego rozpoczęły się układy pomiędzy Gloucester Railway Carriage and Wagon Co., Hurst Nelson & Co., oraz Charles Roberts & Co.

Z WYDAWNICTW

(w) „Przegląd Gospodarczy”. Zeszyt 16 „Przeglądu Gospodarczego” z dnia 15 sierpnia r. b. zawiera następującą treść: „Książka na czasie” — E. R.; „Ruch budowlany” — St. Skrzywan; „V. Kongres Międzynarodowej Izby Handlowej w Amsterdamie” — St. Kocot; „Z gospodarczego położenia Niemiec” — dr. A. Bzowicki. Ponadto zeszyt zawiera następujące działy: Kronika zagraniczna i krajowa, Rynek pieniężny i Rynki towarowe.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Ile Poznań wysłała listów?

Z statystyki pocztowej za lipiec

Wykaz statystyczny Dyrekcji Poczty i Telegrafów zawiera sporo ciekawych danych o ogólnym ruchu pocztowym, telegraficznym i telefonicznym w Poznaniu. Według powyższego źródła nadano w Poznaniu w lipcu rb. 15 789 939 zwykłych przesyłek listowych (listy, kartki, druki). Nadeszło ich do Poznania znacznie mniej bo tylko 2 729 403. Wypada więc na głowę mieszkańca 63 listy wzgl. karty wysłane, a około 15 nadesłanych. Niektóre przesyłki zawierały ważne dokumenty, może także pieniądze, jak to wykazuje statystyka przesyłek poleconych: wysłano bowiem listów poleconych 126 526, nadeszło natomiast 103 486. Listów wartościowych opuściło Poznań w lipcu 3002, nadeszło ich tylko 4 456.

W paczkarniach na pocztach gromadzą się dziennie góry prawie mniejszych i większych paczek. Ogółem wysłano paczek 43 678, odebrano zaś 22 085. Co do tego działu ruchu pocztowego godziłoby się stwierdzić, że byłby on znacznie bardziej ożywiony, gdyby opłaty wysyłki paczek były niższe. Dziś są w naszej dzielnicy znacznie droższe niż przed wojną światową.

Przesyłek z pobraniem pocztowym wpłynęło 9 653, natomiast wysłano

21 544. Zleceń pocztowych (rachunki i weksle) nadano 4 717, nadeszło 1 262.

Dział przekazowy rozwija się stale. Na 41 444 przekazów wpłacono 5 850 081 zł, wypłacono zaś na nadesłane 58 937 blankietów 5 427 113 zł. Na 30 620 przekazów na P. K. O. wpłacono 13 713 105 zł, wypłacono natomiast 1 528 587 zł na 14 515 przekazów.

Poznań jako ognisko ruchu umysłowego dzielnicy oraz ośrodek drukarstwa i księgarstwa wysyła poważne liczby czasopism i dzienników. W lipcu np. wysłał ich 2 107 379 egzemplarzy. Równocześnie nadeszło do Poznania czasopism 124 684 egzemplarzy.

O ożywieniu w handlu i przemyśle, a także o żywych bardzo stosunkach towarzyskich miasta świadczą cyfry urzędu telegraficznego. Telegramów wysłano w lipcu 27 733, odebrano 31 217. Rozmów telefonicznych z innymi miejscowościami Polski i z zagranicą przeprowadził Poznań 55 898; równocześnie zawieszono poznańczyków do takich rozmów 69 959 razy. Rozmów telefonicznych miejscowych było 6 759 002 — a więc, licząc mieszkańców miasta razem z niemowlętami, każdy poznańczyk i każda poznanianka rozmawiała w lipcu przez telefon średnio 27 razy, a więc bez mała chociaż raz dziennie. (z)

PODZIĘKOWANIA

— **Chór Zmartwychwstanie** wyraża serdeczne podziękowanie pp. kupcom i szlachetnym ofiarodawcom za złożone dary na zabawę, urządzoną celem pomnożenia funduszu na zakup organów, a mianowicie firmie H. Cegielski, p. dyr. A. Grandkowskemu, firmie Obremski i Synowie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Rejestracja ośmnastoletnich.** Prezydent m. Poznania, wzywa mężczyzn, obywateli polskich, zamieszkałych na obszarze miasta Poznania, a urodzonych w r. 1911, do zarejestrowania się w komisariatach w godz. biurowych w czasie od 1. do 20 września włącznie. Należy przynieść z sobą metrykę urodzenia, wykaz osobisty ostatnie świadectwo szkolne i poświadczanie co do posiadanego zawodu.

— **Miejska Szkoła Handlowa** przyjmuje jeszcze zgłoszenia chłopców na 2-letni kurs. Zgłoszenia absolwentów 7 klas szkoły powszechnej lub 4 klas średnich i wydziałowych należy skierować do sekretariatu szkoły ul. Działyńskich 4.

— **Wielką zabawę**, której zysk przeznacza się na dalsze prace w kościele parafialnym na Wildzie, urządza Stow. Młodz. Polsko-Kat. p. wezw. św. Stanisława Kostki Poznań - Wilda w niedzielę, dnia 25 bm. w ogrodzie San Domingo przy Drodze Dębińskiej. Koncert i wiele urozmaiceń dla starszych jak i dla dzieci. O godz. 21 zabawa taneczna w sali z uroczym programem.

— **Staropolski Wieniec Szkołki** pod wezw. św. Alojzego, Poznań - Dębiec odbędzie się w niedzielę 1 września r. b. w Dębcu na sali p. Tryta. Obfity program różnych niespodzianek zapewni świetną zabawę.

— **Świadców przejechał autem** przy ul. Szkolnej róg Nowej w dniu 17 bm. (sobota) o godz. 17.30 starszuszka uprasza się o łaskawe podanie adresów u p. Brackiego, Stary Rynek 44 III prawa.

— **Pielgrzymka do Dąbrowki Kościelnej.** Tow. „Pielgrzym” organizuje pielgrzymkę pieszo i koleją do Dąbrowki Kościelnej, na odpust Narodzenia Najświętszej Maryi Panny. Pielgrzymka piesza wyrusza w sobotę dnia 7 września br. o godz. 6 rano z kościoła św. Małgorzaty na Śródce, wraca pieszo w niedzielę około godziny 21 Pielgrzymce przewodniczy ks. patron Czeszewski. Druga pielgrzymka wyjeżdża koleją w niedzielę, dnia 8 września o godzinie 4 rano, przyjeżdża tego samego dnia o godz. 18.30. Msza św. odprawi się o godz. 3 rano w kościele OO. Jezuitów, poczem wyjazd z dworca Tama Garbarska. Pielgrzymka wyjeżdża wspólnie z Tow. Robotników Polskich przy Farze, pod przewodnictwem ks. patrona Kaji. Zapisy na powyższe pielgrzymki przyjmuje Sekretariat przy ul. św. Józefa 5, ptr. w godzinach od 9—13 i od 16—19.

— **Kat. Tow. Robotników Polskich Poznań-Fara** organizuje tradycyjną pielgrzymkę do Dąbrowki w dniu 8 września rb. Koszty podróży III. klasą w obie strony wynoszą zł. 4.— Bilety nabyć można w następujących miejscach: 1) w dniu 1 września na salce OO. Jezuitów, zaraz po wotywie i co dzień na salce od 5.30 do 6.30 wieczorem; 2) u drułów Józefa Wroniaka, św. Marcin 69; HERNESA, ul. Piotra Wawrzyńskiego 38, oraz u członków Komitetu Pielgrzymki.

— **Baczność Sokół Okręgu Poznańskiego!** Zbiórki Gniazd na wycieczkę nocną w sobotę, dnia 24 bm o godz. 23 przed głównym dworcem, gdzie nastąpi podział na partje. Do licznego udziału wzywa naczelnik Okręgu.

— **Komendant Przynoszenia Wojakowskiego na Miasto Poznań** zawiadamia, że zapisy do oddziałów p. w. na rok szkolny 1929/30 przyjmuje kancelarja, ul. Bukowska — koszar 58 pułku piechoty, pokój 76, codziennie od godz. 9—14. Do oddziałów wstępować mogą chłopcy, którzy ukończyli 16 rok życia. Po ukończeniu kursu p. w. absolwenci otrzymują skrócenie czasu służby wojskowej.

Równocześnie kancelarja Komendanta p. w. przyjmuje zapisy pań na kursy strzelecki, łuczniczy i gazowy. Nauka bezpłatna, po ukończeniu kursu uczestniczki otrzymują odpowiednie zaświadczenia. Ostateczny termin zgłoszeń do dnia 15. 9. 29 r.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **W sprawie dodatku drożyznianego** otrzymujemy z miasta następujące pismo: Dodatek drożyzniany na czas P. W. K. został przyznany urzędnikom państw., magistrackim i t. d.; magistrat przynajmniej także również wdowom po urzędnikach. Zabieram głos jako jedna z wielu i zapytuję: Dlaczego my wdowy po urzędnikach państwowych nie otrzymaliśmy dotychczas żadnego dodatku? Czy dla biednej wdowy po urzędnikach państwowych warunki bytu w czasie wystawy są inne, aniżeli dla innych kategorii obywateli miasta?

— **Prace około upiększenia kościoła ks. ks. Zmartwychwstańców** postępują w szybkim tempie. Obecnie wykończa się malowanie wewnątrz i rozpoczęto tynkowanie kościoła na zewnątrz. Usuwają się też z środka rusztowania, które ustawia obecnie na zewnątrz. Kościół będzie całkowicie odnowiony jeszcze przed Bożym Narodzeniem. Ponieważ prace nad restauracją kościoła pochłaniają wielkie sumy pieniężne, przeto wszelkie organizacje istniejące przy kościele oraz katolickie towarzystwa na Wildzie stale urządzają

Dla oczyszczenia krwi picie rano przez kilka dni z rzędu szklankę naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Stosowana przez bardzo wielu lekarzy woda Franciszka Józefa wzmacnia żołądek, reguluje trawienie, poprawia stan krwi, uspakaja system nerwowy, dając zdrowie całemu organizmowi i jasność umysłu. Ządać w aptekach idrogerjach. nw 2884

według możliwości różne imprezy dochodowe, by w ten sposób przyczynić się do gromadzenia potrzebnego funduszu. Parafja wildecka jako przeważnie niezamieszkała może być dumna, że częściowo sama przyczynia się do upiększenia świątyni (z)

— **Przeostrożność dla dziewcząt wiejskich.** W ostatnich czasach daje się zauważyć znaczny napływ do większych miast dziewcząt wiejskich przybywających w poszukiwaniu pracy w służbie domowej. Jednakże wobec tego, że ilość służby domowej jest w tych miastach obecnie dostateczna, a w niektórych nawet daje się odczuwać jej nadmiar, dziewczęta te, nie znajdując pracy na jaką liczyły, padają często ofiarą jednostek, wyszukujących je w celach nierządu oraz handlarzy żywym towarem. Ostrzega się zatem ludność, szczególnie młode kobiety, przed niebezpieczeństwami masowego napływu do większych miast w poszukiwaniu pracy zarobkowej.

— **Napady rabunkowe w mieście.** Piszą nam z miasta: Do jakiej zuchwalności posuwają się męty społeczne naszego miasta, świadczy następujący fakt: W sobotę o godzinie 11 wieczorem czterech drabów ustawiło się przy ulicy Mostowej obok Polikliniki Uniwersyteckiej. W tym czasie siedzi o nowego mostu w kierunku miasta pewien mężczyzna w towarzystwie kobiety. W pewnej chwili jeden z opryszków pochwycił kobietę, pozostali zaś rzucili się na mężczyznę i w oka mgnieniu obrabowali go doszczętnie. Gdy napadnięty stawił opór, grożono mu rewolwerem. Napad ten powtórzono w ten sam sposób, jeszcze na dwie z kolei przechodzące pary.

Sądzę, że władze bezpieczeństwa winny właśnie w ulicach mało ożywionych postawić stałe posterunki policyjne lub o ile nie to, możliwie zarządzić częstsze patrolowanie tych ulic przez policję. Wprawdzie spotyka się patrol policyjny we dniu, wieczorem natomiast wzywaniem pomocy policji pozostaje tam głośnie wołającego na puszczy. J. U.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Z straży pożarnej.** W ciągu dnia wczorajszego alarmowano dwukrotnie. W ciągu dnia przywołano straż na ul. Jeżycką 14. z powodu pęknięcia rury. — **Wieczorem** przywołano straż ogniową na ul. Libelta. Jak się okazało, był to złośliwy alarm, spowodowany przez jakiegoś głupca. (k)

— **Zderzenie z tramwajem.** Wczoraj o godzinie 18, przy ul. Wielkiej wyjeżdżający na rowerze cieśla Józef Chudziński z Zegrza najechał na przycepkę tramwaju linii 1. Skutkiem zderzenia Chudziński legł krwią zalany, tak iż przewieźć go musiano do lecznicy miejskiej. Po opatrunku zdołał Ch. pójść o własnych siłach do domu. (k)

— **Ratunek tonącego.** W Starołęce kąpiący się w Warcie młodzieniec, liczący około 20 lat, został porwany przez prąd i zaczął tonąć. Zauważył to członek Tow. wiośl. „Polonia” p. Aleksander Meinike, który podłynął i wydobył tonącego z wody.

— **Nieszczęśliwy wypadek dziecka.** 8 letni Marjan Bartoszak, zam. przy ul. Obornickiej 43, bawiąc wczoraj popołudniu w pobliżu czynnej młocznicy, został pochwyciony przez trybny maszyny za rękę. Gdy wstrzymano maszynę i wydobyto rękę nieszczęśliwego chłopca, okazało się, że zostały odcięte dwa palce. Pierwszej pomocy udzieliło Bartoszakowi pogotowie ratunkowe (j. j.)

— **Skok z tramwaju.** Dnia 21. bm. na ul. Marsz. Focha wyskoczył z tramwaju linji 5 p. Pieradzki Franciszek, zamiesz. przy ul. Wypiańskiego 16, przyczem wpadł pod nadjeżdżający samochód P Z 44099 i odniósł lekkie obrażenia cieleśne. Wymienionej odstawiono do szpitala miejskiego. (z)

— **Wypadki samochodowe.** Dnia 21 bm. na ul. Kraszewskiego u wylotu ul. Bukowskiej wpadł pod nadjeżdżający samochód P Z 10493 chłopiec 4-letni Józef Bernard zamiesz. przy ul. Kraszewskiego 26 wskutek czego odniósł złamanie prawej nogi. Chłopca zofer odstawił do lecznicy kolejowej przy ul. Orzeszkowej. — P. Sroka Ludwik, zamiesz. przy ul. Szamarzewskiego 11, zajechany został

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Na zglębnej drodze”.
Aurora: „Talizmus życia!”
Bajka: „Noc miłosna skazańca”.
Casino: „Noc miłosna skazańca”.
Colosseum: „Pośredniczka miłości czyli przygody przyzwoitej panny”.
Corso: „Bitwa morską przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Niczyje dzieci”.
Kapitol: „Zabiele”.
Metropolis: „Wesoły wdowiec”.
Odeon: „Biała Sonata”.
Renaissance: „Tajemniczy obrońca”.
Słońce: „Marynarze i Blondynki”.
Stylowe: „Salambo”.
Wilsona: „Kochankowie”.

Najnowszy (47) numer „Wielkopolskiej Ilustracji” przynosi zdjęcia z pogrzebu ś. p. majora Idzikowskiego

Pozatem numer ten zawiera całe mnóstwo doskonałych zdjęć, ilustrujących najważniejsze wypadki ostatniej doby, między innymi

regaty wioślarskie w Bydgoszczy o mistrzostwo Europy

Na uwagę zasługuje zajmujący feljton o największym naszym zagłębieniu naftowym, Borysławiu, dalej bogato ilustrowane działy stałe, jak: kąci fotograficzny, mody, humor, szarady, bajka, nowela, odcinek interesującej powieści itd.

(Największe i najtańsze pismo ilustrowane dla szerokich kół publiczności. Pojedynczy egzemplarz tylko 45 groszy, miesięczny abonament 1.50 zł., kwartalnie 4.— zł. Egzemplarzy okazowych bezpłatnie należy żądać wprost od administracji: Poznań — św. Marcin 70).

Niezwykły samobójca

Dozorca więzienny z powodu ucieczki więźnia powiesił się i zastrzelił

W niezwykły sposób popełnił samobójstwo woźny więzienny przy sądzie grodzkim w Kępnie, Michał Sarnowski. Pełniąc w nocy służbę w zastępstwie innego dozorczy więzienia, zalał sobie pętlą na szyję i zawiesił sznur na kłamce drzwi, poczem strzelił do siebie z karabinu, raniąc się ciężko w okolicę serca. Wskutek osuwania się ciała pętlica zacisnęła się i nieszczęsny dozorca wkrótce zakończył życie.

Stwierdzono, że powodem tego samobójstwa była ucieczka więźnia Juljana Osadziaka z podwórza więziennego, nad którym zmarły pełnił straż, zastępując kolege. Ambitny dozorca nie mógł znieść myśli, że przez zaniedbanie służbowe pozwolił zbiec złoczyńcy. Tragicznie zmarły liczył 54 lat. (k)

KALENDARZYK

Czwartek, 22 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,45 — zachód 19,04 — długość dnia 14 godzin 19 min.
 Księżyc: wschód 20,10 — zachód 6,40 — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska + 12 st. C., wiatr: cisza, ciśnienie atmosferyczne wysokie 750 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 16 st. C., najniższa + 10 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych — 0,03 m.
 Kal. rz.-kat.: Tymoteusz — jutro Filip i Beniejusz W.

Kal. słow.: Radomil — jutro Cichomil.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka pod Eskulapem, pl. Wolności 13. — Apteka Sapiieżyńska, pl. Sapiieżyński 1. — Apteka pod Białym Oriem, St. Rynek 41.
 Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ul. Marszałka Focha 72. — Apteka Lazarzka.

Wilda: Apteka „Fortuna”, G. Wilda 96.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

OSOBISTE

— **Śluby.** W dniu 25 lipca odbyły się śluby córki prof. Uniwersytetu Poznańskiego dr. Tadeusza Grabowskiego w kościele parafialnym w Kościeliskach pod Zakopanem, a mianowicie Ewy Grabowskiej z dr. Edmundem Korczyńskim i Mili Grabowskiej z prof. Edwardem Strausem z Poznania.

— **Dyrektor Poznańskiej Dyrekcji Lasów Państwowych** p. Władysław Grzegorzewski rozpoczął swój urlop wypoczynkowy; kierownictwo Dyrekcji w tym czasie zostało powierzone wicedyrektorowi tut. Dyrekcji p. inż. Seeginowi.

WYSTAWY

— **Zbiorowa wystawa pastelii** B. Melnińskiego i autolitografij Vito Lomardi'ego w Salonie Wielkopolsk. Zw. Art. Plastyków, pl. Wolności 14 a otwarta codziennie od godz. 10—17 a w niedziele i święta od 11—15.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Rodaacy z Warmii, Mazur i Ziemi Malborskiej.** Plenarne zebranie odbędzie się dziś, w czwartek, o godz. 20 w lokalu p. Bayerowej, przy pl. Bernardyńskim. Zaprasza się wszystkich członków przyjaźni i sympatyków tych ziem oraz położonych nad Wisłą w okolicy Malborka. Celem zebrania jest wzajemne poznanie się i podjęcie pracy na rzecz utraczonych w plebiscycie z r. 1920 ziem. Lokal zarządu znajduje się przy ul. Kraszewskiego 4, III, tel. 61-27. — Za Koło Poznań: Fr. Sobolewski, prezes.

— **Z Wolnego Cechu Szewskiego.** — Nadzwyczajne walne zebranie w sprawie zmiany ustaw cechowych odbędzie się d. 3 września r. b. o godz. 19 w lokalu posiedzeń Podgórną 13. W razie niedostatecznej liczby członków kompetentnych do powzięcia uchwał w oznaczonym czasie, otwiera się zebranie powtórnie o godzinie 19,30 bez względu na liczbę członków.

dnia 21 bm. na ul. Towarowej przez samochod wojaskowy nr. 8231, przyczem odniósł potłuczenie plec, rower, którym p. Sroka jechał został również uszkodzony. — Tegóż dnia o godz. 12.30 przy skrzyżowaniu ul. Św. Marcina i Fr. Ratajczaka zderzyły się dwa samochody osobowe PZ 40856 i PZ 43396, przyczem oba doznały znacznych uszkodzeń. (z)

KRONIKA POLICYJNA

— **Aresztowania.** Ujęto i dostawiono sądowni Pelagję Apeltównę, zam. przy ul. Szamarskiego 12 za kradzież złotego zegarka i pierścionka; 23 letniego Strzyżka Michała bez mieszkania, za żebractwo; Gronowskiego Stanisława z Grudziądza, podejrzanego o kradzież; 22 letniego Ciemiernskiego Marjana, zamieszkał przy St. Rynku 60, za kradzież z włamaniem do mieszkania p. Jackowskiego przy ul. Wrocławskiej 30. Za opilstwo aresztowano 2 osoby.

— **Kradzieże i włamania.** P. dr. Sitkowski przy ul. Solackiej skradziono z chlewa 5 kur i koguta białego. Tamże zamieszkałemu p. Skotarczakowi skradziono 10 kur. — P. Kowalskiemu Stanisławowi, przy ul. Słowackiego 45, skradziono z mieszkania płaszcz męski. Złodziej wszedł do mieszkania przez otwarte okno. — Złodziej oderwał zamek z szopy firmy Hedinger na terenie kolejowym 27 i skradli 250 kg starych części żelaza od kotłów i skrzynkę z nowymi częściami do kotłów. — Z stołu restauracji przy pawilonie Poczty i Telegrafów na P. W. K. skradziono p. Lasockiemu Romanowi z Dzierżbina, pow. Kolno portfel z zawartością około 1000 zł. — P. Chciukowi Tadeuszowi, zam. przy ul. Stromej 27, skradziono nad Wartą książeczkę oszczędności z P. K. G. na 60 zł., portfel zawierający 75 zł i książeczkę wojskową. — P. Leonowi Pilarowskiemu, szeregowcowi 7 pułk saperów, skradziono z podwórza przy G. Wildzie 30 rower marki „Bianka”. (z)

— **Czyja własność?** W Wydziale Śledczym, pokój 41, znajduje się kombinacja damska znac. P. D. i obrus biały 6 osobowy roboty „Richelieu”. Poszkodowani zechcą się zgłosić po odbiór. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Dwa pożary powstały w czasie burzy** wskutek uderzenia piorunów w pow. kępińskim. W Myjomicach uderzył piorun w dom mieszkalny osadnika Stanisława Sacholka, zabijając jego 6-letniego wychowanka Bolesława Nowaka. — W Laskach uderzył piorun w stodołę, własność chałupnika Jan Samulskiego, pałac ją doszczętnie. Powstała strata ocenia się na około 3 tysiące zł. (k)

— **Świątokrądzwo.** Włamano się w Otorowie w powiecie szamotulskim do kościoła parafialnego. Nieznani złodzieje rozbili dwie skarbonki i porzucili je w kościele, zabierając gotówkę w kwocie około 25 zł. (k)

— **Pod kołami.** W Paprości w powiecie strzebińskim 10-letni Ludwik Smokowski został przejechany wozem, wskutek czego zmarł po kilku dniach pomimo opieki lekarskiej. Winę ponosi chłopiec sam, który uwiesił się na wozie i spadł pod koła. (k)

JARMARKI

— **Mogilno.** Jarmark na konie i bydło odbędzie się dnia 27 bm. Spęd bydła dozwolony.

— **Krobia.** Jarmark kramny, na konie i bydło odbędzie się dnia 27 bm.

— **Koźmin.** Dnia 29 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło i towary kramarskie.

Z WIELKOPOLSKI

— **Gniezno.** (Kradzieże.) Przy pomocy podrobionego klucza włamano się do piwnicy rolnika Franciszka Ochotnego w Gorzuchowie, skąd skradziono około 25 kg. mięsa i inne artykuły spożywcze łącznej wartości około 200 zł. — W Osiecinie ze strychu domu mieszkalnego p. Macieja Zielińskiego nieznany sprawca skradł pościelę. — W tych dniach włamano się do mieszkania p. Witolda Łazowskiego przy ul. Mieczysława nr. 4. Niewyśledzeni sprawcy otworzyli wytrychem drzwi mieszkania, a następnie porzobili szafy i skradli złoty zegarek z złoconą bransoletką, złoty pierścionek z rubinem i około 50 zł gotówki.

— (Za kradzież z włamaniem.) Jako podejrzanych o kradzież w kiosku p. Stanisława Michałaka przytrzymało tu 2 osobników, mianowicie: Józefa Bukowieckiego, zamieszkałego przy ul. Św. Wawrzyńca 12 i Ludwika Zaremby, zamieszkałego przy ul. Warszawskiej. (k)

— **Kcynia.** (Zawody hipiczne.) Dowódca i oddziały Brygady Kawalerji Poznańskiej urządzają z okazji zakończenia manewrów zawody konne oficerów i podoficerów w Kcyni dnia 25 bm. o godzinie 17. Ze względu na udział wybitnych jeźdźców, słynnych z sukcesów zagranicą — powyższa impreza budzi w samym mieście jak również w powiatach sąsiednich wielkie zainteresowanie. Bal, który po zakończeniu zawodów miał się odbyć w Kcyni, został ze względu na tragiczną śmierć przydzielonych do brygady lotników por. Boguckiego i plut. pil. odwołany.

— **Winnogóra, pow. średzki.** (Osobiste.) Z dniem 1 października r. b. przechodzi powszechnie powiaty i szanowa-

ny senjor nauczycielstwa wielkopolskiego p. Antoni Mikołajewski po przeszło 57-letniej pracy nauczycielskiej na emeryturę. W Winnogórze urzęduje przeszło 41 lat; wychował trzy pokolenia, to też większą część dzisiejszych ojców i matek winnogórskich byli jego uczniami. Szczęść Mu Boże!

— **Września** (Święto pułkowe). W dn. 15 bm. obchodzi 68 pp. we Wrześni swe święto pułkowe. W bieżącym roku znajduje się pułk ten na manewrach w okolicy Mielżyna i Powidza, to też święto obchodzone uroczysto na rynku w Mielżynie, gdzie mszę św. odprawił tamtejszy ks. prob. Nowackiewicz i przem. do wojska. W dalszym ciągu zwrócił się do wojska dowódca pułku p. pułk. Mazurkiewicz, poczem odbyła się defilada pod kierownictwem p. kapitana Szała.

— (Zgon). We Wrześni zmarł dyrektor cukrowni i członek zarządu Henryk Brunig, który stał na czele cukrowni przez 28 lat.

— (Uroczystości). Dzień 15 bm. obfitował we Wrześni w liczne uroczystości i zabawy. Tegóż dnia odbyło się uroczyste zamknięcie kolonii wakacyjnych dla dzieci i poświęcenie ogródków działkowych. W tym samym czasie urządziło Bractwo Kurkowe swe żniwne strzelanie i koncert wśród różnych zabaw dla gości, a Tow. Śpiewu „Moniuszko” w ogrodzie Domu Żołnierza swą zabawę latową, o wiele urozmaiconym programie. (y)

— **Jarocin.** (25-lecie Koła Śpiew. w Kotlinie.) Dnia 18 bm. obchodziło kottinckie Koło Śpiewackie 25-letni jubileusz swego istnienia. Z tej okazji urządzono zjazd śpiewaczy z okręgu. Nagrody za pięknie wykonany śpiew otrzymała koła z Jarocina, Witaszyc i Kowalewa.

— (Wybory.) W dniu 6 października r. b. odbędą się w Jarocinie wybory do Rady Miejskiej. Zgłoszono już niebawem dotychczas ilość około 10 list.

— (Podpalacze.) Głośną sprawę podpalenia domu, której to zbrodni dopuścili się Franciszek Żemela i Kowalski z Jarocina, rozpatrywał powtórnie sąd okręgowy w Ostrowiu. Oskarżonym udowodniono zbrodnię. Żemela skazano na 1 i pół roku ciężkiego więzienia, a Kowalskiego na 1 rok z policzeniem aresztu śledczego. Poza tem skazano pierwszego jeszcze na grzywnę za odgrążanie się. (jk)

— **Leszno.** (Poświęcenie sztandaru.) Kółko Rolnicze w Osiecznie obchodziło przed tygodniem jubileusz 50-lecia swego istnienia oraz uroczystość poświęcenia sztandaru. Przebieg uroczystości był bardzo podniosły.

— (Echa pożaru.) Jak się dowiadujemy, akcja ratownicza przy wielkim pożarze w Rydzynie nie obyla się bez ofiar. I tak uległ poparzeniu głowy członek straży pożarnej w Rydzynie p. Tórz, a okaleczeniu twarzy harcerz Pruszyński. Niezwykłą odwagę ujawnił też kilka parniek z Rydzyny, dostarczając wodę wśród niebezpiecznych często okoliczności. Zawstydzili wielu mężczyzn, bezczynnie gapiących się na pożar. (s)

— **Znin.** (Wybory do Rady Miejskiej.) Wybory do Rady Miejskiej w Zninie odbędą się dnia 6 października rb. od godziny 9—17. Miasto Znin tworzy jeden okręg wyborczy, który podzielony został na 2 obwody głosowania. Mieszkańcy I obwodu wybierają w lokalu p. Woźniakowej przy Rynku 18; obwodu II zaś w lokalu Domu Polskiego przy ul. Pocztowej 9. Miasto nasze wybiera 12 radnych. Do komisji wyborczej wchodzi pp.: J. Bukowski, Ign. Derech, Braciszewski, Harmata i Kręgowski. (zk)

— **Wieleń n. Notecią.** (Z Rady Miejskiej.) Pomiędzy tut. Radą Miejską a zarządem prywatnego gimnazjum, będącego w posiadaniu socjalistycznego Związku Zawodowego Kolejarzy z siedzibą w Warszawie, istnieje od dłuższego czasu zatarg na tle religijnem. Ponieważ zarząd związku nie przychylił się do słusznych postulatów Rady Miejskiej, zapadła na ostatnim posiedzeniu teże uchwała, by zarządowi związku dźwiżyć gmachu byłego starostwa pruskiego, w którym się gimnazjum znajduje, wypowiedzieć. Magistrat do uchwały przychylił się i wykonał ją. (kw)

— **Międzychód.** (Kradzież.) Zuchwałej kradzieży dokonano w tych dniach w mieszkaniu kierownika szkoły p. J. Szeszuly w Łęczekach. Podczas kilkudniowej jego nieobecności, wtargnęła do mieszkania banda złodziejska i poczyniła w mieszkaniu niemałe spustoszenie. Zabrano co się tylko dało, mianowicie garderobę, bieliznę, pościel, obuwie, wędliny itd. Złodzieje posiadali tyle tupełu, że włamania dokonali w biały dzień — idąc następnie z łupem przez całą wieś. Kradzież tę zauważył p. Szeszula w chwili gdy wrócił z wywczasów. Natychmiast o wypadku zawiadomiono policję, która wszczęła energiczne dochodzenia. Pan Szeszula padł już drugi raz ofiarą kradzieży. Wartość łupu ocenia p. Sz. na 2 tys. zł. (z)

— **Wyrzysk.** (Kradzież gotówki.) W tych dniach skradziono z mieszkania rolnika Józefa Wagnera w Wiktorowie 800 złotych gotówki, marynarkę i bieliznę. O kradzież podejrzewa się pewnego młodego człowieka z okolic Rawicza. (k)

Z życia sokolego

35-lecie „Sokoła” w Wągrowcu

We wrześniu mija 35 lat od chwili założenia „Sokoła” w Wągrowcu. W okresie największych walk politycznych i największego ucisku ze strony zaborcy powołano do życia organizację sokola, która przetrwała zwycięsko próbę czasu. „Sokol” był w naszym grodzie opoką, obok której skupiał się cały ruch narodowy, pełnił straż na naszych zachodnich rubieżach. Chcąc uczcić jak najlepiej 35-letnią działalność zasłużonej organizacji, postanowiono urządzić w dniu 25 sierpnia zawody okręgowe i uroczysty obchód rocznicy.

Program obchodu jest następujący: O godz. 7 powitanie gości i druhow na dworcu; o godz. 8 zbiórka w sali posiedzeń na Starej Strzelnicy i wymarsz na nabożeństwo do Fary; następnie uroczyste zebranie w sali p. Zjawieńskiego; o godz. 13.30 wymarsz na boisko i rozpoczęcie zawodów okręgowych, po których o godz. 20 odbędzie się zabawa taneczna. Społeczeństwo będzie miało doskonałą okazję do wyrażenia swego uznania dla pracy sokolej przez gremjalny udział w obchodzie. (ek)

SPORT

Lekka atletyka

Na mecz z Krakowem POZŁA wyznaczył następującą reprezentację: 100 m: Pernak, Moskał, 200 m: Pernak, Pawlarczyk, 400 m: Piechocki, Biniakowski (Lasocki), 800 m: Szwarc, Pawlak, (Lasocki), 1500 m: Szwarc, Pawlak, (Kędzia), 5000 m: Nogaj, Miałkas, (Kędzia), 110 m pł.: Ciaszczyk, Zakrzewski, 400 m pł.: Ciaszczyk, Pernak, skok w wż: Pernak, Zakrzewski, skok w dal: Gawrych, Pernak, o tyczce: Zakrzewski, Gawrych, dysk: Baran, Heljasz, oszczep: Pernak, Gawrych, kula: Heljasz, Baran, sztafeta 4×100: Piechocki, Pernak, Moskał, Pawlarczyk, 4×400 m: Biniakowski, Piechocki, Lasocki, Pawlarczyk.

Piłka nożna

Lipska drużyna „Fortuna” przyjeżdża do Poznania i rozegra z „Wartą” 2 spotkania w sobotę dnia 31 sierpnia i w niedzielę 1 września. Zawody te są spotkaniem rewanżowym z okazji pobytu Warty w Lipsku w ubiegłym roku. W przyszłą niedzielę „Warta” spotyka się z „Ruchem”.

Pływanie

Zawody o mistrzostwo okręgu poznańskiego Sokola odbędą się w nadchodzącą niedzielę na pływalni przy Drodze Dembińskiej o godz. 14 przed „festynem pływackim”. W programie następujące ciekawe konkurencje: 100 m dow., 100 m na wznak, 100 m klas. i skoki. (wz)

Zawody międzyokręgowe z winy nieprzychylnego stanowiska Pomorskiego Związku ostatecznie w roku bieżącym się nie odbędą. (wz)

„Wpływ przez Poznań” o puchar „Wielkopolskiej Ilustracji” wyścig pływacki na przestrzeni około 5 kilometrów odbędzie się w niedzielę 1 września o godz. 12. Wyścig dostępny jest dla wszystkich obywateli obojga płci, stow. i niestow., zamieszkałych na terenie woj. pozn. oraz osób wojskowych, przynależnych do formacji DOK VII. Zgłoszenia zawodników przyjmuje zarząd POZP codziennie popołudniu w pływalni związkowej oraz redakcja „Wielkopolskiej Ilustracji” i „Kurjera Poznańskiego”.

Tennis

Tennisowe mistrzostwa Polski. Wczoraj rozpoczął się na kortach AZS przy ul. Noskowskiego turniej o mistrzostwo Polski, który zgromadził wszystkie najlepsze rakiety polskie. To też gry w pierwszym dniu były ciekawe i z postępem turnieju będą coraz więcej emocjonujące. Wyniki pierwszego dnia są następujące: gry poj. panów: Marszewski — Jurczyński 6:4, 6:3, 6:4; Stahl — Glabisz 6:4, 6:0, 6:3; Warmiński — Pohoryles 6:1, 6:1, 6:2; Horain — Prochowski 6:3, 6:2, 6:3; J. Stolarow — Popławski 3:6, 6:4, 4:6, 6:2, 6:3; Lisowski — Szczerbiński 5:7, 6:0, 3:6, 9:7, 6:0; Loth — Karafiol 6:2, 6:0, 6:0; Nawratil — Andrzejewski 6:3, 6:4, 9:7; Lanter — Wittman 6:1, 6:0, 6:4; M. Stolarow — Czyżowski 7:5, 6:2, 6:1; Konopka — Malcużyński 6:2, 7:5, 6:4; Tłoczyński — Piechocki 6:1, 8:6, 6:1; Liebling — Drewnowski 1:6, 6:4, 6:3, 6:3; Tarnowski — Wielowiejski 6:2, 6:3, 3:1; Goldstein — Przybylski 4:6, 4:6, 6:0, 6:4, 6:4; Altschueler — Hand 6:3, 6:2, 6:2; Marszewski — Stahl 6:4, 6:3, 6:1; M. Stolarow — Konopka 6:2, 6:3, 10:8.

W grach poj. pań: Raciborska — Warmińska 6:2, 6:1; Jędrzejowska — Boniecka 6:2, 6:2; Kaczmarekiewiczówna — Hahnowa 8:6, 6:2; Orzechowska — Junżanka 6:2, 6:4.

W grach mieszanych: Raciborska i Tarnowski — Bielecka i Andrzejewski 7:5, 6:3; Scarpowa i Tłoczyński — Lisowscy 6:4, 6:1; w grze podw. panów: Loth i Tarnowski — Starkowski i Mikołajewski 7:5, 6:2, 6:1.

W grach poj. junjorów: Lechner — Ratajski 6:2, 6:2; Altschueler — Krzyżagórski 6:0, 6:0.

W drugim dniu turnieju w godzinach przedpołudniowych rozegrano następujące spotkania: w grach poj. panów: Tłoczyński — Liebling 6:0, 6:3, 3:6, 6:2; For-

ster — Altschueler 6:2, 6:1, 6:2; gra podw. panów: Jurczyński i Goldstein — Lisowski i Tomaszewski 6:1, 6:3, 6:3; Warmiński i Tłoczyński — Wielowiejski i Popławski 6:2, 8:6, 4:6, 3:6, 6:1. W grach poj. pań: Bielecka — Volkmerówna 7:5, 6:2; Seydzianka — Maciejewska 6:0, 6:1; Jędrzejowska — Kaczmarekiewiczówna 6:1, 6:0; Poselsówna — Groblewska 6:2, 6:3. Gry rozpoczynają się codziennie o godz. 9 i trwają bez przerwy do zmroku. Organizacja sprawna.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś, w czwartek, „Trubadur”. W piątek 23. b. m. po raz 25. wspaniale wystawiony balet-opera Nowowiejskiego „Tatry” z pp. Majchrzakówną, Klichowski, Romanowiczem, Sendeckim i Syroczevskim oraz w wykonaniu całego zespołu baletowego; kapelmistrz p. Latoszewski. W sobotę 24 bm. „Polska krew”. W III. akcie „polskie dożynki”. W niedzielę 25 bm. opera Verdiego „Bal Maskowy” z pp. Bojar-Przemieniecką, Fontanową, Szafraniską i Raczkowskim, kapelmistrz p. Leszczyński. W partji Renata wystąpi p. Zygmunt Zaleski; będzie to przedostatni występ znakomitego artysty przed wyjazdem na stałe za granicę. W poniedziałek 26. bm. „Halka”.

— **Teatr Polski.** Dziś raz jeszcze pełna nieklamana humoru wyborna krotoczwila Wincentego Rapackiego „W czepku urodzony”, świetnie grana przez cały zespół z pp. Biesiadecką, Biesiadeckim i Chmielewskim na czele. Jutro wraca na afisz rekordowa krotoczwila Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, która w sobotę obchodzi jubileusz 75 przedstawień. Cyfry tak wysokiej nie osiągnęła dotąd żadna sztuka w Poznaniu od początku istnienia Teatru Polskiego.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś i jutro występy Operetki Warszawskiej, która odegra cieszącą się olbrzymim powodzeniem operetkę p. t. „Jasnowłosy cygan”. Wczorajsze pierwsze przedstawienie tej operetki doznało gorącego przyjęcia ze strony publiczności, strzelnie wypełniającą salę Teatru Nowego. W akcie 3 przegląd przebojów p. t. „Daj ognia”. W świetnej tej operetce udział biorą: Sokolowska, Komornicka, Mierzejewski, Domosiłowski, Hórski i inni.

— **Antoni Fertner w Poznaniu.** Od soboty, dnia 24 bm. gościć będzie w Teatrze Nowym znakomity Antoni Fertner, który wystąpi w przepysnej farsie Hennequin'a i Vebera p. t. „Kto kogo...?”

Pałac dancinowy P. W. K. Wesole Miasteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8—2 w nocy, występy pierwszorzędnych sił artystycznych. Kwartet Lanckoy, tancerka Baccarelli, wirtuozi na ksylofonach Palusa (cudowne dzieci), orkiestra Karasińskiego i Kataszka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19-ej min. 15, wielka rewja p. t. „Kulig”, o godz. 22 min. 15 pełna humoru „Jazda na Wystawę”. 120 osób na scenie — 800 kostiumów. Bilety wcześniej nabywać można w składzie cygar p. Zygarewskiego, ul. Gwarna, narożnik ul. 27. Grudnia i w kasie teatralnej przy ul. Śniadeckich 12. dp 1586

Teatr Wielki

DZIŚ — „Trubadur”, opera Verdiego. Piątek, 23. 8. „Tatry”, balet-opera Nowowiejskiego. (Po raz 25-ty). Sobota, 24. 8. „Polska krew”, operetka Nedbala. Niedziela, 25. 8. „Bal maskowy”, opera Verdiego.

Poniedziałek, 26. 8. „Halka”, opera Moiuszki. Początek o godzinie 20. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „W czepku urodzony”. Piątek, 23. 8. „Maman do wzięcia”. Sobota, 24. 8. „Maman do wzięcia” — po raz 75-ty. Niedziela, 25. 8. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 26. 8. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 20.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Jasnowłosy cygan” — występ operetki warszawskiej. Piątek, 23. 8. „Jasnowłosy cygan”, występ operetki warszawskiej. Sobota, 24. 8. „Kto kogo...?” gościnny występ Fertnera. Początek o godzinie 20.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19,15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarewskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Hugzera, Centr. Restauracja P.W.K.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

WIELKA ENCYKLOPEDIA WŁOSKA

Pierwszy tom wielkiej włoskiej encyklopedji, której całość ma objąć 35 dużych tomów, wyszedł niedawno z druku i objął litery od „A” do „Agri”. Tom ten jest wspaniałą zapowiedzią monumentalnego, na wielką skalę zakreślonego wydawnictwa. Zasluguje ono na tem większą uwagę, że powstaje dzięki ofiarności jednostki.

Giovanni Freccani, bogaty przemysławiec medjołański ofiarował wiele milionów lirów na utworzenie specjalnego instytutu, zajmującego się opracowaniem tej encyklopedji. Sam stanął na czele jako prezes a do współpracy wezwał Gentilego i wydawcę Tumminelli. Instytut powstał w roku 1925 i teraz dopiero wydał tom I-szy, następne zaś tomy wychodzą będą co kwartał tak, że w ciągu lat 9 wyjdzie całość. Współpracowników są setki i tysiące pracujących według jednolitego planu, ale wyjątkowo tylko powołuje się do współpracy cudzoziemców.

Instytut korzysta z doświadczeń innych encyklopedji, ale nie korzysta z ich materiałów ani planu. Bardzo wielką wagę kładzie redakcja na obfitości ilustracji i na ich dobór; mapy są wykonane przez włoski Touring, nie brak ilustracji kolorowych, wspaniałe wprost są kolorowe obrazy w dziale przyrodniczym. O bogactwie ilustracji świadczy n. p. to, że artykuł o Akropolisz zdobi 16 zdjęć fotograficznych. Pierwszy ten tom liczy 1000 stron in folio i wystawia chlubne świadectwo pracom instytutu i nauce włoskiej. Strona typograficzna niezwykle staranna. P.

LITERATURA

Franck L. Schoell W „Przeglądzie Współczesnym” umieszcza p. St. W. artykuł o wielkim przyjacielu Polski, znanym badaczu literackim, Francku L. Schoell'u. Krytyk francuski jest entuzjastą Reymonta. Przetłumaczył na język francuski „Chłopów”, który to przekład ukazał się w latach 1925—26 w nakładzie księgarni Payot'a. przełożył też „Piegrzymkę do Jasnej Góry” i napisał cały szereg artykułów o Reymoncie. Nie ogranicza się na tem szerzenie przez F. L. Schoell'a wiadomości o Polsce: pisze na periodyczne sprawozdania o nowych wydawnictwach polskich na łamach miesięcznika „Vient de paraitre”, wygłasza prelekcje, przygotowuje nowe przekłady z literatury polskiej. Gruntowny znawca głównych literatur Zachodu, zaznajomiony z losami innych narodów słowiańskich, szczególną uwagę zwraca Franck L. Schoell na kulturę polską. Mamy w nim bezinteresownego przyjaciela i — obok Pawła Cazin'a — najlepszego we Francji propagatora naszej intelektualnej twórczości. (pk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Wspomnienie o Henryku Siemiradzkim zamieścił w poczynym dzienniku rzymskim „Il Messagero” p. Leonard Kociemski. Artykuł pomimo swej zwięzłości, zawiera wiele informacji, które Włochom powinny ożywić pamięć artysty, którego cała niemal twórczość wiąże się ściśle z Italią. „W Rzymie — pisze autor — Henryk Siemiradzki stworzył najważniejsze swoje płótna — „Pochodnie Nerona”, „Taniec wśród mieczów”, „Dirce chrześcijańska”, „Chrystus i Marja”, „Fryné”, „Skok Tybejusza” itd. — w części wystawione po raz pierwszy w sali akademji rzymskiej św. Łukasza. W Rzymie, nie gdzie indziej, wyrobił sobie zamiłowanie do świata klasycznego, tak przedziwne zadokumentowane we wspomnianych płótnach, które zjednały mu światową sławę”. Wspominając następnie o odznaczeniach, jakie spotykały w całym świecie polskiego artystę (m. in. o orderach dworu włoskiego), p. Kociemski kończy swój artykuł słowami: że „postać szlachetna wielkiego artysty polskiego powinna wskrzeszać w pamięci Italji, którą on tak ukochał; widomym znakiem tej pamięci winno być zamieszczenie jego dzieł w zbiorach Valle Giulia, gdzie są dzieła artystów cudzoziemskich, którzy za miejsce swej pracy i pobytu obrali Rzym. (J. B.)

Pomnik pod Ostrołęką. W Ostrołęce rozpoczęto przygotowania do uczczenia setnej rocznicy bitwy pod Ostrołęką, która wypadła w dniu 26 maja 1931 roku. Komitet obchodu, do którego wchodzi przedstawiciele władz cywilnych, wojska i społeczeństwa, uchwalił zbudować pomnik na miejscu obecnego fortu, za Narwią. Postanowiono również wykończyć dom inwalidki im. Józefa Bema oraz usypać pomnikowy kopiec z popiersiem Bema, a to w miejscu, gdzie walczył on na czele swej artylerji. Konkurs na pomnik zostanie ogłoszony w najbliższym czasie. (pk)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Handel antykami. Donoszą nam z Warszawy: Wkrótce ma wyjść rozporządzenie o handlu antykami, który domaga się koniecznie pewnej organizacji. Antyk, sprzedawany przez kupca, bądź nie musiał mieć „paszportu”, tj. orzeczenie fachowe, że jest rzeczywiście antykiem, nie falsyfikatem. Będzie w tym celu przeprowadzona rejestracja, a cenniejsze okazy będą objęte osobnym spisem i nie będzie ich wolno sprzedawać za granicę. (aw)

Armata wykopana w Grodnie. Piszą nam z Grodna: Muzeum tutejsze wzbogaciło się o bardzo ciekawe i cenne wykopalisko. Odkryto je w piwnicy historycznego domu Batorówki. Przy rozkopywaniu piwnicy, należącej do rozlewni win i miódów firmy Szapiro, natrafiono na ukryte w ziemi zagwoźdzone działo z przed kilku stuleci. Wydobyto je i przy pomocy żołnierzy przewieziono do muzeum. Kustosz, p. Jadcowski, zaopiekował się wykopaną armatą, dając jej w muzeum odpowiednie pomieszczenie. Armata pochodzi prawdopodobnie z okresu wojen moskiewskich, czy też inwazji szwedzkiej za Jana Kazimierza. Posiada 2 metry długości, kaliber — 8 centymetrów. Na górnej części lufy wyrze są delfiny. (oz)

MUZYKA

Polski kapelmistrz z Ameryki. Piszą nam z Warszawy: Przybył tutaj p. F. Sawicki, przebywający stale w Filadelfji. muzyk polski, który jest tam dyrektorem orkiestry kameralnej „Symphonietta”. Jest to orkiestra, która gra w małym składzie, a produkcje jej muszą być drobniogowo przygotowywane. P. Sawicki zadrygował orkiestrą Filharmonji na piątkowym koncercie w Dolinie szwajcarskiej. Wykonano pod jego batutą suitę Gretryego, „Kleine Nachtmusik” Mozarta, uverture do „Eurjanty” i druga symfonia Brahmsa. Solistką była p. Kusowicka, sopranistka opery filadelfijskiej. (wm)

KRAJOZNAWSTWO

Sekcja Teatrów Ludowych na Śląsku. W Katowicach, przy wydziale oświecenia publicznego woj. Śląskiego istnieje Sekcja Teatrów Ludowych. Powstała ona w październiku 1926. Obecnie skupia około 450 zespołów teatralnych i śpiewaczy ludowych. Sekcja posiada własną bibliotekę, liczącą około półtora tysiąca tomów, oraz bogatą wypożyczalnię kostiumów i rekwizytów teatralnych. Nadto posiada Sekcja własny teatr marionetek dla dzieci i młodzieży, który dał dotychczas przeszło sto przedstawień, oglądanych przez blisko pięćdziesiąt tysięcy małoletnich widzów. W roku 1928 zespoły jej urządziły 726 przedstawień, skupiając 62.700 widzów. Praca w zespołach idzie w kierunku zaznajamiania z wartościami regionalnymi Śląska. (j. k.)

VARIA

Muzeum litewskie w Kowniu. W stolicy Litwy istnieje niedawno założone Litewskie Muzeum Wojenne. Dyrektorem i założycielem jego jest generał Nagiewicz. Znajduje się tam cały szereg pamiątek, które mogłyby z równem, a nawet większem powodzeniem znajdować się w Wilnie. Muzeum dzieli się na część historyczną i współczesną. W pierwszej widzimy np. wizerunki „wielkich ksiąząt litewskich” do Zygmunta Wazy włącznie. Oczywiście napisy pod nimi nie wspominają, że są to jednocześnie królowie polscy. Na honorowym miejscu mieści się kopja „Grunwaldu” Matejki, gdyż bitwę tę stoczyła sama Litwa. Jest też płaskorzeźba, przedstawiająca poetę litewskiego Mickiewicza. Pod nią znajduje się fragment z inwokacji do „Pana Tadeusza”: „Litwo, ojczyzno moja...” po polsku i w tłumaczeniu litewskim: „Lietuwa, tiewina musu...” Do pamiątek należy również stół, przy którym pracował Napoleon I, gdy w wyprawie na Moskwę zatrzymał się w Wilnie. Część współczesna przedstawia się mozaikowo. Są tu manekiny, wyobrażające żołnierzy litewskich i stroje ludowe, trochę broni, polski wózek amunicyjny itd. Ciekawy jest obraz, przedstawiający apoteozę Wilna. Usymbolizowane w postaci kobiety miasto szarpie szponami biały orzeł. U nóg kobiety leży przewrócona tarcza z herbem Wilna. Dziwnymi losami znalazło się tutaj pudło ze zwłokami Sycińskiego, pospolicie „zdrajcą z Upity” zwanego. Wedle legendy ziemia polska przyjął go nie chciała, wyrzucając z siebie trupa. Tutaj, w litewskim muzeum znalazł teraz przytułek. (vk)

Jutro:

GO MYŚLE O SZUKALSKIM I TYM GALYM INTERESIE

przez
Ludwika Pugeta

KSIAŻKI NADEŚLANE

M. Aret: „Słownik ilustrowany języka polskiego”. Zeszyt 15. Warszawa, 1929. Wydawnictwo M. Arcta.

HISTORJA Z DYWANEM

(Od własnego korespondenta.)

Warszawa, 18 sierpnia.

Sfery artystyczno-naukowe Warszawy zostały w ubiegłym tygodniu zaskoczone niezwykle sensacyjną pogłoską o zamierzonej sprzedaży wspaniałego perskiego dywanu, który był jedną ze zdobyczy króla Jana III pod Wiedniem.

Bezcenna ta pamiątka historyczna wchodziła ostatnio w skład kolekcji wilanowskiej. Dziwnem się więc wydawało, ażeby Adam Branicki, któremu rząd polski zredukował do minimum podatek majątkowy, przypadający na rzecz skarbu państwa od Wilanowa i dóbr pałacowych, uznanych za wyjątkowo obciążonych kosztami konserwacyjnymi słynnej kolekcji, powziął myśl sprzedaży tak wyjątkowego zabytku za granicę państwa, nie licząc się z możliwością wzburzenia opinii publicznej, która doskonale pamięta, że Branicki wszedł w posiadanie Wilanowa tylko dlatego, że dawałi swego czasu gwarancję zabezpieczenia tej cennej relikwji narodowo-historycznej przed zagładą. Za czasów rosyjskich należał Wilanów do Augustowej Potockiej, która zapisała Wilanów Ksaweremu Branickiemu, kierując się myślą, że bogata rodzina Branickich nie rozproszy i nie zmarnuje tak cennych dla kultury narodowej zbiorów.

Tymczasem pogłoska stała się faktem. Sfery rządowe powiadomione, że sprzedaż dywanu jest prawie dokonana, a nawet jak powiadają, miał się zjawić w Departamencie sztuki ktoś zainteresowany z żądaniem udzielenia prawa wywozu tej pamiątki, która jako zarejestrowany zabytek nie może bez takiego zezwolenia przejść poza granicę kraju. Podobno też miało nadmienić, że w braku takiego zezwolenia dywan i tak zostanie wywieziony. I oto już w parę dni, ściśle dnia 17 sierpnia, rada ministrów na wniosek ministerstwa oświaty i skarbu, powzięła uchwałę, aby skorzystał z prawa pierwokupu, przysługującego rządowi polskiemu i nabyć dywan na tych samych warunkach, na których mieli go nabyć cudzoziemcy, t. j. za 20 000 funtów szterlingów, czyli 865 000 złotych.

Tegoż dnia wojewoda warszawski Twardowski wręczył pełnomocnikowi p. Branickiego — p. Kraczkiewiczowi talon asygnaty dla podjęcia powyższej kwoty w kasie skarbowej, a w dniu następnym konserwator wojewódzki, p. Rogowski, przybył do Wilanowa i ceną pamiątkę przejął dla zbiorów państwowych.

Niepodobna jednak uznać sprawy za ukończoną. W obecnej chwili należy stwierdzić, że kolekcja wilanowska straciła swój dotychczasowy charakter. I rola obecnego jej właściciela też się inaczej przedstawia. P. Adam Branicki przestał być stróżem pamiątki historycznej, której konserwacja narząza go na poważne koszty inwestycyjne i konserwatorskie, lecz jest po prostu najbogatszym obywatelem państwa polskiego, posiadającym w Wilanowie „Dom sztuki”. Nie sądzimy, ażeby istniały poważniejsze powody, dla których taki sam „salon” znajdujący się w Warszawie przy ul. Chmielnej lub Mazowieckiej miałyby być obciążone podatkami dochodowym, obrotowym i t. d., a salon wilanowski wolny od wszelkich ciężarów, nadto uzbrojony możliwością niepokojenia raz poraż sfer rządowych „alarmującymi pogłoskami”. Maluczko, a usłyszymy o sprzedaży biurka, które Jan III otrzymał w darze od Papieża Innocentego XI za odsiecz wiedeńską... Znow będą automobile kursowały pomiędzy Wilanowem a Warszawą, aby wreszcie móc wyrwać „z rąk zachłannych cudzoziemców” za jakiegoś głupie paręset tysięcy złotych ceną pamiątkę.

Mamy wrażenie, że dużo prościej, zamiast poruszać radę ministrów, byłoby posłać do Wilanowa inspektora skarbowego, któryby dokonał ponownej oceny tego majątku, a także obliczył podatek majątkowy, jaki przypada z racji posiadania tytułu sprzedawanych — jak się okazuje — skarbów. Kto rozumie tylko interes finansowy, z tym należy rozmawiać językiem finansistów. Wszelkie odwoływania się do patriotyzmu ludzi „ponadnarodowych” narząza skarb państwa na fan-

tastyczne wydatki. Za cenę tego dywanu możnaby zaspokoić niejedną palącą potrzebę społeczną. „Nie czas płakać róż, gdy płoną lasy”, powiedział poeta. Związcza wtedy, gdy można te różce uratować bez straty najmniejszego krzaczka z drzewostanu państwowego. Trzeba tylko uderzyć pana hrabiego po kieszeni.

Lech Niemojewski.

Z wczorajszych depesz wiadomo, że hr. Branicki gotówki za swoją transakcję od skarbu nie otrzymał, gdyż została przyrzeczona do czasu, aż wywiąże się ze swych zobowiązań względem władz podatkowych, przyczem Wilanów ma ulec przeszacowaniu. Końcowe uwagi naszego korespondenta świadczą, że ten sposób postąpienia był pierwszą myślą, jaka nasunęła się sferom kulturalnym w obec handlu pamiątkami, jaki p. Branicki zaczyna uprawiać.

„DĘBY POD PEŁNIĄ”.

Ukazał się nakładem księgarni F. Hoesicka tom poezji Emila Zegadłowicza p. t. „Dęby pod pełnią”. Weszła weń znaczna ilość wierszy, znanych z wydawnictw bibliofilskich jedynie szczupłej garstce czytelników. — Nowy tom Zegadłowicza tak bogate daje pole do rozważań, zarówno estetycznych jak ideologicznych, że z konieczności trzeba jakiś uczynić wybór. Korrystając z tego prawa, które w danym wypadku chętnie nazwę przywilejem, zatrzymam się na przepięknym acz niewielkim cyklu zatytułowanym „Na harmonji”.

Jest to jedna z prawdziwych pereł twórczości autora „Powsinogów bekskidzkich”. Poznajemy tu Zegadłowicza — tego najautentyczniejszego, Zegadłowicza z „Kołodziołek”. Urok wierszy tego cyklu polega na irracjonalności pomysłów „bezsensowych”, jeśli je mierzyć miarą powszedności, a noszących w sobie sekret tej specyficznej wibracji wzruszeń, która w Zegadłowiczu jest mi najbliższa i najdroższa. Zastanawiający jest sekret tego świata asocjacji Zegadłowicza, stawiający poetę zdala od „prądów” i „kierunków” sztuki dzisiejszej i ukazujący nam jego rzeczywistość bogatą indywidualnością.

Zaden jednak „opis” nie zastąpi oryginału. Posłuchajmy więc wiersza p. t. „Świerszcz i chmiel”.

Świerszcz w owsisku dzwoni
na ustnej harmonji,
dziwuje się trzmiel,
wydłuża się chmiel.
Swawolnie się płata
nuta druga, piąta —
słupka staje mysz
przypłuje jeż.
W tak przyjaznym tłumie
świerszcz gra jak tam umie —
chmiel na brzozę wlaź,
zawstydzil się las.

Wszystko jest tu całkowicie niewytłumaczalne, całkowicie „nieprawdziwe” i dlatego poetycko nieskazitelne, dlatego wiersz dyszy — prawdą.

Najbliżej cyklu „Na harmonji” stoi cykl „Z wygnania”. W nowym tomie mamy też wiersze „ideologiczne”, gdzie poeta stara się wyrazić swe poglądy etyczne, religijne i filozoficzne. Tu skłonny jestem do rezerwy. Zegadłowicz traci już swą dezynwolturę poetycką, gdy zaczyna mówić „na temat”. Czasem „temat” tak mocnymi spręga się niemi z grą wyobraźni, z uczuciowości poety, że wiersz przetykamy, jak najrozkoszniejszą kołodziołkę (n. p. „Kry, „Tu jest ojczyzna moja...”), czasem znowu mamy ochotę powiedzieć pocie: bądź nierozsądny, t a k i e g o C i e k o c h a m y ! — Ma się wrażenie, że poeta gorączkowo poszukuje formuł, że wkłada w to bodaj wiecj ambicyj niż w poezję „czystą”.

Opinie o Zegadłowiczu zarówno wśród krytyków, jak publiczności dzielą się na entuzjastyczne i potępiające. Czyż trzeba dodawać, że entuzjastom zyskają sobie wiersze nietyle najlepsze, co „najwyraźniejsze”, znowu potępienie — utwory, obrażające czyjeś tam kanony i czyjaś tam wiarę w to, jak się pisać „powinno”?

O Zegadłowiczu pocie jak o Zegadłowiczu ideologu wiemy jeszcze bardzo mało, a scałkowanie fizjognomji poetyckiej i myślowej tego świetnego twórcy nie jest zadaniem łatwym.

J. E. Sł i w s k i.

Poznań.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Wystawa Pszczelnicza tylko do 25 b. m.

w Hali Zjazdów na terenach P. W. K. (przy Wesołem Miasteczku). Na zakończenie, w niedzielę, dnia 25 b. m. **wielka wyprzedaż miodu**
Wstęp osobnym wejściem od Alei Reymonta za opłatą 1 zł; - przez tereny P. W. K. bezpłatnie

Zjazd Polaków z ziem najbardziej uciskanych

W niedzielę, dnia 25 sierpnia r., zbiera się w Poznaniu zjazd Polaków z Warmji, z Mazur i Ziemi Malborskiej; wezmą w nim też udział uchodźcy z tych ziem i byli działacze plebiscytowi.

Obrazy rozpoczną się o godz. 10 rano w hali reprezentacyjnej P. W. K.; zjazd powita przedstawiciel dyrekcji P. W. K. i adwokat Czodrowski z Olsztyna. Następnie prof. Feliks Nowowiejski, pochodzący z Warmji, odegra na organach utwory własne: „O Warmjo moja miła” i „Pieśni Mazurów”. Następnie uczestnicy zjazdu udadzą się na zwiedzenie P. W. K. i miasta, oprowadzani będą przez członków korporacji akademickiej U. P. „Masovia”.

Dla braku adresów nie można było wszystkim rodakom z Prus Wschodnich i wielu zasłużonym działaczom wysłać zaproszeń. Uprasza się jednak wszystkich o przybycie 25 bm. do Poznania. Biuro informacyjne zjazdu znajduje się tamże na dworcu.

Prezydent Wrocławia gościem Prez. Poznania

Dziś przed południem o godz. 11 przybyli samochodem z Wrocławia członkowie tamtejszego magistratu z prezydentem miasta dr. Otto Wagnerem na czele.

Goście udali się niezwłocznie na teren wystawy, gdzie oprowadzał ich prezydent Ratajski, który następnie o godzinie 14 wydał na ich cześć śniadanie w restauracji hotelu „Polonia”.

Po śniadaniu planowane jest dalsze zwiedzanie P. W. K., poczem wieczorem nastąpi odjazd do Wrocławia.

Zdanie polityka amerykańskiego

W dniu 19. bm. zwiedził P. W. K. członek komisji zagranicznej Kongresu Stanów Zjednoczonych p. Sol Bloom w towarzystwie żony i córki Wery, znanej publicystki.

Goście z Ameryki, jak oświadczyli, doznali miłego rozczarowania podczas pobytu swego w Polsce. Nie wyobrażali sobie bowiem, iż naród nasz w ciągu kilku lat swobody mógł dojść do takiego rozwoju kulturalnego i ekonomicznego, jaki zobrazowała im nasza P. W. K. „Imponuje nam Wasza pracowitość, iż w warunkach trudnych dokonujecie dzieł wielkich”, powiada Mr. Bloom „Zwiedzałem wszystkie wystawy światowe, lecz takiej umiejętności organizacyjnej, tyle zmysłu praktycznego w ujęciu rzeczy nie spotkałem na żadnej z widzianych wystaw”. Zwiedzając poszczególne budynki, dostojni goście zadawali co chwilę pytanie: „Czy to się w Polsce wyrabia?”

Zdaniem wybitnego Amerykanina, eksperta w wyrobach przemysłowych, jakością i oryginalnością naszych artykułów, możemy sobie zdobywać rynki zbytu w całym świecie. „Niestety”, powiada, „jedno muszę Wam zarzucić, nie potraficie sobie robić reklamy. Dlaczego nie urządacie, jak to czynią inne państwa europejskie, małych wystaw w wielkich miastach Ameryki, któreby się Wam stokrotnie opłacały”.

Wiele pod względem zaznajomienia i rozszerzenia marki polskich wyrobów zrobiła P. W. K., lecz trzeba nam w tym kierunku usilnie pracować dalej, gdyż także rodacy nasi zagranicą ustawicznie się skarżą na zupełny brak podaży rodzimych artykułów.

Zwiedzając pałac sztuki, goście nasi wyrazili szczerzy zachwyt dla rzeźb, Łaszczki, Dunikowskiego, i malarstwa Mehoffera, Axentowicza, Stabrowskiego, które zdaniem Amerykanów wzbudziły wielkie zainteresowanie na wystawie w Chicago i rozszerzyłyby za oceanem sławę naszych wybitnych artystów. Życzliwie nam usposobiony, zacny nasz gość, zwrócił uwagę na jeden z najskuteczniejszych sposobów propagowania wystawy: przystępność cen, a przede wszystkim

rzetelna obsługa w hotelach i restauracjach, rzeczy napozór nie wchodzące w rachubę, a jednak mogące sprowadzić tysiące gości. Należy również dbać o rozwój turystyki, która w wysokim stopniu dopomoże obcokrajowcom do zainteresowania się i poznania naszego kraju, zwłaszcza teraz w okresie P. W. K.

Opuszczając Poznań, p. Bloom z rodziną wyrazili serdeczne podziękowanie za podejmowanie ich z istic staropolską gościnnością.

Wizyta Mr. Bloom'a ma dla Polski wielkie znaczenie, albowiem wybitny polityk amerykański, poznawszy nas, może na terenie międzynarodowym być obrońcą naszego imienia i naszych interesów.

G. M. Koryciakówna.

Z wrażeń na P. W. K.

Portret, lampa i człowiek

Olbrzymia wieża wiertnicza, która koronuje pawilon naftowy na naszej Wystawie, pociągnęła mnie już po raz drugi, a ściślej biorąc, pociągnął mnie ku niej przybyś z wschodniej Małopolski, z zawodu naftciarz, a szkolny kolega. Wyjaśnienia fachowe to wielka dla zwiedzającego przynęta. Dalem się więc pociągnąć i zaciągnąć, w nadziei, że usłyszę coś ciekawego i nie zawiodłem się, mimo że zamiast mówić o świdrach i cysternach, utknęliśmy odrazu przed portretem, który wisi na miejscu honorowym wśród różnych baniek, przyrzędów i rysunków. Wiesz kto to jest? zapytał naftciarz - przyjaciel.

Ingacy Łukasiewicz — przeczytałem — przecież tu napisane. — Tak, i napisane, że to twórca przemysłu naftowego, prawda? — Tak jest, ale co z tego? — A czy ty wiesz, że cały przemysł naftowy świata wyszedł z małej rurki szklanej, z tak zwanej „próbówki”, którą trzymał w ręku Polak, skromny prowizor aptekarski w firmie lwowskiej Mikollascha, Ignacy Łukasiewicz, wynalazca destylowania nafty z ropy i wynalazca lampy naftowej? Czy wiesz, że rok temu będzie we wrześniu, jak upłynęło 75 lat od jego epokowego wynalazku i jak w Krośnie poświęcono kamień węgiel-

ny pod jego pomnik? Ale ja tam byłem. Masz szczęście, żeś na mnie trafił. Posłuchaj tego awanturniczego romansu. Jest on ciekawszy, ręczę Ci, od „Małpy z tykwą”. Chcesz? — Chcę. Gdybyś nie chciał, to i tak, by ci nie pomogło.

I zaczął.

Inżynierowie, to ludzie czynu. Mówią zwięźle, bo nie mają czasu. Romans mojego przyjaciela brzmi tak: W roku 1852 obchodziła Praga czeska wielką uroczystość. Ratusz i parę ulic oświetlono lampami naftowymi, a spacerujący w świetle Czesi czytali na transparencie napis:

Niech żyje Łukasiewicz, wielki Polak, wynalazca lampy naftowej.

A nie minęło jeszcze lat czterech od czasu jak tenże wielki Polak wyszedł z austriackiego kryminału, gdzie przesiedział dwa lata, „schowany” w r. 1846 za „spisek antypaństwowy” t. j. za przygotowania do powstania. Miał wtedy lat 24, ale nie miał jeszcze trzydziestu, gdy mimo tej wyrwy w studjach był już magistrem farmacji uniwersytetu wiedeńskiego i zaciągnął się do Mikollascha we Lwowie, zaczął destylować z ropy naftę, a to w wolnych chwilach, kiedy nie kręcił pigulek. Ropa opierała się temu śledztwu i kilka razy przy gotowaniu poparzyła go uczciwie, ale Łukasiewicz był uparty i nietylko dostał naftę, ale obmyślił lampę w której by się mogła palić. W miastach galicyjskich przed wojną były wszędzie składki lamp naftowych wiedeńskich Ditmara. Mało kto wiedział, że pierwszy właściciel tej firmy skonstruował według wskazówek Łukasiewicza pierwszą lampę naftową i zrobił na tem miliony. W parę lat później Wiedeń zawdzięczał eks-więźniowi stanu jarzące (na owe czasy) oświetlenie dworca kolei południowej. Lampy naftowe zajaśniały też w szpitalu powszechnym we Lwowie, a Łukasiewicz destylował już naftę galicyjską w wielkich stosunkowo ilościach. Nie upłynęło lat 15, a w Chorkówce, majątku Łukasiewicza, powstała duża i dobrze urządzona destylarnia, a galicyjskie kopalnie nafty zaczęły mieć rozgłos. Ściągnął on Amerykanów, poszukujących oleju skalnego u siebie, a Łukasiewicz odstąpił im swoje

wynalazki destylacyjne... bezinteresownie. Był już zamożnym człowiekiem, a pieniądze na siebie potrzebował niewiele. Za to na cele polityczne sypał hojnie. Wie coś o tem okolica Krosna, gdzie ofiarność Łukasiewicza na szkoły, drogi i instytucje społeczne zdobyła mu wdzięczność i szacunek powszechny. Gdy umarł (w ósmym dziesiątku lat ubiegłego wieku), tłumy ikały u trumny szlachetnego człowieka, który życie całe poświęcił narodowi i jego przyszłości. — Mammy — zakończył mój towarzysz — aut pancerne, samoloty, tanki. Jeden egzemplarz tej broni powinien zawsze nosić nazwę — imię: Ignacy Łukasiewicz. On to zapoczątkował tę chemiczną robotę, która dała tym potworkom życie: benzynę. A żołnierzy niech objaśni, że był to skromny prowizor apteczny, wielki wynalazca, więzień stanu i dzielny syn Ojczyzny. — A teraz pokażę ci świder.

I pokazał, ale o tem potem.

Zainteresowanie fachowej prasy niemieckiej

Fachowa prasa niemiecka coraz częściej interesuje się Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu.

Ostatnio o Wystawie polskiej dłuższe lub krótsze wzmianki poświęciły pisma: „Grube und Hütte”, „Allgemeiner Mühlenmarkt”, „Mühlenzeitung”, „Juwelen- und Uhrenzeitung”, „Die Uhrmacherkunst”, „Tischlerzeitung” i „Allgemeine Eisenhändlerzeitung”.

Dowód ofiarności publicznej

Przed kilku tygodniami do Wydz. Propagandy P. W. K. zgłosił się listownie ubogi ogrodnik z Pruszkowa, p. A. Zytniak, z prośbą o umożliwienie mu zwiedzenia P. W. K. Na apel Wydziału Propagandy zgłosili się ofiarodawcy, którzy pomogli p. Zytniakowi do przyjazdu do Poznania.

Szlachetnymi ofiarodawcami są: Pawilon Związku Ziemian na P. W. K., (20 zł), Urzędnicy konsulatu w Rotterdamie (15 zł) Polska Agencja Reklam w Poznaniu (20 zł) i zakł. fotograficzny w Poznaniu Wł. Kowalczyk (20 zł).

Ofiarodawcom należy się uznanie za obywatelskie stanowisko.

Z dawnych wystaw

Na wystawie światowej w Filadelfji w roku 1876 urządzono po raz pierwszy wielkie akwarjum, które ściągalo tłumy ciekawych. Pewnego dnia — co przedstawia powyższa, współcześnie wykonana ilustracja — tafle szklane nie wytrzymały naporu wody, która wraz z mieszkańcami chlusnęła na przerażoną publiczność. Podobną, chociaż mniej groźną, niewytrzymałość szkła na napór wody stwierdzono i na naszej wystawie, gdzie w „Wesołem Miasteczku” przedsiębiorca musiał zlikwidować akwarjum, w którym popisywał się francuski nurek, ponieważ szkło pękało usta-

wicznia

Smiały projekt osuszenia morza śródziemnego

Świat pełen jest obecnie śmiałych i doniosłych projektów gospodarczych. Anglicy proponują wybudowanie pod kanałem La Manche tunelu łączącego Wielką Brytanię z kontynentem europejskim dogodną linią kolejową. Francja w osobie Brianda rzuciła hasło „Panneuropa”. Stany Zjednoczone zamierzają zorganizować Bank Międzynarodowy dla eksploatacji gospodarczej dziewięciu terenów Dalekiego Wschodu (plan Younga). Teraz przyszła kolej na Niemcy i przyznać trzeba, iż ich projekt śmiałością swoją przewyższa wszystkie inne.

Na łamach niemieckiego czasopisma „Das neue Europa” ukazał się niedawno artykuł inżyniera Sörgla z Monachium, w którym autor omawia sprawę osuszenia Morza Śródziemnego. Zdaniem jego jest to rzecz technicznie możliwa do wykonania, gdyby bowiem w każdej sekundzie nie dopływało do niego 90.000 m³ wody z Oceanu Atlantyckiego i 4000 m³ poprzez Dardanale, poziom morza obniżyłby się corocznie o 165 cm. Cóż zatem należy robić? Oczywiście zbudować olbrzymie tamy w cieśninach gibraltarskiej i dardanelskiej, a zatrzymane w tych miejscach wody użyć jako biały węgiel na wytwarzanie energii elektrycznej. Autor oblicza, iż tą drogą można uzyskać siłę elektryczną w wysokości 160 milionów koni parowych w Gibraltarze i 7.2 miliona na Dardanalach. To jednak nie wystarczy, proces osuszenia trwałby zbyt długo i dlatego proponuje autor odprowadzenie części wód przy pomocy kanałów do Afryki, zwłaszcza do pustyni Sahary, co by wpłynęło na oziębienie klimatu afrykańskiego, użyczenie pustynnych okolic i udostępnienie ich na wielką skalę dla kolonizacji. Obniżenie poziomu morskiego tylko o 200 m. dałoby 660.000 km² nowej ziemi, która mogła stać się spichrzem całej Europy.

W ten sposób odzyskałaby Europa stracone ogniś połączenie z Afryką, utworzyłaby z nią jedną całość, przypominającą bardzo Amerykę, która przecież ciągnie się od bieguna do bieguna. Taka „Panneuropa” jak powiada autor mogłaby się skutecznie oprzeć wszelkiej konkurencji zarówno panamerykańskiej jak i panazjatyckiej.

Samochody bez przednich osi

W tegorocznym paryskim salonie samochodowym, w którym wystawiono cały szereg wynalazków i ulepszeń w dziedzinie samochodowej, szczególną uwagę budzi model samochodu inżyniera de Lavand. Samochód ten poza zastosowaniem szeregu udoskonaleń, posiada jako najbardziej interesującą nowość osobne resory dla każdego z przednich kół, nie posiada zaś zupełnie przednich osi. Urządzenie to ma zapobiegać silniejszym wstrząsom. Drugą cechą charakterystyczną modelu inżyniera de Lavand jest umieszczenie dwu kierownic — jednej z przodu wozu, a drugiej z tyłu, co ma umożliwić kierowanie samochodem na zmianę przez dwie osoby bez zatrzymywania wozu i co — jak twierdzi wynalazca — predysponuje ten nowy typ samochodu specjalnie do wycieczek.

Dzieci sędziami małoletnich przestępców

W walce z wciąż wzrastającą przestępczością wśród małoletnich w Stanach Zjednoczonych powołane czynniki stosują wszelkie zdobycze badań naukowych nad psychologią dzieci, przyczem niejednokrotnie dokonywane są z różnym oczywiście skutkiem eksperymenty, mające dać najlepszą receptę na skuteczną walkę z przestępczością młodocianych. Ostatnio np. w Brooklinie tamtejsze sądy dla młodocianych wobec ogromnej ilości spraw postanowiły powołać do życia ni mniej ni więcej tylko „dziecięce trybunały” złożone wyłącznie z dzieci i sądzące mniej ważne przestępstwa swych rówieśników. Prze-

wodniczącym takiego trybunału jest zazwyczaj urzędnik policyjny, który w niczym nie krępuje młodocianych sędziów, odgrywając rolę ławy przysięgłych.

Ludność Rzymu w cyfrach.

Liczba mieszkańców stolicy włoskiej przekroczyła 900.000. W niedalekiej przyszłości Rzym stanie się milionowym miastem. Największą liczbę ludności — 1.336.000 osiągnął Rzym za czasów cesarza Augusta, najmniejszą — 17.000 w okresie pobytu papieży w Avignionie.

RADJO

Programy radiofonijne

Piątek, dnia 23 sierpnia 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 12.20 radiografja; godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godzina 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert tria pod kier. p. Carlo Castellani. Wykonawcy: Carlo Castellani (skrzypce), Burzyk (wiolonczela), Gorzelniański (fortepian); 14.00 notowania giełdy pien., zboż.-towarowej i cen targ. Rzeźni miejskiej; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 17.30 kurs elem. języka angielskiego (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godzina 18.00 koncert popołudniowy. Wykonawcy: Marja Gąsiorowska (sopran), prof. Józef Madeja (klarnet), prof. Franc. Łukasiewicz (fortepian); godz. 18.55 nadprogram; godz. 19.15 odczyt p. t. „Twórczość Rostanda na tle odrodzenia teatru francuskiego (wygl. p. Brochwicz-Lewiński); godzina 19.40 „Silva rerum”; godz. 20.00 „Kwintę słowo” (recytacje); godz. 20.30 transmisja koncertu symf. z Warszawy, z Doliny Szwajcarskiej w wykonaniu ork. Filharmonji Warszawskiej; godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Warszawa (1385,7 m) godz. 12.05 koncert gramofonowy; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny, komunikaty przygodne; godzina 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.30 koncert gramofonowy; godz. 17.15 felieton zdrowotowy (Marszym); godz. 17.25 „W oddziale paleontologicznym British Muzeum” — wygl. dr. Feliks Burdecki; godz. 18.00 koncert popularny w wykonaniu orkiestry P. R. pod dyr. Jana Dworakowskiego; godz. 19.25 komunikaty rolniczy i meteorologiczny; godz. 20.05 „Eugenika, jej cele i zadania”; godz. 20.30 koncert symfoniczny z Doliny Szwajcarskiej w wykonaniu orkiestry Filharmonji Warszawskiej pod dyr. Kazimierza Wilkomirskiego; 1. Al. Glazunow: Suita „Raymond”, 2. Borodin: Szkiec z Azji, 3. Kalinikow: Symfonia G-moll a) Allegro moderato, b) Andante commovente, c) Allegro non troppo, d) Allegro moderato; godz. 22.00 komunikaty.

Katowice (416 m) godz. 16.00 koncert gramofonowy; godz. 17.25 transmisja z Krakowa. „Suggestywność muzyki”; godz. 18.00 transmisja koncertu popularnego z Warszawy; godz. 19.20 A. Kitschman. Piosenki; godz. 20.00 odczyt p. t. „Bank Polski w latach 1828—1885” wygl. dr. Władysław Chrzanowski; godz. 20.30 koncert symfoniczny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 komunikaty.

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Poznański Klub Wioślarek.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 23 bm. o godz. 19 u p. Jarockiego, przy ul. Masztalarskiej.
— **Stow. Cech. Czel. Ciesielskich.** Roczne walne zebranie odbędzie się w niedzielę dnia 25 bm. o godzinie 11 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska nr. 2.
— **Koło Tow. Rękodzielników** urzędują w niedzielę dnia 25 bm. wycieczkę rodzinną do ogrodu p. Bohna na Miasteczku. Początek o godz. 15. Na miejscu rozmaite

gry dla pań i panów. Zwiedzenie wystawy odbędzie się w niedzielę, dnia 1-go września o godz. 9. Zgłoszenia przyjmuje codziennie po południu sekretarz w lokalu zebrania Nowy Rynek 4.
— **Tow. Obywateli Polaków z Obczyzny.** Wycieczka odbędzie się dnia 25 bm. po południu do ogrodu p. Jaszka w Berdychowie, przy Bramie Kaliskiej.
— **Ognisko Polek.** Wycieczka do Gołuchowa odbędzie się w niedzielę 8 września r. b. Zgłoszenia przyjmuje się w składzie papieru p. Bachorskiej, ul. Ratajczaka 1. Tamże udziela się też bliższych informacji.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: P. Z. z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 10 zł; Konikiewicz z podziękowaniem za otrzymane łaski i błogosławieństwo z prośbą o dalsze 5 zł.; Marja Misiakowa zamaist kwiatów na trumnę 5 p. radcy profesora Rychlickiego 10 zł; Kółko śpiewu Katol. Tow. Rzemieślników Polskich w Poznaniu 50 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 1.804.80.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: J. Konikiewicz z podziękowaniem św. Terese za otrzymane łaski z prośbą o dalsze 5 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 262 zł.

SKRZYNIKA DO LISTÓW

— **H. J. Równowartość 2,010 zł.** Waloryzacja najmniej 13% procent; w wypadku takiej waloryzacji kapitał razem z odsetkami 5 proc. do końca 1924 wynosilby 452,25 zł. Odtąd i od tej sumy należy liczyć znowu odsetki. (K)

— **W. M. Stała siedziba Morges w Szwajcarii.** (K)

— **J. Grześkowiak.** Równowartość 125 zł. Rachunki bieżące nie podlegają waloryzacji wyższej jak tylko 1 zł = 1.800.000 mk., należność więc wynosi jedynie 0,28 zł Wkłady oszczędnościowe po 31. 12.

Ofiary na Pomnik Najsw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych dw 1742

W. Kurkowiak, Jarocin	10	X. Mierzejewski, Skrzebowa	5	J. Cieśla, Łużny	150
A. Krakowski, Poznań	10	W. Thomas, Turwia	5	X. St. Kulak, Tarnowiec	5
J. Weigelt p. B-k Wz. Pom.	1	M. J. Kasperczyk, Dębica	5	M. Kawalowa, Tylicz	2
Z. Kaczmarek " " "	20	A. Dutkiewicz, Siensko	5	X. St. Placzek, Brody Poz.	2
A. Pelczyk " " "	5	B. Bernan, Radlin	5	od parafjan	
X. R. Smiechowski, "Bidyzy	3	J. Górnica, Leszno	10	A. Czapracka, Brody	1
A. Piasecki, Wysoka	2	St. Maciejowski, Debe	10	L. Józefowski, Brody	5
A. Szmelowa, Czar. Dunajec	2	X. L. Dolaczyński, Hówiec	10	A. Dorobczakowa, Brody	5
J. Szulcowa, Morasko	5	Rozmarynowska, Gniezno	10	Grześkowiakowie, Brody	5
W. Golebiński, Michałow	5	A. Semerzau, Poz.	10	St. Lejmann, Bródki	2
J. Matusiak, Kazimierz	5	A. Pogorzelski, Sadki	7.50	Wojtkowiak, Turowo	2
N. N. W.	25	St. Rataj, Młanik	4	M. Brestówna, Turowo	1
Stachowiak, Wymysłowo	5	F. Jakala, Chelmo	3	Szulczyk, Turowo	1
C. Panelczyk, Leszno	5	X. Płotka, Zbąszyń, od par.	14.50	St. Czajka, Pakosław	4
P. Przepióra, Czerlejo	5	X. Matuschek, Kórnik zb. I.	64.50	W. Nadek, Pakosław	2
J. Eporowski, Obroniki	5	J. Kosmański, Bydgoszcz	1	W. Wleklak, Pakosław	2
Br. Brykczyński, Ostrów	10	W. Iwański, Kielce	5	Świętońska, Niewierz	10
W. Steszewski, Bugaj	10	W. Baczyscy, Borek	5	K. Dobak, Niewierz	1
Dohnkowie, Sokolniki	10	P. Niestrój, Kornowace	10	P. Bocianowa, Niewierz	2
M. Sinięcka, Poznań	10	J. Żuwek, Dąbki	2	M. Dawidowska, Niewierz	2
X. Smorowski, Pogorzelnice	10	W. Grajewska, Gniezno	5	J. Bzdziel, Niewierz	10
Derek, Rogozno	20	M. Wachowska, Gniezno	1	J. Nawrot, Głuponie	5
Kat. Tow. Rob. P. Owińska	50	St. Jaskólski, Owińska	5	J. Kawa, Głuponie	1
Lasik, Poznań	50	E. Klukowska, Szczakowy	5	E. Dziubińska, Głuponie	5
A. Foltynowie, Kubalin	20	C. Brakowska, Lisówko	10	C. Dach, Chraplewo	50
M. Batkiewiczowa, Jarocin	5	K. Tyrakowska, Melpin	4	M. Sobian, Chraplewo	2
A. Kamieniarz, Siekowo	5	J. Grobelna, Kobylin	5	M. Bocianowa, Chraplewo	2
J. Halas, Leszno	1.75	K. Mierzwiński, Poz.	5	M. Stawuk, Chraplewo	2
I. Gajowczyk, Kobylin	5	M. Kielczewski, Poz.	5	W. Konieczny, Chraplewo	1
J. Kasperk, Poznań	10	X. Tyrakowski, Makowarsk	10	M. Osiański, Niewierz	5
P. Magdziarżówna, Wag.	10	L. Dankowski, Bydgoszcz	10	Razem zł	78
M. Żarnowski, Bydgoszcz	5	Fleisznerowa, Czyste	10	Tow. Kolejarzy, Czempin	24.20
Inż. L. Trojan, Mosina	5	H. Maniecka, Ujazdki	10	Kl. SS. Szarytek, Zembrzd.	2
W. Juchacz, Poznań	10	J. Tłok, Debiec	10	OO. Redemptoryści, Kośc.	10
E. Nowicki, Bedzieszyn	20	X. Jasiak, Olszowa, od par.	20	Fr. Szczepański, Łakorz	5
M. Galas, Dalekie	5	X. Pr. Mann, Gołuchów	50	Funkc. Parstw. Stada Ogie-	
K. Ziółkowska, Dalekie	5	L. Borowski, Sierpe	3	rów, Sieraków	32.20
A. Bydlowski, Września	5	Strzelecka, Mokre	10	St. Szlager, Tatow	2
L. Dzieciuchowicz, Grzyb.	5	X. Przyniczny, Mikorz.	20	A. Nowakowski, Września	10
Z. paraf. św. Antoniego Poz.	20	Kubiakowa, Zbąszyń	6	X. Pr. Winiewski, Dubin,	
Staroleka Różaniec Matek	20	Andrut, Poz.	6	II rata	10.50
Bractwo Adoracji N. S.	20	J. Anioła, Środa	5	A. Sarbinowski, Łąka Mała	5
Bractwo Straży Hon. N. S.	20	M. Zobel, Bielawy	5	X. Kubiński, Kwieciszewo	10
III. Zakon św. Franciszka	10	St. Wróblewski, Poz.	50	Br. Glaza, Poz.	5
Razem zł	70	X. Kutzner, Wysoko	20	M. Kozłowska, Środa	2
M. Hojnacka, Rządkiw	2	J. Szadowski, Toruń	11.20	A. Nowak, Szoldry	12
K. Mroczykiewiczówna, Gost.	10	W. Gogulska, Piaski	10	M. Sowiński, Liszkowo	5
Mikołajczakówna, Hówiec	5	St. Śliwiński, Nowydwór	5	L. Koziański, Falenica	10

1922 przeliczają się w taki sam sposób. Nie sądzimy, aby pod tym względem należało się spodziewać zmiany. (K)

— **P. M. Placzekowiak.** O jaką należność chodzi — o hipotekę czy inną? Kiedy należność powstała? Równowartość odebranych 4,200 mkp. wynosi 714 zł. Jeżeli Pani nie udzieliła kwitu mazalnego lub zastrzegła dopłatę, mogłaby Pani jeszcze podnieść pretensję do dopłaty później, jednak nie dopłaty do 4,200 zł, lecz tylko do sumy, jaką możnaby wyliczyć z waloryzacji należności. (K)

— **St. R.** Obecnie 10—12 proc. W latach poprzednich dochodziła do 15 proc. (K)

Mixin —
najlepszy i najtanszy
proszek mydlany

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dołku podsercowym (gdzie schodzą się zebra) Pobołowania w wątrobie. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony. Gorycz i niesmak w ustach. Odbijanie. Wzdęcia i burczenie w kiszce. Bóle i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wątroby, wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków W dołku i wątrobie silny ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w oście, krzyżu i siega aż pod łopatkę. Wzdęcie brzucha rozsadzanie teber parcie na kiszce stolcowa. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja złotami Cholek. naza uwnai od tej ciężkiej dokuczliwej choroby Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie żądać przepisu użycia (wedł. Dr. J. Niemcewskiego) Wyrób Laboratorium fiz. chemiczne „Cholekinaza” Sp z o. o. Warszawa. Nowy świat 5. Generalna reprezentacja ap. Stany Zjedn. Ameryki Północ i Kanada „IMICO” Box 63 Stevens Point, Wis. U. S. A. Pw 3971-62.311

We wtorek, dnia 6 sierpnia 1929, zmarła po ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza najdroższa córka, siostrzenica i kuzynka, s. p. zw 18343

Marja Piątkówna

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w piątek, 23 b. m., o godz. 6, na cmentarzu z kostnicy w Górczynie.

W ciężkim smutku pograżeni rodzice i rodzina.

Wróciłem

Witold Mann

dentysta

Pw 4596-34,102

Poznań, św. Marcin 26, I piętro. Telefon 19-01.

Kursy Maturyczne i Doksztalające

„WIEDZA”

Kraków, ul. Studencka 14. I. p. Tw 219

przyjmują wpisy na nowy rok szkolny 1929/30.

Truskawiec-Zdrój

Pierwszorzędne pensjonaty „MARJA HELENA” i „KRZYŚIA”, pięknie położone, centrum zdroju, obok łązek, pokoje słoneczne, z pościelą codziennym utrzymaniem i bez utrzymania, kuchnia smaczna, obfita djetetyczna. — Ceny na trzeci sezon od zł 8 do zł 12. Zgłoszenia na wrzesień przyjmuje Zarząd Pensjonatów.

zw 18258

Czytajcie

Zastępcy losów.

Zgłaszajcie się tłumnie, gdyż nowym systemem sprzedaży ułatwiamy pracę, ofiarując nadto lepsze warunki, jak dotychczas. Oferty pisemne do Tow. Reklamy Międzynarodowej g. r. Rudolf Mosse, Kraków, Zybkiewicza 16 pod „Staty dochód Kr. 81”. Tw 218

Poważne przedsiębiorstwo samochodowe w Warszawie poszukuje

udziałowca

z kapitałem do 150 tysięcy złotych. Łaskawe zgłoszenia „PAR” Al. Marcinkowskiego 11, pod 34,115 Pw 4609-34,115

Głowacze i Brukowce

wytłuczone z kamienia polnego, korzystnie odda F-a Cyryl Jankowski — Budownictwo podziemne robót inż. Gniezno — Telefon 242 pw 2892

Bolesław Borowiak

uczeń II klas. gim. im św. Marji Magdaleny członek chóru archikatedralnego w 14 wiośnie życia. Pogrzeb w piątek, 23 b. m., o godzinie 17, z kostnicy w Głównej, o czym donoszą Krewnym i Znajomym.

w nieutulonym smutku pograżeni rodzice z dziećmi i rodzina Jarczyńskich.

Poszukujemy 2 rutynowanych
URZĘDNIKÓW BANKOWYCH

Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem wymaganej pensji prosimy skierować pod naszym adresem.

Bank Pożyczkowy Spółdzielczy
z odpowiedzialnością ograniczoną
w Gnieźnie. nw 2898

Mleczarnia Parowa

dobrze urządzona, wielkie budynki w dobrej okolicy do sprzedania lub wydzierżawienia za kaucją. Oferty do „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 55 450 Pw 4-48-55,450

W większym mieście garnizonowym na Pomorzu, około 50 000 mieszkańców, jest staro zaprowadzone z urzędami i klientelą prywatną pracujące

przedsiębiorstwo malarskie

z powodu choroby zaraz na sprzedaż. Przedsiębiorstwo nadaje się bardzo dla 2 zdolnych i pracowitych pomocników. Sprzedający gotów jest chętnie pomóc w przedsiębiorstwie, aż kupujący się wpracuje, ewentl. przystąpi jako cichy wspólnik. Materjału i rusztowań drabinowych jest pod dostatkiem. Reflektuję wyłącznie na kupców mogących wpłacić 4—5 000 zł. Reflektant musi władać polskim i niemieckim językiem. (Wykonuje się także prace godel szklanych i lakierowanie wozów). Oferty upraszam skierować pod zw 18 345 do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

Kupno okazyjne!

Z powodu zmiany gospodarstwa mam okazjnie na sprzedaż fabrycznie nową

Uniwersalną czyszczalnię do zboża siewnego „Sparsaat“

wykonaną przez znaną firmę Kalker Trieurfabrik. Wydajność na godzinę ca. 10 ctr. Maszyna jest urządzona dla siły i zapędu ręcznego. Bez zmiany cylindra tryjera dla żyta, pszenicy, jęczmienia i owsa stosowną. Łatwa obsługa. Największa działalność i doskonała sortacja zboża podług wagi. Nadzwyczaj niska cena. Obejrzyć można na mojej składowicy w Poznaniu. nw 2900

HUGO CHODAN, dawn. Paul Seler, POZNAŃ ul. Przemysłowa 23.

Kokosi i Manila
K. Kużaj
27 Grudnia 9
K.K.
P.
Pw 6350/90-0 6647 i 6559

TYLKO

Lakiery - Emalie - Farby
marki

„SMOK“

są najlepsze i najtrwalsze. Kto „Smokiem” maluje, Nigdy nie żaluje. nw 1829

Zdumiewająco niskie ceny

na artykuły męskie, materjały, sukna i podszewki podczas naszej

Wielkiej Sprzedaży Jubileuszowej

Kapelusze męskie w najmodniejszych fasonach	zł 16,— 14,— 12,— 10,—	7,50
Kapelusze włosowe w ładnych kolorach	zł 33,— 29,— 25,— 21,—	18,—
Koszule wierzchnie z dobrego zefiru	zł 14,— 12,— 10,50	8,75 7,25
Koszule trykotowe, kolorowe i macco	zł 10,— 8,50 7,— 5,50	4,25
Kalesony trykotowe, kolorowe i macco	zł 11,— 9,— 7,25	5,75 4,50
Skarpety w ładnych deseniach	zł 3,— 2,25 1,50 1,—	0,70
Krawaty foularowe i jedwabne	zł 5,— 3,50 2,— 1,50	1,15

Rękawiczki skórkowe i do prania bardzo tanio,

MATERJALY Z METRA!

Kamgarny modne dobre gatunki mtr.	zł 40,— 35,— 32,— 24,—	18,—
Kamgarny granatowe i czarne mtr.	zł 39,— 33,— 24,— 18,—	13,—
Szewioty w modnych angielskich deseniach	zł 18,— 14,— 11,— 9,50	7,—
Gabardyny i materjały płaszcz. w modnych kol. mtr.	zł 24,— 18,— 15,— 12,—	9,—

Podszewki po niebywale niskich cenach.

DOBOROWY TOWAR! — UPRZEJMA OBSŁUGA! — WIELKI WYBÓR!

J. Sisiecki
Dom Konfekcyjny
SP. AKC.

Poznań, Stary Rynek 98/100

Pw 4 605/6-34.81/2

Z dniem dzisiejszym przenieśliśmy biura nasze i składnicę do Poznania na ulicę

Dąbrowskiego 78a

Telefon 1025

„PATRIA“, Sp. z ogr. odp. Stęszew

Specjalna fabryka obręczy i błotników rowerowych. nw 18368

Gospodarstwo

45 mórg przy Poznaniu obecnie wydzierżawione. bez inwentarzy sprzedam. cena 15 000 zł. wpłaty 5 000. Zgłoszenia Rutkowski. Poznań, ul. Grobla 20. zd 39 783

Dom

skład kolonialny kuźnia i ładny ogród 7 kil. od miasta powiatowe go z powodu innego przedsiębiorstwa tanie sprzedam. Zgłoszenia Oredownik zd 39 530

„DOUGLAS“

Motocykle 2 cyl. 350 i 600 cc. pierwszorzędnny wyrób ang. w cenie jedno cyl. Dogodne warunki zapłaty. Generalna reprezentacja: nw 2893

„KOMNA“, Sp. z o. p. Automobile Poznań, ulica Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. Wystawa i sprzedaż na miasto Poznań: Fa. JULJAN PNIEWSKI, Automobile Poznań, ul. Gwarna 8. Tel 29-36.

WAGI DO ZBOŻA

- Deszczomierze
- Barometry
- Gęstościomierze
- Lupy do czytania
- Termometry do kopców
- Okulary samochodowe

poleca
Kazimierz GREGER
POZNAŃ,
ul. 27 Grudnia 20, tel. 27-50

- Lupy do nasion
- Hygrometry
- Tłuszczomierze
- Miary do kartofli
- Okulary ochronne
- Termometry
- Minima — Maxima

Aerometry dla gorzelnii — mączkarń — mleczarń.

Pw 592-34,87

Przeciw chudości

używać należy naszego wypróbowanego od lat proszku odżywczego „PLENUSAN”. W krótkim czasie znaczny przyrost wagi, kwitnący wygląd i pełne kształty ciała. Wzmocnia również krew i nerwy. Polecany przez lekarzy i profesorów. 1 pudełko 6,— zł; 3 pudełko 15,— zł. Przy zapłacie zgóry wysyłka franco. Pw 3247-0.1100

DR. GEBHARD & SP. — GDAŃSK, ODDZ. 153a.

Parcele budowlane

w Poznaniu, Starożyce, Ratajach i Jezycach z pierwszej ręki zaraz sprzedam. — Wiadomości udzieli: **Ginter Glaser — Hotel Continental** między 4-6 po południu. nw 18 12

CZEKOLADKI CODZIENNIE ŚWIEŻE PATYK

FIRMA ISTNIEJE LAT 30. — ALEJE MARCINKOWSKIEGO 6 (PRZY POCZCIE).

P.W. 4684-32,1

Poszukiwany inżynier lub technik

Jako akwizytor na pensję i prowizję. Zgłoszenia należy przesłać: „GAZ”, Poznańska Fabryka Gazów Przemysłowych Sp. Akc.

Poznań, Stary Rynek 59/60. ZW 18841

Dzielnych akwizytorów

z najlepszymi referencjami, poszukujemy do działu sprzedaży książek na raty. Wyczerpujące oferty prosimy nadsyłać do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **nw 2877**

Młodsza siła biurowa

ze znajomością książkowości, piszącą na maszynie i ewtl. stenografią, na stałą posadę poszukujemy zaraz. Wymagana znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie. Zgłoszenia z odpisami świadectw i życiorysem w obu językach oraz z podaniem pensji do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34,94 Pw 4596-34,94

Leśniczy

tylko pierwszorzędną siłą, z ukończoną szkołą fachową, obznajmioną z prowadzeniem kultur leśnych i wyróbką drzewa, który może wykazać się, iż stanowisko samodzielne już zajmował, **znajdzie stałą posadę od 1. 10. 1929 r.** Zgłoszenia z odpisami świadectw i podaniem referencji, proszę kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 348**

Potrzebna zaraz lub od 1. 9. DYREKTRYZA

do poprawek. Reflektuję na fachowczynię z długoletnią praktyką. dw 1754

St. Ruciński

Specjalny Magazyn Odzieży Damskiej
Poznań, ul. Nowa 7-8. Tel. 11-12.

Poważna instytucja bankowa przyjmie zaraz

elewa

z dobrej rodziny, możliwie ze znajomością języka francuskiego i niemieckiego. Zgłoszenia z załączeniem curriculum vitae i podaniem referencji przyjmuje eksp. Kurjera Pozn. pod **zw 18 336**

Agronom

z akademickim wykształceniem i długoletnią praktyką w intensywnych majątkach. Oferty na poważnych referencjach, **poszukuje od 1 października r. b. ewtl. zaraz** odpowiedniego stanowiska. Łaskawe zgłosz. proszę kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 346**

Młodszy pomocnik

obeznany z pracami piwnicznymi, z dobrymi referencjami, może się zaraz zgłosić. Oferty wraz z odpisami świadectw prosimy składać do firmy Pw 4566-34,25

HURTOWNIA WIN — A. GLABISZ — POZNAŃ
Stary Rynek 59.

Stenotypistka

młodsza, władająca językiem polskim i niemieckim i znająca stenografię, **potrzebna zaraz.** Oferty do Biura Ogłoszeń „Kosmos”, Zwierzyniecka 6, pod nr. 1364. **nw 2899**

Sekretarz

adwokacki i notarialny, biegły, samodzielnie pracujący, poszukuje posady ewtl. w prywatnym przedsiębiorstwie, zaraz lub później. Żonaty, chlubne świadectwa, poważne referencje, długoletnia praktyka. Warunki skromne. Oferty pod **zw 18 354** do ekspedycji Kurjera Poznańskiego.

W Lecznicy dla płucno-chorych pod Obornikami jest do objęcia posada

administratora

Kandydaci, którzy nie przekroczyli 40 roku życia i posiadają odpowiednie przygotowanie do kierowniczego stanowiska winni zgłoszenia swoje wraz z życiorysem i odpisem świadectw skierować do podpisanego Zarządu w terminie do 15 września r. b. Dla kandydata przewiduje się pobory według grupy VIII szczebel „a” urzędników państwowych oraz 15% dodatek samorządowy.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej w Poznaniu

Pw 4600-34,105 (—) Wybieralski.

Elektro-mechanik

dokładnie obeznany z budową i montażem rozdzielni oraz wszelkich urządzeń wysokiego i niskiego napięcia tablic, kabli, generatorów, zna dobrze turbozespoły także systemu Ljungströma oraz kotły parowe, sumienny, pracowity, energiczny, praktyka w elektrowniach w kraju i zagranicą, język polski, niemiecki, francuski w słowie i piśmie, **poszukuje od 1 września lub później** stałej posady samodzielnego kierownika większych montażów, kierownika elektrowni lub majstra warsztatów elektro-mechanicznych. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 339**

Do mego magazynu bławatów, jedwabiu, dywanów i firan **poszukuję od 1. X. albo wcześniej, bardzo dzielnego i dobrze poleconego**

ekspedjenta

możliwie ze znajomością dekoracji okien. Także może się zgłosić **uczeń** na trzyletnią praktykę. — Łask. zgł. upr. z pod. pretensyj oraz załączeniem fotogr. i odp. świadectw do Kurjera pod **nw 2923**

Poszukujemy zaraz dzielnego

podróżującego

do naszego oddziału ozdób choinkowych. Reflektujemy tylko na obrotną, energiczną siłę.

Starszego, dzielnego

pomocnika-drogerzysty

z gruntowną znajomością hurtowej branży także aptecznej. Zgłoszenia z odpisami świadectw oraz podaniem referencji i wysokości wymaganej pensji do S. A. „Hadroga”, Hurtownia Drogerijno-Apteczna — Bydgoszcz. Pw 4608-63,830

Biegłej

maszynistki

poszukuje Pw 4599-34,103

Ubezpieczalnia Krajowa
w Poznaniu, ul. Mickiewicza 2.

Kuźnia

z kompletnymi maszynami, do tego 31 morga ziemi i łąki, zaraz korzystnie na sprzedaż. z 18 330
G. Köhne — Gościejowo, poczta Będzyno, pow. Oborniki.

Przypatrz się!

Nie ta sama!

Dziewczyna ze wsi odpowiednio przystrojona biżuterią będzie wyglądać na księżniczkę!

RACJA!!

A więc, — jeśli biżuteria odgrywa taką ogromną rolę — przyjdź na Nową 11 do firmy

W. MAYER
właśc. L. Nałaskowski

Kw 753

Na raty
miesięcznie
18 z ł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
opw 521/22

Subagenci losów

Zgłoszcie się natychmiast we własnym interesie. Umożliwiamy każdemu uzyskanie lepszych warunków. Pisma skierować pod „Zrzeszenie subagentów Kr. 88” do Tow. Rekl. Międzynarodowej g. r. Rudolf Mosse, Katowice, Mickiewicza 4. Tw 215

Zalety najdroższego mydła zagranicznego jak: świetne mydlenie się, oszczędność w użyciu, przepiękny zapach, absolutna nieszkodliwość dla skóry, jednoczy w sobie mydło toaletowe

UNI WERSALNE po 1.25,— z ł z f-mą DROGERJA UNIVERSUM, POZNAŃ ul. Fr. Ratajczaka 38.

Do nabycia tylko w powyższej drogerji. Każdy nabywca z entuzjazmem poleca je drugiemu!

Pw 3904-18,824

Poszukuję mieszkania

do 6-ciu pokoi wraz z przynależnościami ile możliwości nie wyżej 1-szego piętra. Oferty Kurjer **zw 18351**

XXIV-ty ROCZNIK autodydaktycznych i praktycznych KURSÓW

buchaltaryjnych i bilansowych wiadomości handlowych stenografii i pisania na maszynach rozpoczyna się

2 września

Ponad 10.000 absolwentów naszych kursów otrzymało posady.

Wpisy w sekretariacie św. Marcina 29 Pozn. Tow. Buchalterji

6 samochodów

nowych i okazjnych, karetki, landoletki, cabrioletki oraz jedna taksówka z koncesją, zegarem i numerem po cenach niebywałych z powodu całkowitej likwidacji działu handlowego na sprzedaż.

HEMPOWICZ-AUTOMOBILE

Poznań, Patrona Jackowskiego 49. Tel. 65-15.

bpw 548

Pomocników malarskich i lakierniczych poszukuje Magiera, Lublinieca (G.SI.)

Oryginały Juliusza Kossaka, okazjnie do nabycia. Informacje: Odkok 3.

Stenotypistka

pisząca biegle po polsku i po niemiecku potrzebna zaraz wzgl. najpóźniej od 1. 9. Oferty do „PAR“, Aleje Marconiowskiego 11, pod nr. 34.113

Wolontariusza

możliwie z ukończoną szkołą wydziałową do branży samochodowej przyjmujemy zaraz. Zgłoszenia „Par“, Aleje Marconiowskiego 11 pod nr. 34.117

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-camowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo l, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Kapelusze filcowe najczystsze, najtańsze poleca „Regina“, św. Marcina 75.

1 SPRZEDAŻE

Meble we wielkim wyborze za gotówkę i na miesięczne spłaty poleca Stanisławowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 526

Nadal 35 złotych kosztuje serwis obiadowy porcelana 6 osób. Za 55 zł ładny serwis 12 osób, obiadowy, porcelana. Za 8,50 serwis do kawy porcelana. Alpa Hienneberga (tanie lecz tylko w hurtowni, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 38 944

Skrzydło piękne i wyjątkowo bardzo tanio do sprzedania. Spieszne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 39 339

Dereń do smarzenia nalewki 12 zł, miód lipowy kuracynowy 20 zł, melony, gruski 11 zł wysyłam pięciokilogramowe opakowanie franko zaliczką S. Wenkert, Zaleszczyki dw 1724

Dereń 12 zł, miód pszczołowy kuracynowy 20 zł, pięciokilowe opakowania francuski zaliczka S. Horowitz, Zaleszczyki. dw 171

Dom piętrowy z piekarnią w mieście powiatowym w dobrym stanie od przeszło 20 lat dobrze zaprowadzony z kompletnym urządzeniem od 1. 10. 1929 do sprzedania lub wydzierżawienia. Adres Kurjer zdw 39 468

Futro damskie sealskin czarne długi sprzedam. Oferty Kurjer zdw 39 877

Salonik Ludwik XVI. doskonale utrzymany sprzedam. Oferty Kurjer zdw 39 878

Nowy gramofon szafkaowy okazjnie sprzedam zaraz. Szczurek, Wroclawska 14, wysoki parter. bpw 546

Sztucer do tarczy okazjnie na sprzedaż. Gadomski, Poznań, ul. Strzelca, ka 9 zdw 39 876

Zakład fotograficzny w większym mieście powiatowym sprzedam lub wydzierżawie zaraz. Spieszne zgłoszenia Kurjer n 2 874

Biuorko debowe używane tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 39 643

Dom willa w mieście powiatowym, głównej ulicy dużym садem sprzedam. Szubin, Krynka 3, zdw 39 206

Meble tanio i na spłaty poleca Kalkus, Wroclawska 19, przy Placu św. Trokazykiem. zdpw 38 814

Meble w wielkim wyborze z suchego materiału, na spłaty poleca Magazyn Mebli K. Bakos, Poznań, ul. Wielka 17, tel. 28-63. Zamiejacowem odbiorcom odsyłam własnym samochodem ciężarowym. zdw 36 223

Wózki dziecięce tanie i dobre „Gumy“, 27 Grudnia 15, podwórze. zdw 38 485

„Apana“ Wielkop. Wytwórnia Aparatów Naukowych Poznań Nowy Rynek 2, telefon 20-64 poleca na nadchodzący nowy rok szkolny: pomoce naukowe, czeskie szkło laboratoryjne „Eserco“ oraz przyjmuje do naprawy wszelkie aparaty fizykalne lekarskie. Pw 5987-55 371

Samochód kryty limuzyna, Ford na 4 osoby, gotów do jazdy, starter, światło elektr., siła 11/30, rejestr. 4. 7. 1928, w bardzo dobrym stanie, mało używany, jak nowy, za gotówkę 4.000 zł zaraz do sprzedania. Wargala, Wolsztyn, dw 1669

Skład porcelany, szkła, artykuł kuch., bardzo dobrze zaprowadzony w najlepszym położeniu (rynek) w największym mieście pow., gimnazjum, wojsko z przyległym mieszkaniem 5 pokoi i kuchnią, łazienką, remizy sklep, podwórze, wjazd, sprzedam zaraz. Poważni reflektanci z gotówką 30-35 tys. zł zechcą się zgłosić do Kurjera Poznańskiego dpw 1691.

Książki prawnicze korzystnie do nabycia. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 40 012

Piękny obraz za gotówkę lub na raty, kupisz tylko we firmie Polbrat również szklenie okien i oprawa obrazów gustownie i tanio św. Marcina 72, vis 4 vis Kościola. bpw 514

Do sprzedania większa ilość bezużycy od tłuszczów technicznych. Oferty: Przemysł Tłuszczowy „Schicht“, Warszawa, Nowy Jazd 1, Tw 216

Gdynia Mam do sprzedania w Grabówku przy Gdyni parcele różnej wielkości. Cena 7 zł gotówka za m kw. 8 zł na spłaty. Komunikacja autobusowa co 15 minut. Zgłoszenia do Agencji Kurjera Poznańskiego w Gdyni, n 2918

Skład kapeluszy damskich, z pracownią sprzedam tanio. Oferty Kurjer zdw 39 916

Kłosk na P. W. K. nowoczesny, rozbierany sprzedam z powodu wyjazdu. Oferty Kurjer zdw 39 926

Hotel ruchliwe miasto, sala, kino, 16 pokoi gościnnych, stajnie, szopy, wszystko maszynowe, światło elektryczne, kanalizacja sprzedam, wpłaty 50 000, lub wydzierżawie, objęcie zapasów wódek 10.000 złotych. Baumgartner, Poznań, Plac Sapieżyński 2a. zdw 39 884

Okulary oraz wszelkiego rodzaju szkła sprzedaje najtaniej A Matysiak św. Marcina 9-10 obok kościoła. bpw 885

Fabryka konserw, duży maszynowy budynek dom mieszkalny 3 pokoje, 1 morga ogrodu owocowego, 5 morg placu budowlanego, fabryka obecnie wydzierżawiona, dochód roczny 7.200 złotych sprzedam okazjnie za 40.000, wpłaty 30.000 złotych, Baumgartner, Poznań, Plac Sapieżyński 2a. zdw 39 885

Skład kolonialny towarem magłą z powodu wyjazdu sprzedam 3.500. Adres Kurjer zdw 40 006

Meble na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klienteli zamiejacowem odstawiamy własnym samochodem. Pw 3115-16-0 4762

Pończochy piękne dobre tanie. A. Szymański, Poznań, św. Marcina 1, specjalny skład pończoch. bpw 517-8

Maszynę pisząca „Adler“, korzystnie sprzedam. Towarowa 21, IV, zdw 40 129

Siodło mało używane z nową kandara okazjnie sprzedam. Wierzbicie 38, II, lewo. zdw 40 127

Stolarnia z maszynami i kompl. urządzeniem w większym mieście pow. w Wielkopolsce z powodu przejęcia większego przedsiębiorstwa, natychmiast na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 40 014

Willkę w Poznaniu, trzy pokoje kuchnia, trzyczwiercie morgi ogrodu i stajnia, za 18.000 sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 39 955

Fiat 501 w dobrym stanie tanio sprzedam. Warszaty Skarbowa 5, telefon 25-15. zdw 40 000

Sprzedam kamienie 3 pietra dochód roczny 8.400. Bydgoszcz, Gdańska 60, Gordon. zdw 39 936

Warsztat rzemieślniczy z zapędem elektrycznym sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 40 166

Pianino „Wolkenhauer“ sprzedam. Handlarze wykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 39 978

Domek w Zabikowie 2 morgi ogrodu, maszynowy 14.000 gotówka. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 062

Sprzedaj — zamiana młyn parowy przemiału 400 ctr., okolica bogata sprzedam, zamienie na dom Poznań lub gospodarstwo, cena 200.000 zł. Zgłoszenia Rutkowski, Grobla 29. zdw 40 038

Na sprzedaż opona Dunlop 815x115, opona Goodyear 880x120, waż Dunlop 880x120 Czeski dyferencjału „Opła“ tryb talerzowy, tryb atakujący, 2 koronki półoskowe, krzyża z zatłętami, koszyczek, dyferencjału dynamówka, daszek do Opła, całkiem nowy, wraz z boczkami. Oferty Kurjer zdw 39 930

Skład kolonialny, towarem, urządzeniem 3 pokojowym mieszkaniem sprzeda Krakus, Pocztowa 30, zdw 40 024

Restauracja dobrze prosperująca do sprzedania z powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 40 021

Piec żelazny duży, bardzo ładny sprzedam. Obejrzyć można od godz. 1-3. Ul. Grottzera 4 II, dom ogrodowy. zdw 39 890

Fortepian prawie nowy, krótki tanio sprzedam. Dabrowskiego 49, skład cygar. zdw 39 893

Willa 5 pokoi i duży ogród w Swarzędzu, ul. Kórnicka 31, na sprzedaż. Wiadomość na miejscu. zdw 39 902

Sprzedam 40 morg 4 krowy, 2 konie, cena 23.000 przy Bydgoszczy. Bydgoszcz, Gdańska 60, Gordon. zdw 39 988

Rower dobrze utrzymany tanio sprzedam Goryński, Kilińskiego 1, zdw 40 042

Pies do polowania dobrze tresowany tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Włodarczak, Rybaki 31, zdw 40 058

Trykotaże pończochy, skarpety, kałesony, swetry, hurt, i detalizem poleca najtaniej wytwórnia Przemysł Welniany Poznań, św. Marcina 50 I, pietro, telefon 20-31. Pw 4594-34 59

Motocykl mało używany 5 konny za gotówkę korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do pracowni, Marszałka Focha 129. zdw 40 081

Dom w rodzaju willi przy Poznaniu, dochód 120 złotych miesięcznie, przy kupnie 3 pokoje i kuchnia wolne, pół morgi ogrodu, wpłaty 18 tys. złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 3728. zdw 40 068

Bufet orzech bardzo dobry, stół wielki do rozciągania, małe stoły różne inne sprzęty tanio sprzedam. Degórska, Nowy Rynek 14-15, III, p., tylko po południu. zdw 40 065

Majątek 800 morg buraczanej ziemi, zabudowania oraz inwentarze pierwszej klasy z rak niemieckich natychmiast na sprzedaż, cena 500 tys., wpłaty 300 000, Cyraniak, Poznań, św. Marcina 63, zdw 40 204

Obszerna i samodzielna praktyka lekarska

jest w Śliwicach, wielkiej wsi kościelnej na Pomorzu, zaraz do objęcia. Spieszne zgłoszenia przyjmuje i udziela bliższych informacji

Apteka w Śliwicach.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W sobotę, dnia 24, o godz. 16, sprzedam najwięcej dającym za natychmiastową zapłatą: n w 3324 około 50 tonn kamieni, kostki i mozaiki, około 4 000 bieżących mtr kolejki polnej, około 100 mtr kwadratowych płyt cementowych i komatki na chodniki, 11 lerek żelaznych, 4 wozy robocze 3, 4 i 5 calowych, 2 konie gniade, wałach i kłacz około 6 i 8 lat stare, koń siwa kłacz około 12 lat stara, samochód osobowy marki „Opel“ nr. P. Z. 10 524. Zbiórka przy placu Drwęskiego u zbiegu ulic Wierzbicice i Topolowej. Obejrzyć można 15 minut przed przetargiem. Krawczyk, kom. sąd., Poznań, Dąbrówki 14.

Licytacja masy spadkowej

Po zmarłej ś. p. Księżnie Marji Leopoldzie Balbinie z Narzymskich Ogińskiej z Jablonowa, pow. Brodnica, sprzedam w sobotę, dnia 24 b. m., o godz. 14,45, w moim biurze urzędowym najwięcej dającym za gotówkę: n w 3323 broszkę brylantową

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie. Pietruszewski, kom. sądowy, Poznań, Wielkie Garbary 32.

Przetarg przymusowy

W sobotę, dnia 24 sierpnia, o godz. 11,30 przed południem, przy ul. Pocztowej 21, w firmie Jan Lechowski, sprzedam publicznie najwięcej dającym za gotówkę: z w 18 355 garnitur klubowy w gobelinie, maszynę do pisania.

Jan Bartkowiak, kom. sądowy, Kochanowskiego 24

Piekarnie sprzedaje, wydzierżawia korzystnie Gozimirski, Inowrocław, Miłkołaja 30. zdw 40 098

Sypialnię mahoniową i jadalnię sprzeda korzystnie stolarnia, Szyper-ska 3. zdw 40 163

Duży wózek dziecięcy sprzedam. Duzdzik, Druzbaciej 1a, Łazarz, zdw 40 162

Strzelnica dom, 7 pokoi i kuchnia, sala do zabaw, duży ogród, kregielnia, do tego 40 morg roli pszenno-żytniej, w tem 5 morg łąki, w mieście powiatowym cena 80.000 zł, wpłaty 50-60.000 zł zaraz do sprzedania. Zgłoszenia przyjmuje Karol Zieliński, Jastrzebsko Nowe, poczta Jastrzebsko Stare, powiat Nowy Tomysł. zdw 40 100

Maszyna do cięcia papieru, zupełnie nowa, szerokość 75, okazjnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 40 104

Dom masywny, 8 lokatorów, parcela budowlana blisko Poznania, cena 32.000, wpłaty 15-18.000. Zgłoszenia: Nowakowski, Wielkie Garbary 42. zdw 40 113

Dom masywny, 4 lokatorów, ogród, blisko Poznania, stacja w miejscu, cena 9.000, spiesznie sprzeda Nowakowski, Wielkie Garbary 42. zdw 40 112

Wózek dziecięcy tanio sprzedam. Samler Aleje Marconiowskiego 20. zdw 40 240

4 bardzo dojne krowy z powodu likwidacji gospodarstwa na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 243

Skład kolonialny, 3 pokoje kuchnia, powiatowym mieście, 30 km od Poznania, dzierżawa miesięczna 100 zł, do objęcia towaru urządzenia potrzeba 4 500 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 40 234-5

Ogrodnictwo 25 morg pszennej ziemi, dom 8 pokoi, wprost od właściciela na 8 lat wydzierżawi, przy koleji, szosie, kościele, szkole, od miasta powiatowego 130 000 mieszkańców 20 km., do objęcia żywego, martwego inwentarza, ogrodnictwa potrzeba 7 000 zł, w tem rok dzierżawa. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 40 236-7

Dom niewykończony w Zabikowie bardzo tanio do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 6 432

Aparat fotograficzny 13 x 18 przybory podwójny wyciąg tanio sprzeda Wroclawska 1, IV. rw 6 489

Parcela budowlana za wpłaty 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 6 479

Skład kolonialny z towarem za 3 000 zł na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 40 199

Piekarnia z całkowitem urządzeniem i mieszkaniem do sprzedania. Zgłoszenia Wielka 17, Piekarnia. zdw 40 226

Skład towarem, mieszkaniem 8 000. Małecki, Poznań, Rybaki 20a. zdw 40 200

Wózek dziecięcy tanio. Kolejowa 41, I, lewo. zdw 40 203

Skład centrum Poznania, urządzenie, bardzo obszerny, najruchliwszej dzielnicy handlowej, odpowiedni na każdą branżę, tanio natychmiast do odstąpienia. Zgłoszenia Olszański, św. Marcina 22, I, podwórze, lewo nad „Farmacją“. zdw 40 193

Rower dobrze utrzymany, Marszałka Focha 41, podwórze, lewo, II. zdw 39 860

Skład kolonialny delikatatów, z mieszkaniem, dobrze zaprowadzony, z urządzeniem i towarem w Poznaniu przy ruchliwej ulicy sprzedam zaraz. Adres wskaże Kurjer zdw 40 196

Wykwintną konfekcję dziecięca poleca Podgórna 7, I., w domu Księgarni Pedagogicznej. zdw 40 175

Sypialnia w dobrym stanie na sprzedaż. Cholewo, Swarzędz, Wrzeszińska 12. zdw 40 230

Wózek dziecięcy tanio sprzedam. Samler Aleje Marconiowskiego 20. zdw 40 240

4 bardzo dojne krowy z powodu likwidacji gospodarstwa na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 243

Skład kolonialny, 3 pokoje kuchnia, powiatowym mieście, 30 km od Poznania, dzierżawa miesięczna 100 zł, do objęcia towaru urządzenia potrzeba 4 500 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 40 234-5

Ogrodnictwo 25 morg pszennej ziemi, dom 8 pokoi, wprost od właściciela na 8 lat wydzierżawi, przy koleji, szosie, kościele, szkole, od miasta powiatowego 130 000 mieszkańców 20 km., do objęcia żywego, martwego inwentarza, ogrodnictwa potrzeba 7 000 zł, w tem rok dzierżawa. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcina 22, tel. 18-97. zdw 40 236-7

Dom niewykończony w Zabikowie bardzo tanio do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 6 432

Aparat fotograficzny 13 x 18 przybory podwójny wyciąg tanio sprzeda Wroclawska 1, IV. rw 6 489

Parcela budowlana za wpłaty 400 złotych do sprzedania. Białkowski, Wroniecka 18. rw 6 479

Skład kolonialny z towarem za 3 000 zł na sprzedaż. Gdzie? wskaże Kurjer zdw 40 199

Piekarnia z całkowitem urządzeniem i mieszkaniem do sprzedania. Zgłoszenia Wielka 17, Piekarnia. zdw 40 226

Kanapę 25 złotych sprzedam. Wiśniewski, Prusa 18. jw 2412

Sprzedam
15 morg ziemi przy szosie i torze kol. nadające się na teren fabryczny. gdzie można założyć bocznicę kolejową ewent. na parcelację budowlaną. Zgłoszenia Adam Łakomy Luboń. pow. Poznań. od 2 godz. zdw 40 218

5 KUPNA

Fortepian-pianino
lub fisharm. nadające się do lokalu celem kupa poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 132

Kamieniec
kupie w Poznaniu przy wpłacie 50.000-90.000 Oferty Kurjer zdpw 38 852

Parcelę
kupie pod wille. Bukowska. Grunwaldzka Oferty Kurjer zdw 39 578

Parcelę
w Debcu kupie. Oferty Kurjer zdw 39 579

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2 Pw 3075

Kartoflarka
oraz parownik beznapagnym stanie kupie. Oferty z podaniem ceny do Kurjera zdw 39 912

Walizkę
kupi podróżujący. mało używaną. skórzana, czworokątna o mniejszej rozmiarze 32x45x14. Oferty do Kurjera zdw 39 920

Drogerje kupię
miedroga, okolica obojetna. Upraszam z podaniem ceny. Oferty Kurjer zdw 39 947

Pieska
małego pokojowego kupie. Szeukler. Wierzbicie 33. zdw 39 896

Poszukuje
małego składu kolonialnego. Oferty Kurjer zdw 39 962

Kupię
pianino. Oferty Kurjer zdw 39 967

Futro damskie
długie, w dobrym stanie na wysoka figurę kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 891

Poszukuje
kupna mniejszej wille z ogrodem blisko Poznania. Hoffmann, Poznań. Warszawska 2. zdw 39 901

Pianino
za gotówkę kupie. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 909

Kupię
pięć westfalski. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 046

Poszukuje
sie składnicy węgla i drzewa celem kupna zaraz. Zgłoszenia Jaroniak. Poznań. ul. Mostowa 24. zdw 40 041

Urządzenie drogerijne
kompletne, lub tylko butelki i słodki (napisy wpalane) kupie natychmiast. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 40 000

Dom
murowany, twarde kryty 4-6 morg dobrej ziemi, wpłaty do 8 tysięcy zaraz kupie. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 40 183

Składowe
urządzenie kupie. Kaczorowska. Przecznicza 6. parter. zdw 39 897/8

Dom
kupie przy wpłacie 13.000. dobrem miejscu. Oferty podaniem warunków Kurjer zdw 39 964/5

Kupię
skład mieszkaniem Poznaniu lub prowincji, branza obojetna. dam hipotekę 2.000 dolarów na wpłacie. płatna za rok na większej posiadłości. Zgłoszenia Sowiński. Poznań. św. Marcin 22. tel. 18-97. prywatne mieszkanie 52-09. zdw 40 238-9

Kupię
trój łufkę (dryling) 16 w dobrym stanie. Dworzeczyk, Jarocin. Nowa 2. zdw 40 194

6 KAMIENIC

Kamienica
idealna połowa w centrum. 4 składowe, dochód 17.000. cena 55.000 zł. w tem hip. 20.000. wpłaty 20-30.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 835

Dom
czynszowy kupie przy wpłacie 50 tys. Szczegółowe oferty tylko od właściciela uprasza się do Kurjera. nw 2897

Kamienica
centrum Poznania, dochód roczny 6.500 zł. cena 58.000. wpłaty 30.000 sprzedawca „Kraakus” Poczto-wa 30. zdw 40 215

Kamieniec
w centrum. dla nowonabywców mieszkanie 5 pokojowe wolne. dochód roczny 23.000 zł. wpłaty 100 do 120.000 zł. Sprzedawca Stanisław Faleński, właśc. Centrali Handlowej w Poznaniu, ul. 27-go Grudnia 5. telefon 37-20. zdw 40 136

Dom w rynku
powiatowego, przeszło 6.000 złotych rocznie, wolne mieszkanie 45.000 sprzedawca. Wille Kłosa, nowoczesna, centralizacja, ogrzewanie, elektryka. 15.000. cena wolna Dr. Durski. Ostrow. zdw 40 092/1

Kamieniec
III. piętrowa, 3 składowe, mieszkanie 3, 2 pokojowe sprzedam przy wpłacie 90.000 zł. reszta hipoteka pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 181

Kamienica
II piętrowa z składem. maszyn budowlana, przy ruchliwej ulicy, blisko rynku w Krotoszyńcu, miasto powiatowe, gdzie wojsko, wyższe szkoły na miejscu, sprzedam zaraz, cena podług urody. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 106

Kamieniec
w śródmieściu dochód 5.500 zł. cena 58.000 zł. sprzedawca Zielke, Gen. Umińskiego 7a. zdw 39 774

Kamienica
centrum, dochód 7.240 rocznie. 56.000, wpłaty 30.000 korzystnie sprzedawca Tomczak, Wierzbicie 31, Poznań. zdw 40 061

7 PIENIĄDZ

Do
12 tysięcy poszukuje składu kolonialnego lub restauracji. Oferty Kurjer zdw 39 200

Wspólnika
z gotówką 20.000 zł poszukuje do spekulacji. przynoszącej ogromne dochody, porówny udział w zyskach. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 219

30-40.000 zł
poszukuje I. hipotekę kamienicy Poznaniu wartości 100 tys. Wysoki procent. Oferty Kurjer zdw 39 914

600 zł
pożyczki na 1/2 roku, wysoki procent poszukuje młoda wdowa, mieszkające własne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 921

Poszukuje
dzierżawy restauracji lub kawiarni, przyjmie bufet na rachunek. Kaucja 2.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 934

Poszukuje
wspólnika do eksploatacji wypróbowanego terenu naftowego Zagłębia Boryslawskiego. Dyoni-zy Hozzowski, Drohobycz, ul. Sienkiewicza 8. dw 1787

Keiner
poszukuje bufet na rachunek. Kaucja do 3.000 zł. Oferty do Kurjera zdw 40 008

30-35.000 zł
poszukuje na hipotekę większego majątku ziemskiego. Dam wysoki procent i dobrą posadę (warunek samotny). Oferty piśmiennic „Par”. Poznań. Aleje Marcinkowskiego 11. pod nr. 58.461 Pw 4601-58.461

4-6.000 zł
cichego wspólnika do przedsiębiorstwa dobrze zaprowadzonego wzgl. kierownictwo. Kurjer zdw 40 057

Pożyczki 5-7.000 zł
poszukuje na pierwszą hipotekę, nieruchomości wartości 40.000 zł. Zgłoszenia przyjmuje Karol Zielisko, Jastrzebsko Nowe, poczta Jastrzebsko Stare, powiat Nowy Tomysł. zdw 40 099

20.000 zł
wypożyczyć na I. hipotekę. Oferty Kurjer zdw 40 116

Poszukuje
2-3.000 zł, dam dobry zastaw, wysoki procent. Kurjer zdw 40 169

Poszukuje
sie 5 do 10.000 zł na pewną hipotekę, procent według umowy, hipoteka jest potrzebna na letniko, może być za procent jeden pokój z całkowitem utrzymaniem oddany. Posiadłość leży w większym mieście powiatowem, Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 2890

2.000 zł
pożyczki poszukuje na powiększenie zaprowadzonego i dobrze prosperującego przedsiębiorstwa. Procent według umowy i pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 191

8 DO WYNAJĘCIA

Skład
nowy, duży i mieszkanie przy rynku w Gostyniu, nadające się na każdy interes, przedewszystkiem rowerów wydzierżawie zaraz. Jakubiak, Gostyń, Klasztor-na 2. nw 2984

2 pokoje
i kuchnia 1 pokój i kuchnia za rok dzierżawa, wynajmę. Adres wskaże Kurjer zdw 39 553

Pokój
w centrum wprost od gospodarza na biuro do wynajęcia, za dzierżawę zgóry. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 886

Warsztat
duży do wynajęcia. Wronecka 18, gospodarz. rw 6 480

Mieszkania
każdej wielkości odda „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 28. zdw 40 225

Mieszkania
polecia „Informator”, Ratajczaka 15. zdw 40 155

Mieszkanie
7 pokojowe, kuchnia, 2 balkony, duży hol, pierwsze piętro, w wille w ogrodzie, nadające się dla weterynarza etc., w mieście 3 tysiące mieszkańców do wynajęcia. Komunikacja dogodna. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 40 094

Mieszkanie
1 pok. 2.000 zł, czynsz 2 lata zgóry wydzierżawie. Oferty Kurjer zdw 39 915

Wprost
od gospodarza zaraz lokal składający się z trzech dużych ubikacji, I. piętro, front, w dobrym punkcie do wynajęcia na biuro lub lokal handlowy lub przemysłowy. Adres wskaże Kurjer zdw 40 137

Skład
wolny zaraz do wynajęcia. Wronecka 18, gospodarz. rw 6 481

Skład
czterema pokojami 4.000 policzona 4 lata dzierżawa. „Centrum”, Żydowska 5. rw 6 486

Pokój
kuchnia 1200 policzona 2 lata dzierżawa od gospodarza. „Centrum”, Żydowska 5. rw 6 487

Pokoje
cztery centrum Poznania 4.500. „Centrum”, Żydowska 5. rw 6 488

Mieszkanie
3 pokoje i kuchnia, łazienka, meblami 1.200 złotych odstąpię zezwoleniem gospodarza. Kurjer zdw 39 936

9 SZUKA MIESZK

Tylko od gospodarza
poszukuje inżynier 3-4 pokojowego lokalu mieszkaniowego od 1 września do 1 listopada z wygodami ewent. i balkonem możliwie Łazarz. Jeżyce, Wille Komorne place zgóry. Oferty Kurjer zdw 38 089

Mieszkanie
4 pokojowe poszukuje wprost od właściciela place czynsz w wille. Zgłoszenia Kurjer zdw 38 798

Krawcowa
pierwszorzędna poszukuje mieszkania 2-3 pokoi na prowincji. — Oferty Kurjer zdw 39 754

3-4
pokojowego mieszkania, kuchnia nadającego się częściowo na biuro, nie wyżej II. piętro poszukuje zaraz wzgl. od 1. 10. 29 centrum niekoniecznie Czynsz zgóry według umowy Łaskawe oferty u-praszam Kurjer zdw 39 806

3.500 zł
dam za mieszkanie 2-3 pokojowe. Oferty Kurjer zdw 39 750

Mieszkania
3 pokoi, kuchni poszukuje inżynier. Oferty Kurjer zdw 38 584

Poszukuje
od 1 października 4-5 pokojowego mieszkania młode małżeństwo czynsz poczyni zgóry. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 924

Mieszkania
2-3 pokojowe z łazienką poszukuje w dobrej dzielnicy. Zapłace odstępnę lub czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 39 957

Mieszkania
2 pokojowego z wygodami poszukuje. Warunki podać. Oferty Kurjer zdw 39 958

Poszukuje
1-2 pokojowego mieszkania dla młodego małżeństwa wprost od gospodarza, place dzierżawę zgóry. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 40 031

Poszukuje
mieszkania, 3-4 pokoje od października wprost od gospodarza za opłatą dwuroczną umiarkowanego czynszu. Zgłoszenia poste restante Marja, Szwarcza. zdw 39 903

Mieszkania
1-2 pokojowe z kuchnią wprost od gospodarza szukam, place czynsz zgóry. Oferty Kurjer zdw 39 989

Mieszkania
3-4 pokojowego wprost od gospodarza, dzierżawa zgóry. Oferty warunkami Kurjer zdw 39 952

Mieszkania
2-1 pokojowego z kuchnią poszukuje bezdzietne małżeństwo od gospodarza Oferty Kurjer zdw 39 928

Szukam
3 pokojowego, komfortowego mieszkania ewentualnie umebłowanego. Place gotówka. Oferty Kurjer zdw 40 085

Mieszkania
2-3 pokojowe poszukuje wprost od gospodarza za miesięczną dzierżawę. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 40 139

Mieszkania
poszukuje wprost od gospodarza, zapłace czynsz zgóry. Zgłoszenia do Kurjera pod jw 2413

Poszukuje
pokoiu z kuchnią w Poznaniu, lub okolicy za wynagrodzeniem. Cieszkowskiego 9. II. zdw 40 281

Mieszkania
3-6 pokojowego z meblami lub bez poszukuje zamożna rodzina. Oferty Kurjer zdw 40 224

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
3 pokojowe mieszkanie w centrum miasta na 4 pokojowe z łazienką. Zgłoszenia do Kurjera zdw 39 989

3 pokoje
z kuchnią z meblami (Willa) zamienie na duży pokój z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 39 960

Zamienię
2 pokoje i kuchnię, słoneczne z wygodami na 3-4 pokoje z kuchnią za dopłatą. Adres wskaże Kurjer zdw 40 040

Gospodarstwo
z kompletnym martwym i żywym inwentarzem, ziemia ogrodowa, dom-willa z pięknym sadem, 5 km. od Poznania, wartości 100 tysięcy, zamienie na wille większą na Solcazu lub kamieniec w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 126

Zamienię
gospodarstwo 55 morg z żywym i martwym inwentarzem, maszyn budynek, dom 5 pokoi, przy wodzie i lesie, pełne żniwa — na wille do 6 pokoi z ogrodem w mniejszym mieście przy kolei i Poznania. Oferty Kurjer zdw 40 282

11 POKOJE UMEBL

Pokój
miły, zaraz lub od 1. 9. wynajmę panu Mickiewicz 7. III. lewo. zdw 39 678

Ładny
pokój na dwie osoby od 1 września lub zaraz. Zacisze 4. II. lewo. zdw 39 154

Elegancki
frontowy pokój z telefonem, I. piętro, śródmieście, światło elektryczne, zaraz lub od 1. 9. 29. do wynajęcia. Adres wskaże „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11. Pw 4518-33.114

Najpiękniejszej
dzielnicy pokój ładnie umebłowany wynajmę częściowo w utrzymaniu lub bez od 1 września. Libelta 3. I. lewo. zdw 39 931

Wynajmuję
pokoiu w centrum z utrzymaniem lub bez, na życzenie kuchnia jarska, przyjmie na stancje młodzież z dobrych domów. Ceny przystępne. Łask. rychle zgłoszenia Kurjer zdw 39 938

2 eleganckie
pokoje razem lub oddzielnie wynajmę (elektryczność). Tomkowiak, Jackowska 31. zdw 39 935

2 dziewcząt
z inteligentnej rodziny, uczęszczających do tutejszych szkół przyjmę na stancje. Adres wskaże Kurjer zdw 40 013

2 pokoje
eleganckie oddzielnie lub razem wynajmę. Poczto-wa 21. I. prawo. zdw 40 018

Pokoje
umebłowane bez pościeli wynajmę. Woźna 14, parter, prawo. rw 6 461

Umeblowane
2 pokoje z kuchnią, dam opiekę za pożycznienie 5.000 zł. Oferty Kurjer zdw 40 028

Ładne
pokoje dla przyjezdnych 5 zł od osoby, blisko wystawy. Emilji Szanieckiej 1. II. p. mskz. 19. zdw 40 020

Pokój
Romana Szymańskiego 2. parter. zdw 39 888

Pokój
dla 2 panów wynajmę Stary Rynek 10, wchód Kurzanoga IV. p. zdw 39 895

Pokój
frontowy, balkon dla pana zaraz do wynajęcia. Wielkie Garbary 86. III., prawo. zdw 39 907

Ładny
pokój panom inteligentnym wynajmę. Romana Szymańskiego 3. I. lewo. zdw 40 052

Wspólny
pokój dla pana wynajmę w śródmieściu. Adres wskaże Kurjer zdw 40 084

Pokój
frontowy na biura wzgl. lepszemu panu wynajmę. Strzelecka 8, parter, prawo. zdw 40 078

Pokoik
odnajmę. Skryta 8. III., lewo. zdw 40 153

„Informator”
polecia pokoje umebłowane od 30 złotych miesięcznie. Dla przyjezdnych złotych 3-5 dziennie. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). zdw 40 158

Panienci
przyjmę na stancje. Dudzińska, Wodna 20. zdw 40 117

Wspólny
pokój dla panów do wynajęcia. Św. Marcin 56, drugi wchód. I. lewo, Kłosowska. zdw 40 114

Elegancki
pokój. Pomorska. — Zygmunta Staroego 6. zdw 40 184

Pokój
utrzymaniem 2 osób wynajmę. Św. Marcin 5. II. prawo. zdw 40 131

Wynajmę
pokój jednoosobowy może być bez pościeli od 1. 10. 1929 r. Zgłoszenia Kurjer zdw 40 229

Dla małżeństwa
umebłowany pokój wynajmę. — Kasperska, św. Wojciech 7. I. str., lewo. zdw 40 241

Pokój
dla 2 panów od 1. 9. Wierzbicie 30. IV. front. zdw 40 146

Wspólny
pokój wynajmę i dla bezdzietnego małżeństwa. Niegolewskich 16. IV. zdw 40 152

Na wspólny
pokój przyjmę panie lub panów. Adres Kurjer St. Rynek rw 6 491

Pokój
dwom solidnym panom tanio. Pościel pożądana. Górna Wilda 13. III. prawo. rw 6 483

Pokój
frontowy 2 panom. Za Bramką 12a, II. prawo. zdw 40 177

Śródmieście
pokój umebłowany z balkonem dla 1-2 panów wolny. Szewska 12. III. lewo. rw 6 474

Pokój
lepszy 2 panom. Łakowa 13, fr. II. prawo. zdw 40 180

Pokoje
przyjezdny (stałe) utrzymaniem (bez). Półwiejska 2, III., prawo. zdw 40 174

Pokój
umebłowany wynajmę z balkonem i używaniem kuchni. Łazienka bezdzietnemu małżeństwu 120 zł. Adres Kurjer zdw 40 183

Pokój
dla 2 lepszych pań lub panów. Jasna 5, II wprost. zdw 40 188

Elegancki
niekrepujący pokój Patschowska Podgórna 13. zdw 40 143

12 SZUKA POKOJU

Korporacja
poszukuje próżnego pokoiu na sekretariat od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 39 235

Dla
syna mego studenta Liceum Handlowego w Poznaniu poszukuje stancji z utrzymaniem wzgl. samego pokoiu z początkiem bież. roku szkolnego. Oferty z ceną do Kurjera pod dw 1720

Uczeń
z dziewiętej klasy (prima) nie mieckiego gimnazjum prywatnego w Poznaniu, poszukuje od 1. 9. rb. pensji u państwa polskiego z przyłączeniem do rodziny. Oferty do Kurjera Pozn. zdw 38 784

Dwie siostry
pracujące panny, dobrze sytuowane szukają dwóch lub jednego elegancko umebłowanego pokoiu. Oferty Kurjer zdw 39 913

Szukam
skromnego pokoiu, dzierżawa nie ponad 30 zł, najchętniej u samotnej. Oferty pod Cz. Brzeziński, ul. Łazienna 2. parter. zdw 39 943

Poszukuje
stancji dla panienki szkolnej z opieką i używaniem fortepianu od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 39 944

Milego
niekrepującego pokoiu poszukuje zaraz solidny kawaler. Zgłoszenia Kurjer dw 39 400

150 zł
zapłace miesięcznie za duży pokój telefonem, parkietem, centrum na stałe od 1-15. września. Kurjer zdw 39 956

Umeblowanego pokoiu
absolutnie niekrepującego, najchętniej z wejściem z klatki schodowej poszukuje ziemianin. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 974

1-2 pokoi
z elektrycznością, oddzielnym wejściem, telefonem I-II piętro, front, śródmieście poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 39 265

Matka
z córką inteligentne szukają skromnie umebłowanego pokoiu u samotnej pani. Oferty Kurjer zdw 40 022

Dwie
panie poszukują pokoiu umebł. dużego czystego, używaniem kuchni, możliwie samotnej osoby. Oferty, warunki Kurjer zdw 39 950

Poszukujemy
umebłowanych pokoi dla stałych, także przyjezdnych. Zgłoszenia bezpłatnie. „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). zdw 40 158

Inteligentne małżeństwo
poszukuje pokoiu z osobnym wejściem, z używaniem kuchni od 1. 9. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 40 121

Pokoju
małego, milego i jaknajtańszego poszukuje inteligentna panienka. Oferty Kurjer zdw 40 182

Poszukuje
pokoiu na biuro nie wyżej II. piętra. Zgłoszenia św. Wojciech 1. restauracja. zdw 40 050-60

2-3 pokoi
umebłowanych z kuchnią poszukuje natychmiast lub później — „Cerampol”, św. Marcin 48, I. zdw 40 213

Panienska
na stałe posiadzie szuka małego pokoiu ewentl. wspólnego z pościelą lub bez. Oferty do Kurjera zdw 40 207

3 akademicki
poszukują 1 lub 2 pokoi możliwie z obiadem. Oferty Kurjer zdw 40 206

2. ZGUBY

Unieważniam skradzione mi papiery osobiste. Marja Sołtyśiakówna. Krzyżowa 5. Zdz 39 941

Unieważniam książeczke wojskową na nazwisko Zygmunt Zalas, Sosnowiec, wystawioną przez P. K. U. Zdz 40 119-20

22 ROZMAITE

Wszelkie reparacje zegarków ora naprawę wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tanio firma F. Tarłowski plac Wolności 11 (po filarami). Pw 1726-952-96

Najładniej najszybciej szyć Salon Mód „Zofia” Bukowska I. II. ptr. Nowy Gmach P. K. O. Zdz 39 501

Robótki ręczne rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska. Stary Rynek 48. II. bpw 534

Samochód ciężarowy na stały przewóz do dyspozycji. Nowy Rynek 3 telefon 14-51. Zdz 38 807

Projekty kosztorysy i obliczenia statyczne budowli wykonuje szybko i tanio. Bystrzyński. Górna Wilda 38 u Nowakowskich. Zdz 39 573

Każda elegancka pani ubiera się tylko w salonie mod „Kresowianka” sw. Marcin 16/17. wejście litera F. Dla pp. urzędniczek dogodnie warunki. bpw 528

Pracznka prasowaczka dobrze polecona przyjmie pranie i prasowanie poza dom. Zgłoszenia prasownia Ratajczyka 33. Zdz 40 032

Radjoaparat 3 lampk. kompletnie okazjnie sprzedam. Oferty Kurjer Zdz 39 986

Daje możność zarobienia każdemu 400-600 zł miesięcznie przez sprzedaż sezonowego artykułu dla rolników Oferty „Par”. Poznań. Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34.35 Pw 4597-34.95

Prace garncarskie Wszelkie prace garncarskie (zdunskie) także i całe budowie wykonuje solidnie Związek rzemieślników garncarskich. Zgłoszenia - Wolff, Dąbrowskiego 64. Zdz 40 145

Najpiękniejsze obrazy najtaniej tylko w firmie Witold Lewowski Wrocławska 36 specjalność oprawa obrazów. bpw 519-20

Szyje tanio gustownie podług najnowsz. żurnali. Krawcowa Kowalska. Sew. Mielżyńskiego 1, II. tel. 51-15. rw 6 4:8

Chiromantka przeprowadzi przeszłość i przyszłość z kart, Strumykowa 33, I. lewo. Zdz 39 978/9

Do pięknej miejscowości letniskowej przy Poznaniu poszukiwana zarowa pani do towarzyszenia renowalencjece za wolnym utrzymaniem. Zgłoszenia „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34.114. Pw 4610-34.114

22 OŻENKI

W średnim wieku, mająca własne mieszkanie, pragnie poznać kawalera lub wdowca w stosownym wieku celem ożenku. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 40 008

Amerykanke pozna celem ożenku i wyjazdu kawaler, lat 34, zdrowy, trzeźwy, z wyższem wykształceniem, posiadający oszczędności. Łaskawe oferty Kurjer dw 1738

Urzednik na kierowniczym stanowisku, zarabiający złotych osiemset miesięcznie, zawsze w celu matrymonialnym znajomość z panną lub panią do lat 28, milej powierzchowności, zgrabną, inteligentną i taktowną, posiadającą 4-pokojowe gustownie urządzone mieszkanie, względnie odpowiedni ekwiwalent w gotówce na nabycie i urządzenie mieszkania. Oferty nieanonimowe skierować proszę do Kurjera pod Zdz 39 993

Kawaler przystojny, lat 27, poszukuje celem ożenku panny, także przystojnej, z większym majątkiem dla powiększenia poważnego przedsiębiorstwa. Zgłoszenia możliwe z fotografia, która się zwraca do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod Zdz 40 246

Wielkopolanka bez posagu, inteligentna, prawego charakteru i pełnym zdrowiem pozna pana dobrze sytuowanego lat 36-50 w celu matrymonialnym. Rzecz honorowa. Zgłoszenia Kurjer dw 1748

Dzielny kupiec wesołego usposobienia, bez nalogów pragnący się usamodzielnić szuka stosownej panu lub wdówki, tylko dobrego charakteru, której faktycznie zależy na szczęśliwej przyszłości. Cel matrymonialny. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 1746

Panna intel. miła, gospodarna, z małą wyprawą 2.000 gotówki pozna panna intel. na stanowisku. Wdowcy nie wykluczeni. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 021

Panna starsza, przystojna, posiadająca własne przedsiębiorstwo z mieszkaniem szuka męża. Panowie od 30-45 tylko powanie myślący zechcą przesłać oferty do Kurjera Zdz 40 048

Poślubię dziewczynę, mającą 500 zł, mam lat 26. Zgłoszenia z fotografią do Kurjera Pozn. Zdz 40 086

Kawaler lat 30, bankowiec, na odpowiednim stanowisku w większemi mieście powiatowym, poszukuje na tej drodze znajomości pań w celu matrymonialnym. Anonimowy do kasa. Zgłoszenia wraz z fotografią, która się zwróci, do Kurjera Pozn. pod dw 1743

Kawaler ciem-brunet, urzędnik, kat., 40 lat, posiadający 8 tys. zł. ożeni się z panią która posiada w Poznaniu mieszkanie i skład jakiegokolwiek względnie realność własną. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 192

Pana inteligentnego do lat 45 o wyższem polocie ducha, szlachetnego serca, na stałym stanowisku, który w żonie szuka przyjaciela, poznaję. Posiadam komfortowe mieszkanie. Cel matrymonialny. Zgłoszenia Kurjer Zdz 6 473

Kawaler właściciel letniska w większemi mieście pow. z pięknem jeziorem poszukuje z braku znajomości w celach matrymonialnych panny o miłym charakterze, której zależy na szczęściu domowem. Pośrednictwo rodziny niepożądane. Agencji wykluczony. Wartość letniska przeszło 100.000. posag nie konieczny, lecz dla obopólnego szczęścia pożądanego. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 2380

24 NAUKA

Nauczycielki francuskiego lub Francuski 2 lub 3 razy w tygodniu przed poł. poszukują dwóch panów. Oferty Kurjer Zdz 39 361

Studentka udziela lekcji łaciny, francuskiego przygotowuje z zakresu 4 klas gimn., wszystkie przedmioty. Oferty do Kurjera Zdz 39 545

Kursy stenografii i pisania na maszynach. Kanta-ka I. II. bpw 538-7

Wyuczam kroju szyć praktycznie szybko tanio. Strojna Grunwaldzka 5. Zdz 39 185

Angielka udziela lekcji gruntownie. Kurjer Zdz 39 808

Francuskiego angielskiego udziela doświadczone nauczycielka (sorbonistka) Waly Zygmunta Augusta 2, I, lewo, (naprzeciw poczty). Zdz 40 005

Szoferem może zostać każdy, kto ukończył Kursy Kierowców Samochodowych J. Piłkowskiego. Jędrze 52, telefon 39-09. Zdz 40 043

Zecer młody z prowincji poszukuje kondycji, miejscowości obojętnej. Łaskawe zgłoszenia do niniejszego pisma pod Zdz 40 097

Panna inteligentna z znajomością języka polskiego i niemieckiego poszukuje osoby 1. 9. do młodszych dzieci i do wyroczania pani domu. Zgłoszenia Kurjer rw 6 484

25 MUZYKA

Gitarzystę dobrego poszukuje skrzypek. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 677

Skrzypce koncertowe sprzedam tanio. Adres Kurjer Poznański Zdz 39 700

Młoda inteligentna pianistka wolna od 1 września. Oferty Kurjer Zdz 39 922

Pianista (bandonjum) z repertuarem poszukiwany od 1. 9. do kabaretu. Oferty z warunkami do Kurjera Zdz 39 992

Fortepian wolny do ćwiczeń. Lekcyj gry udzielam. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 172

Lekcji gry mandoliną udzielam. Pat-schowska, Podgórna 13. Zdz 40 144

Lekcyj gry na fortepianie, fortepian do ćwiczeń Młyńska 3. III. lewo. Zdz 38 809/10

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenę dr bnych

Bieliźniarka poleca się poza dom. Oferty Kurjer Zdz 40 208

Rutynowany bankowiec poszukuje posady w instytucji bankowej, przemysłowej lub handlowej ewentl. zaraz. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 40 202

Panienska szuka posady jako bufetowa lub do obsługi gości. Oferty Kurjer Zdz 40 195

Który z panów restauratorów odda kuchnię na rachunek, solidnemu, pierwszorzędnemu kucharzowi. Oferty do Kurjera Zdz 40 185

Książkowa początkująca, znająca wszelkie systemy prowadzenia ksiązkowości szuka posady. Oferty Kurjer Zdz 40 189

Biuralistka pisząca biegle na maszynie z znajomością języka niemieckiego, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Zdz 40 187

Maszynistka pisząca biegle po polsku i niemiecku, poszukuje posady. Oferty do Kurjera Zdz 40 186

Panienska z ukończoną cztero klasową wydziałową, z roczną praktyką oraz pisaniem na maszynie szuka posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 223

Mężatka mów. po polsku, niemiecku i francusku szuka latw. zajęcia piśm. w domu, biurze lub składzie ewtl. na kilka godzin dziennie. Oferty Kurjer Zdz 40 217

Szofer - mechanik żony z dwouletnią praktyką szuka stałej posady, najchętniej na cięższe francuskie maszyny. Oferty Kurjer Zdz 40 216

Osoba starsza, znająca kuchnię i gospodarstwo poszukuje posady do mniejszego domu lub księdza. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 40 222

Panienska pisząca na maszynie poszukuje jakiegokolwiek posady. Łaskawe zgłoszenia Kolejowa 8. Berner. Zdz 40 221

Panienska lat 20 znająca szyć, haftowanie przyjmie posadę do dzieci od 1-go września lub później. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 40 245

Mistrz młynarski z kilkunastoletnią praktyką i ukończoną szkołą młynarską poszukuje stałej posady jako nadmłynarz lub za samodzielnego. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego Gniezno 338. nw 2888

Żelazniak posiadający pierwszorzędne świadectwa, z kilkulletnią praktyką w działach żelaza, narzędzi rolniczych, szrzetu, art. budowlanych i kolonialnych, biegle, wymowny zmienia posadę od 1. chetniej 15. 9. rb. Łaskawe zgłoszenia Kurjer dw 1745

Uczciwa dziewczyna poszukuje posługi zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 205

Mleczarz - serowar dobrze polecony, poszukuje posady lub dzierżawy mleczarni. Oferty Kurjer Zdz 40 201

Inwalida wojeński pomocnik gastronomiczny poszukuje posady. Może także objąć bufet na własny rachunek. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym. Poznań. Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94. Zdz 39 954/a

Gospodyni-kucharka poszukuje posady. — Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 125

Starsza dziewczyna z dobrej rodziny, sumienna, uczciwa, z dobrimi świadectwami, szuka posady od 1. 9. do wszystkiego z gotowaniem. Oferty Kurjer Zdz 40 124

Panienska która ukończyła 4 klasy gimn., władająca językiem polskim, niemieckim, przyjmie posadę początkującej biuralistki. Zgłoszenia Kurjer Zdz 2415

Przyuczony stolarz szuka jakiegokolwiek pracy za skromnem wynagrodzeniem. Zgłoszenia Kurjer jw 2411

Panienska z prowincji, znająca robótki, poszukuje posady do dzieci, względnie do lepszych prac domowych. Oferty Kurjer Zdz 40 187

Skrzypek - obligat altwiolista bardzo rutynowany, poszukuje posady od 1. 9. 29. lub później, najchętniej w kinie. Oferty Kurjer Poznański rw 6 472

Inteligentna panna z dobrego domu, w młodszym wieku, poszukuje posady do samodzielnego prowadzenia gospodarstwa domowego. Zgłoszenia Kurjer rw 6 485

Służąca pracowita, uczciwa, czysta, poszukuje posady z gotowaniem i praniem, od 1. 9. Oferty Kurjer Zdz 40 149

Uczciwa inteligentna, przystojna panienska z prowincji, z praktyką w składzie, prosi o posadę, najchętniej w kiosku lub składzie od 1. 9. lub 15. 9. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 154

Służąca uczciwa samodzielną do prac domowych oraz prasowaniem sztywnej bielizny poszukuje posady. Oferty Kurjer Zdz 40 140

Młoda dziewczyna do wszelkich prac domowych potrzebna zaraz. Sobolewicz, Restauracja, Półwiejska 38 Zdz 40 147

Krawcowa wykwalfikowana poleca się w dom. Oferty Kurjer Zdz 39 880

Przedstawicielstwa poważnych firm na Poznańskie lub Pomorze poszukuje rut. kupiec-biawatnik Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 38 474

Absolwent z ukończoną szkołą rolniczą, dobrimi świadectwami. ½ roku praktyki roln. szuka posady elewa gospodarczego lub do dyspozycji właściciela zaraz lub 1. 9. Miejscowość obojętnej. Zgłoszenia proszę St. Kasperczak, Le-wice, pow. Międzybódz. Zdz 38 786

Ogrodnik starszy żony z małą rodziną, z dwouletnią praktyką i dobrimi świadectwami znający się dokładnie na centralnem ogrzewaniu i szklarstwie poszukuje posady zaraz lub później, ewentl. portierstwa lub stróżostwa. Łaskawe oferty do Kurjera Zdz 35 596

Pokojowa z dobrimi świadectwami, która była na majątkach, biegle w swym zawodzie, sumienna i uczciwa poszukuje na majątku posady. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 170

Inteligentna panienska poszukuje miejsca w kwiaciarni celem dalszego wydoskonalenia się. Zgłoszenia do Kurjera pod Zdz 39 940

Inteligentna młoda wdowa, muzykalna, pracowita, w posadzie, zmieni do jednej osoby z gotowaniem lub tam gdzie matki brak w epsym domu Oferty skierować do Kurjera Pozn. pod Zdz 39 336

Mleczarz dwouletni fachowiec wyrabiający proszek i cukier z mleka, kazeinę, śmietanki i różne sery poszukuje zaraz lub 15. stałej posady. Adres wskaże ekspedycja Kurjera dw 1497a

Maszynistka-biuralistka znająca prace biurowe pisanie na maszynie, biegle w liczeniu, poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 840

Dziewczyna uczciwa, samodzielną poszukuje od 1. 9. ewentualnie 15. 9. posady do samotnego starszego państwa albo samotnego pana. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 39 867

Młody biuralista z dwouletnią praktyką władający językiem polskim i niemieckim poszukuje posady. — Oferty Kurjer Zdz 39 891

Książkowa z dłuższą praktyką, w większych przedsiębiorstwach handlowych, biegle w języku polskim i niemieckim, szuka posady w Poznaniu ewentl. na prowincji lub majątku. Oferty Kurjer Zdz 39 817

Ekspedjentka dzielna z branży papierniczej poszukuje posady Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kurjera Zdz 39 616

Kowal kawaler lat 26, z praktyką słu-sarską poszukuje posady Leon Blaszczak Wiktorowo, poczta Kostrzyn, pow. Środa. Zdz 39 565

Ekspedjentka bufetowa, znająca ekspres do kawy poszukuje posady od 1. 9. 29. Oferty Zborajska, ul. Małopolska 7. Zdz 39 582

Stanowisko buchalters lub kierownika przedsiębiorstwa handlowego, poszukuje młody energiczny handlowiec z praktyką 10-letnią. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Zdz 39 617

Ekspedjentka dzielna z branży spożywczej poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia proszę skierować do Kuriera Zdz 39 615

Kucharka rzetelna i uczciwa poszukuje posady 1. 9. Oferty do Kurjera Zdz 39 624

Osoba w średnim wieku, znająca kuchnię i wszelką pracę domową przyjmie natychmiast posadę u lepszych państwa, najchętniej bezdzietnych. Miejscowość obojętnej. Oferty Kurjer Zdz 39 717

Emeryt. posterunkowy P. P. uczciwy i sumienny w sile wieku szuka posady woźnego, portjera, stróża kamienicy lub w przedsiębiorstwie, ewtl. jako robotnik w poważniejszym zakładzie. Zgłoszenia proszę do Kurjera. Zdz 39 720

Stanowiska podróżującego szuka dypl. drogerzysty. Posiada 15 lat pracy zawodowej i chlubne świadectwa Oferty J. Stypczyński, Kórnik, Rynek. Zdz 38 425

Biuralistka inteligentna z roczną praktyką, pisząca na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 39 244

Z kaucją szukam posady woźnego lub kontrolera kina. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 254

Wolny I. skrzypek od 1. z repertuarem. Zgłoszenia ul. Niegolewskich 8, 4 ptr. Zdz 39 251

Wolne od 1. trio lub kwartet dancin-gowy i koncertowy. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 250

Gospościa z dobrem gotowaniem szuka posady samodzielnej od 1 września. Zgłoszenia Kurjer Pozn. Zdz 39 257

Początkująca biuralistka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 260

Polecamy leśniczego wydoskonalonego w swym zawodzie z poważnymi referencjami. Łaskawe zgłoszenia prosimy kierować pod adres: — Wielki Zw. Myśl, Poznań, 27-go Grudnia 19. w podwórzu. I. ptr. dw 1707

Osoba w średnim wieku poszukuje miejsca jako gospodyni do wszelkiej pracy domowej i samotnej osoby lub u księdza. Miejscowość obojętnej. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego Zdz 39 961

Panienska z szkoła handlową poszukuje początkującej posady biuralistki, ewtl. do dzieci 1-2 wiekze. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 011

Gospodyni - kucharka samodzielną zaufaną, chętną, do wszystkich poszukuje posady, najchętniej w Poznaniu. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 40 010

Bieliźniarka z dobrimi referencjami poleca się poza dom i na wyjazd. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 943

Sierota uczciwa poszukuje posady do wszelkich prac domowych u lepszych państwa od 1 września. Łask. oferty upraszam do Kurjera Pozn. Zdz 39 943

Biuralistka pisząca biegle na maszynie, znająca stenografię poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Poznański Zdz 39 945

Kucharka młoda z dobrem świadectwem, znająca kuchnię polsko-francuska poszukuje posady, najchętniej w dworze. Oferty Kurjer Zdz 39 923

Pracznka uczciwa poleca się w dom. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 911

Uczciwa bufetowa szuka zajęcia. Oferty Kurjer Zdz 39 994

Młodzieniec z ukończoną szkoła handlową, mający 2 letnią praktykę w biurze adwokackim oraz pisze biegle na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera Zdz 39 998

Szofer kawaler z kaucją 500 zł poszukuje posady zaraz Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 963

Uczciwa panienska szuka posady jako pokojowa. Oferty Kurjer Zdz 39 996

Bona kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 991

Pracznka młodeza poszukuje zajęcia poza domem. Oferty Kurjer Zdz 39 992

Panienska z porządnej rodziny poszukuje posady do dzieci, zajmie się też inną pracą, znająca coskolwiek szyć. Zamacza, że dotąd w posadzie nie była. Oferty Kurjer Zdz 39 976

Początkująca biuralistka - stenotypistka szuka posady. Oferty Kurjer Zdz 39 975

Posady poszukuje ksiązkowy-bilansista z kilkoletnią praktyką w przemyśle i handlu. Łaskawe oferty upraszam się do Kurjera Zdz 39 971

Panienska inteligentna, znająca szyć, pragnie zająć posadę do dzieci lub za pokojową od 1 września. Oferty Kurjer Zdz 39 970

Kucharka z dobrem gotowaniem szuka posady od 1. 9. Oferty Kurjer Zdz 40 001

Osoba wiejska 25 lat szuka miejsca u starszych państw. Jankowska, Poznań, Słowackiego 36. Zdz 40 037

Ogrodnik kawaler lat 40, zarazem dobry rolnik, handlowiec, dzielny we wszystkich galeziach ogrodniczych poszukuje posady od 1. 10. lub później. Oferty Kurjer Zdz 39 937

Poszukuję posady do wszystkiego z samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer Zdz 40 030

Chłopiec lat 10, uczciwy pracowity poszukuje pracy w restauracji lub innej branży. Oferty Kurjer Zdz 40 029

Dziewczyna wiejska, sierota, lat 20 poszukuje posady 1. 9. Oferty Kurjer Zdz 40 026

Osoba z dobrego domu zna gotowanie, prasowanie poszukuje posady do samotnej osoby. Oferty Kurjer Zdz 40 023

Panna kochająca dzieci, znająca szyć szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Zdz 40 054

WP. Właściciele fabryk i instytucji proszą walfadzą z liczną rodziną o zaoferowanie posady portjera, woźnego lub inkasenta. Oferty Kurjer Zdz 39 927

Początkująca biuralistka ewtl. maszynistka poszukuje posady. Oferty do Kurjera Poznańskiego Zdz 40 035

Dziewczyna z gotowaniem do wszelkiej pracy poszukuje posady od 1. 8. do restauracji Oferty Kurjer Zdz 39 904

Ekspedjentka początkująca z branży kolonialnej poszukuje posady od 1. 9. Oferty do Kurjera Zdz 39 905

Szofer monter poszukuje posady od 1. 9. lub później Oferty Kurjer Zdz 39 906

Niemka 20 lat, dobra siła biurowa, pewna w liczeniu, w polskim niepewna, przyjme posadę najchętniej w Poznaniu od zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer Zdz 39 896

Książkowa-kasjerka osoba zaufana, obecnie w posadzie poszukuje miejsca od 1. 9. ewtl. zaraz. Łask. zgłoszenia proszę do Kurjera Zdz 39 892

Dziewczyna uczciwa, najchętniej z gotowaniem poszukuje posady od 1. Łaskawe oferty Kurjer Zdz 39 887

Biuralistka znająca prace biurowe, maszyny, biegle w liczeniu poszukuje posady. Oferty Kurjer Zdz 40 050

Początkująca maszynistka poszukuje posady. — Oferty Kurjer Zdz 40 051

Krojezy odzieży męskiej na skład i miarę biegle w swym zawodzie przyjmie prace na godzinę. Oferty Kurjer Zdz 40 047

Starsza panna przyjmie za przychodnią do gotowania lub do dzieci. Oferty Kurjer Zdz 40 044

Nauczycielka domowa, muzykalna poszukuje posady. Łęgowska, Toruń, Kościuszki 38. Pw 4602-64.321

Ekspedjentka bufetowa, znająca Ekspres do kawy, pisząca na maszynie, poszukuje posady od 1. 9. Oferty Zborajska, ul. Małopolska 7. Zdz 40 063

Młody handlowiec znający język polski i niemiecki, poszukuje posady jako magazynier, biuralista lub ekspedjent. Miejscowość obojętnej. Oferty Kurjer Zdz 40 062

Kucharka samodzielną z dobrem gotowaniem, poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer Zdz 40 074

Bona - freblanka z dwouletnią praktyką, dobrimi świadectwami, poszukuje posady od 1. 9. lub 15. 9. Zgłoszenia Kurjer Zdz 40 067

Młody energiczny kawaler, ukończył Państwową szkoła handlową, z praktyką biurową, ze znajomością niemieckiego, „Remingtona”, „Underwooda” i stenografji, poszukuje posady. Łaskawe oferty dla Lewandowskiego, poczta Łatowicz

Pierwszorzędny duet lub trio
wolny od 1. 9. lub 15. 9. Oferty Kurjer zdw 40 115

Szukam
prania poza domem Stanisława Maćkowiaka Piotra Wawrzyniaka 16, u p. Kowalak zdw 39 549

Były
urzędnik Skarbowy, obeznany z podatkami i opłat, stempłowych poszukuje posady jako ksiązkowy kasjer. Oferty Kurjer zdw 39 562

Szukam
posady z gotowaniem zaraz. Oferty Kurjer zdw 39 566

Poszukuję
miejsca z gotowaniem do samotnej osoby lub bezdzietnego państwa. Dobre świadectwa, bez prania zaraz lub 1. 9. Oferty Kurjer zdw 39 535

Nauczycielka
rutynowana, młoda z pierwszorzędnymi świadectwami, dobra muzyka, szuka odpowiedniego zajęcia w Poznaniu lub blisko. Oferty Kurjer zdw 39 635

Dziewczyna
kucharka poszukuje posady od 1. 9. 1929 lepszym domu do wszystkich. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 842

Dzielnia
ekspedjentka poszukuje pracy do dużej cukierni albo restauracji, okazać może dobre świadectwa. Oferty Kurjer zdw 39 054

Biuralistka
młodsza, pisząca biegle na maszynie przyjmie posadę. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 879

Rymarz
przyjmie posadę w większym majątku, zna wszelkie prace pozłoty i tapicerskie. Zgłoszenia — Zelmanowicz, Poznań, św. Marcin 39.

Młynarz
uczniwy, biegly w swym zawodzie poszukuje posady zaraz lub od 1. Łaskawe oferty Kurjer zdw 39 871

Panienska
szuka w lepszym domu jako pokojowa i do lekkich prac domowych od 1. 9. 29. posady. Oferty Kurjer zdw 39 854

Panienska
z kursem szkoły handlowej poszukuje posady początkującej biurowej Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 39 641

Pomocnik
gastron. znając biegle język francuski i niemiecki szuka pracy w swym zawodzie lub też jako Valet de Chambre. Miejscowość obojętna. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 625

Moje
polecić panienskę uczniwą, z dobrej rodziny do posługi na cały dzień lub z sianiem. Wróblewska, Matejki 52. zdw 39 574

Ekspedjentka
biegła, rzetelna, branży konfekc. galanterji, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 39 320

Samodzielnia
ekspedjentka poszukuje posady na prowincji do hotelu lub restauracji. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 598

Uczniwa
ekspedjentka dobra siła poszukuje posady do restauracji od 1. 9. lub 15. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 596

Panna
inteligentna sieroć z dobrej rodziny, znająca gospodarstwo wiejskie i miejskie poszukuje odpowiedniej posady za skromnym wynagrodzeniem. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 39 513

Czelista
rutynowana wzgl. trio salonowe od 1. 9. 1929 wolne. Zgłoszenia Grudziadz. Nadgórna 37. dla Czelisty. zdw 38 157

Maszynistka
w polskim i niemieckim biegle poszukuje posady ewent. przejściowej. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 075

Starsza ekspedjentka
z branży obuwia z kiloletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 39 162

Dziewczyna
uczniwych rodziców szuka posady. Jako uczniwa do piekarni lub rzeźnictwa. Oferty Kurjer zdw 39 128

Urzędnik
gospodarczy, kawaler. lat 27. Pomorzanin, ze szkola rolnicza i dłuższą praktyką, obecnie pracuje samodzielnie, poszukuje posady w większym majątku jako inspektor-zarządca, wzgl. starszy elew. Łask. zgłoszenia Kurjer Poznański dw 1464

Dziewczyna
sumienna uczniwa z dobrymi świadectwami szuka posady od 1. 9. najchętniej do dwóch osób. Oferty Kurjer zdw 39 314

28 WOLNE MIEJSCA

Kartoniarki
przyjmie Wielkopolski Kartonaż Dąbrowskiego 79. zdw 38 971

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. S. Kochowiak, Łazarska 40 obok drogerji. zdw 39 306

Fryzjerka
dzielnia zaraz potrzebna. Kanałowca 3. zdw 39 324

2
pomocników krawieckich potrzebnych zaraz Tadeusz Bloch, Czarnaków. nw 2940

Młodszy
pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz. Zgłoszenia Rynek Śródecki 2. zdw 37 438

2 uczni
może się zaraz zgłosić. Alojzy Kamielnik, mistrz piekarski, św. Wojciech 25. zdw 39 602

Bony-freblanki
poszukuje od 1. 9. rb. do 10-letniej dziewczynki na po południe do pomocy w lekcjach szkolnych i muzyce. Zgłoszenia Gajowa 4, parter, lewo. zdw 39 632

Służący
samotny, lat 25-35, średniego wzrostu (cał. 1,72) znający usługę palacową, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny na wieś. Odpisy świadectw i referencje z podaniem wymaganego wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 723

De
prowadzenia czytelną poszukiwaną inteligentną osobą. Wymagana kaucja około tysiąc złotych. Oferty do "Par", Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 34.56. Pw 4681-34.56

Ogrodnik
samotny, około lat 30, wolny od wojska, władający językiem polskim i niemieckim potrzebny na wieś. Odpisy świadectw i referencje z podaniem wymaganego wynagrodzenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 39 722

Uczenie
przyjmie do nauki krawieczyny damskiej z krojem. — S. Kraetschmanowa, Długa 14, I. piętro. zdw 39 732

Ucznia
do składu Perfumerji, miejscowy. Zgłoszenia z życiorysem — Wenzlik, Al. Marcinkowskiego nr. 19. zdw 39 372

Darmo wskaże personel
wszelkich branż w handlu i przemyśle itd. Szczegółowych informacji udziela bezpłatnie koncesjonowane biuro pracy "Personel", Poznań, Bzowa 9, Telefon 51-24. Pw 4279-55.436

Saksofonisty
pierwszorzędnego potrzebuje do mojego zespołu od 1. 9. rb. Łaskawe oferty do 25. 8. S. Kozłecki, kapelmistrz Hel. Helski Dwór dw 1714

2.000 złotych
miesięcznie zarobić może każdy. Natychmiast wypłacamy prowizję gotówką. Zgłoszenia kierować pod: „Organizacja” Biuro Buchstaba, Lwów Jagiellońska 7. nw 2722

Chcesz otrzymać
posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicza. Warszawa, Żółtawy 42. — Kursy wycują listownie buchalterji, rachunkowości kupieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, niemieckiego, pisowni i gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Żadajcie prospektów. nw 3234

Wspólnika
do przedsiębiorstwa fabrycznego od kilku lat istniejącego. Zgłoszenia Kurjer Stary Rynek rw 6446

Kierownik
drukarni, obeznany możliwie z księgarstwem, poszukiwany zaraz. Pierwszeństwo mają panowie samotni. Zgłoszenia do administracji „Przeglądu Graficznego” w Poznaniu, Stary Rynek 4. rw 6462

Poszukuję
się sily kwalifikowanej do dzieł 4 i 7 letn. z praw. nauczania z językami i muzyką mają pierwszeństwo. Zgłoszenia z odpisami świadectw i warunkami do Apteki w Mur, Goślinie. Nieuwzględnione oferty pozostaną bez odpowiedzi. zdw 39 963

Przedstawiciela
poszukuje na miasto Poznań na dobrze zaprowadzony artykuł żywnościowy. Warunek zamieszkania w Poznaniu i kaucja 1.500-2.000 zł. Oferty Kurjer zdw 39 281

Dziewczyna
młodsza do domowych prac i dzieci potrzebna zaraz. Reichel, Cieszkowskiego 4, parter. zdw 40 015

KINO TEATR BAJKA NA LAZARZU

ul. Ma-szałka Focha 23 tuż przy dworcu.
Dziś i dal następane!
szczytowo arcydzieło wszechświatowej produkcji filmowej p. t.
NOC MIŁOSNA SKAZAŃCA
według głownego dzieła S. MICHAELIS
UWAGA! Do filmu sceny: **POŻEGNALNA NOC**
odświeża popularny tenor był. opery warsz. arje z Tosci Pucciniego. Seanse 5,30, 7,30, 9,30 w niedziele 8,30 ostatni 9,30. W niedziele 4,30 przed. dla dzieci po 50 gr. wszystkie miejsca. Pw 4607/84.112

Polecam
gospodynie, kucharki pokojowe, dziewczyny z gotowaniem, pośredniczką posad W. Puszczoła, św. Marcina 16/17. zdw 40 009

Dziewczyna
do dziecka potrzebna. W. Garbary 43, parter, lewo. zdw 40 004

Służąca
potrzebna zaraz. Chwaliszewo 57, restauracja. zdw 39 932

Kasjerka - ksiązkowa
sumienna, bieglą w liczeniu i obliczaniu rabatu, ładny charakter pisma z podaniem wysokości pensji. Zgłoszenia Kurjer zdw 39 875

Uczeń
może się zgłosić. Piekarnia Gonia, Małeckiego 12. zdw 39 925

Uczeń
zdolny do kupieństwa bieglą w polskim i niemieckim od 1. września potrzebny. Piotr Wiśniewski, Koryna skład tow. kolonialnych i żelaza. zdw 39 919

Apteka
pod Aniołem w Bydgoszczy szuka zaraz zastępcy ewtl. na stałe język niem. potrzebny. Refer. i warunki. dw 1739

Dziewczyna
może się zgłosić zaraz. Strzelecka 5. II, prawo, Horbaczewska. zdw 39 987

Służąca
młodsza do wszystkiego potrzebna od 1. 9. UI Przecznicza 1, skład kolonialny. zdw 39 980

Pomocnik
fryzjerski na prowincji potrzebny. św. Marcin 76. zdw 40 039

Służąca
potrzebna Czesława 1. skład. zdw 39 972

Colosseum, św. Marcin 65
Pośredniczka Miłości
czyli
Przygody przywołanej Panny
Szampańska superkomedia. Szalone pomysły rozka-
pryszonej jedynaczki. Pw 4614-34.118

Chłopak
oraz kilka dziewcząt może się zaraz zgłosić do pracy. Fabryka Wyrobów Metalowych. Rynek Śródecki 15. zdw 40 038

Książkowa
młodsza z znajomością branży żelaza potrzebna zaraz lub od 1. 9. 29. Oferty z fotografią i podaniem warunków pensji przy wolnym mieszkaniu i stoł. proszę kierować do A. Kryzana, skład żelaza, Zbąszyń. Pw 4591-34.80

Szwaczki
na fartuchy mogą się zgłosić Sulewski, Stary Rynek 60, wejście z Wrocławskiej III. ptr. zdw 40 049

Ręczniarki
i podmaszyniarki do konfekcji damskiej potrzebne zaraz. Żydowska 29. rw 6470-1

Potrzebni
kobieta lub mężczyzna, energiczni do sprzedaży nocy kiełbasek, kaucja 50 zł. Lewandowski, u Bużyńskiej, Wierzbice 46. zdw 40 188

Fryzjerka
dobra siła potrzebna. Małe Garbary 1. zdw 40 197

Kotlarz
na miedź potrzebny dobry fachowiec zaraz. Zgłoszenia Agatowski, Wierzbice 46. zdw 40 182

Potrzebne
panienka do przyjmowania bielizny i dziewczyna do posylek. — Pralnia, prasownia, Woźna 13. zdw 40 184

Gospodyni
samodzielnia, chętna i pracowita, znająca wszystkie prace w zakresie gospodarstwa wiejskiego wchodzące potrzebna zaraz. Zgłoszenia z podaniem warunków i świadectw do Kurjera dw 1749.

Od
1. 9. 29. potrzebny pomocnik mleczarski do samodzielnego prowadzenia mleczarni. Zgłoszenia z odpisami świadectw przyjmuje Fr. Janicki, Białdów, poczta Konin. dw 1750

Posługaczka
potrzebna przed południem. — Gdzie? wskaże Kurjer zdw 40 220

Dzielnie
kuśnierki i maszyniarki mogą się zaraz zgłosić. Pracownia futer, Sulicki, ul. Nowa 7-8. zdw 40 075

Początkująca
ekspedjentka lub uczniwa potrzebna zaraz do składu rzeźniczego. M. Rybski, Marszałka Focha 75. zdw 40 160

Chłopca
do posylek przyjmie „Informator”, Ratajczaka 15. zdw 40 157

Cukiernik
przynajmniej z 3 letnią praktyką i najchętniej z obsługą gości potrzebny od 1. 9. lub 15. 9. — Kawiarnia Grand, Starogard. zdw 40 161

Dziewczyna
do dzieci i pomocy potrzebna. — Szwajcarska 19, II, prawo. zdw 40 164

Chłopiec
do lekkich prac popołudniowych potrzebny. Różanowicz, Sien-na 12. zdw 40 165

Bednarza
na stałą pracę poszukuje. Edmund Czerniewicz, Fabryka Tekstury Dachowej, Czerwonak pod Poznaniem. zdw 40 091

2 praczki
prasowaczki, tylko pierwszorzędne, potrzebne. — Nowa Pralnia, Matejki 48, w podwórzu, 7-8 wieczorem. zdw 40 110

Krawcowa
do reperacji bielizny potrzebna. Nowa Pralnia, Matejki 48, w podwórzu, 7-8 wieczorem. zdw 40 109

Chłopiec
do posylek zaraz potrzebny. — Zgłoszenia 8,30 rano, Aleje Marcinkowskiego 25, II, piętro. zdw 40 108

Służąca
starsza samodzielna na 6 osób potrzebna. Warunek kilkulatnie świadectwa. Chwilkowska, św. Marcin 40. zdw 40 128

Samodzielný pomocnik
malarski zaraz potrzebny. J. Szczepaniak, Międzychód, telefon 5. nw 3821

Uczeń
piekarski może się zaraz zgłosić. Handtke, Żółtawy 19. zdw 39 778-9

Stolarzy
samodzielných na prace formierowane poszukuje St. Ozorkiewicz, stolarnia z zapędem motor. Pniewy Wlkp., tel 64. nw 2029-30

Potrzebne
bielizniarki na damską bieliznę oraz uczenie. Woźna 19, szwalnia. zdw 39 726

Bone
nauczycielka, młoda, przystojna, do trojga dzieci lat 7, 5 i 3, z pierwszorzędnie świadectwami, poszukuje się od 1 października do Poznania. Zgłoszenia pisemne z fotogr., odpisy świadectw i podanie pensji pod „Boną” do Reklamy Polskiej, Aleje Marcinkowskiego 6. Kw 755

Księgarza młodego
lub pani która ma kilka lat praktyki księgarskiej poszukujemy natychmiast. Posada stała i samodzielnia. Zgłoszenia z referencjami i podaniem żądanej pensji przy wolnym utrzymaniu, upraszamy do Kurjera Poznańskiego rw 6 466

Dziś i dni następane
ujrzyć na ekranie najpiękniejszy film, najwybitniejszych artystów i śpiew:
Noc miłosna skazańca
w kinoteatrze CASINO, Al. Marcinkowskiego 28
Seanse o 5, 7, 9. Pw 4612-34.116

Humor zagraniczny

— Znałem kiedyś człowieka, władającego czterdnastoma językami.
— A to zuch! a co robił?
— Milczał... słuchając mojej żony.
(Humorist London) S. F.

Przedpłata
na wrzesień 1929 r. za obsa wydania razem wliczenie tygodniowego dodatku „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu w kwadrym 14,50, pod opaską w Polsce z 9,00 pod opaską w innych krajach z 11,00. W razie wypadków spowodowanych sily wyższą przesyłką i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odeszkodowania.
Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.

Ogłoszenia
na stronie 6-lamowej 25 gr. na stronie 4-lamowej 60 gr. na stronie czwartej 100 gr. na stronie drugiej 120 gr. przed wiadomościami pocztowymi 200 gr. od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem 30% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 w stróża: do wydania wieczornego do godz. 10, w dni przedświąteczne do godz. 9 przed południem. Drobne ogłoszenia sily napisowe (tj. 20 gr. każde dalsze słowo 15 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.